

کرنیکارانی جیہان یہ مگرن !

ریگی

نیشنل و سوسیا لیزم

15

گن نارنگی

دوربہ

دورمانگ جارتک دور دوری

کریکارانی جهان به مگرن !

ریگای

ناشی و سوسیالیزم

ژماره (۱۵) سالی چوارهم - تشرینی دووه می ۱۹۸۸

له بلاو کراوه کانی حزبی شیوعی عبراق

لهم ژماره مهيدا

- 4 - هاوري عزيز محمد :
جنگي قه لچوکردني به کومهلې که له کهمان رابگرن
.....

گوردو مهملهي گورد

- 10 - گهشه کردني بيري نهتهوهيي و سره تاکاني بيري سوسيا ليستي
له گوردستاني خواروودا ره فيق سا بيري
28 - گورد : چارهنووسي نالوزي که ليکي ديرين
ديده نيپه که له که م که . حصره تيبان
.....

تاقی گردنهوهی کومونېستهگان

- 32 - به کيتي کومونېستهگان چون پولا ريژده کري فلاديمير
پتروف
40 - خباتي به لشفه فيبهگان دژي جاسواني ته زار
.....

بايهتسي روز

- 50 - راپه ريني ميللي له خاکه دا که پرکراوه کاند نه عيم نه لئه شه پ
.....

ھاویری عزیز محمد :

جہ نگی قہ لاجو کردنی به کومہ لی گہ لہ گہ مان را بگرن !

لہ کوتا بی مانگی شہیلوولی شہم سالدا ھاویری عزیز محمد
سکرتیری گشتی کومیتہی نا و ہندی حزبی شیوعی عراقمان، نا مہیہ کی
ٹارا ستہی حزبہ کومونیستی و کارگہریہکان و ریکخرا و ہ حزبہ
پیشکھوتنخوازہکان و ، سازمان و کومیتہ جیہانی و یا سایی و
شینسانیبہکان و ، تہوا وی لایہنگرانی مافی سروٹ کردو ، تیا پیدا
ہندی راستی دہربارہی بہ کارہینانی چہکی کیمیا وی و جہنگسی
تہ لاجو کردنی بہ کوممل لہدژی گہلی کردو تہوا وی گہلی عیسراق
رونکردوتہوہ ، ہروا لہ نامہ گہدا ھاویری عزیز بہ گہرمی سوپا سی
تہوا وی تہو لایہنانہی کردو وہ کہ دہنکی ھا و کاریمان لہ گہل گہلہ گہ
مان بہرز کردوہ بہمیش دہتی نامہ گہیہ :

بہ کارہینانی چہکی کیمیا وی ، لہ لایہن جو کمرانہ دیکتاتورہ
کانہوہ ، لہدژی چہما و ہری گہلی عراقمان و ، لہدژی بنگہکانی ہیزہ
نیشتمانیبہ بہرہلستکارہکانی (بہ حزبی شیوعیٹمانہوہ) و ، لہ

دژی هیزه پیت مەرگه کانیان له کوردستانی عیراقدای ، تورهیی و
بیزارییه کی زه بهنده یان له نیو رای گشتی جیهانیدا دروست کردوه .
لیردها نیان نییه له مهودا کانی شه رهفتاره تا وانبارا -
نهیه بدو بین ، گهده سه لاتی دیکتا توری له بههاری ۱۹۸۷ را په نسای
بو بردووه ، با سه و سه ره نجامه سامنا که بکهین گهله ریزی دانیشتوا
- نی مهدهنی ، بهتا یهتی له ریزی روله کانی گهلی گورد له عیراقدای
دروستی کردوه . (شه و بو لهویا داشتهی حزبمان له تاییاری را بردوو
دا ، ئاراسته ی سکرتری گشتی نهتهوه به کگرتوو هکان و نوینه رانی
ولانی همیشه شهندا می شهنجوو مهنی ئا سیبشی کردو ، له بهیان نامه
و بانگه وازه کانی له وه بهدواتردا ، وهک پیویست پیشمان خسته سه
شه لایمه) . به لام لیردها ده مانهوی په نجه بو هندی له ورا ستیانه
دریژ بکهین گهه یوه ندیبان بهم سه سه له سامنا گهوه همهیه :

- به کارهینانی چهکی کیمیاوی ، له لایهن دیکتا توری حوکمرا -
نهوه ، له دژی چه ماوه ری گهله کهمان وهیزه سیا سیه به ره هلستکاره -
کانی ، دریژ هپیدانی شه وریبازه تیر و ریستیبه خوینریژیه که له
دژی گهلی عیراق و هیزه نیشتمانی و دیموکراسیه کانی په سه رهوی
دهکات ، ههروا دریژه پیدانی شهو سیا سهته شو فینیبه درندانیه که له
میژ سه له دژی گهلی گورد بهجیبی ده گهیهنی ، شه ریبا زوسیا سهتهی
که له سالانی جنگد و له سایه ی بارودوخه کهیدا توندوتیژتر سهوون ،
پهنا بردنی حوکمرا ن بو شه چه که ی له نیوده وله تاندا مه حکوم ویا ساخ
گراوه ، بو به رنگار بوونه وهی گهله کهمان و حزبه نیشتمانیه کانی ،
نیشتمانی شه ویه له توانایاندا نییه بهریو شوینه کانی تری داپلوسی
خوینریژانه ، که به فرا وانترین شیوه په سه رهوی دهکن ، خهباتسی
به ره گرتووی گهله کهمانی سه رکهوت بکهن . ههروا پیدا گرتنی حوکمرا -
نان له به کارهینانی شه چه که دژی گهله کهمان ، له گهله شه ویه بهتوندی
مه حکوم گران ، بهتا یهتی دوی تا وانه سامنا که که ی ئاداری را بردوو
له ههله بجه ، بهری دهخات تاجه شهندا زه بهک گه مه به گهله که مان و

ژبان و چارنووسی رۆله کانی و ، بگره گه مه به شیرانه ی رای گشتی
جیهانی ده کهن .

- تا ئیستا جو کمرانانی به غذا به کرده وه به کارهینانی شه م

چه که چمه له بیان دژی گه له که مان رانه گرتوو ته وای جیهان شاگاداری دوا
تا وانه کانیانه که له م ههفتانه ی دوا بیدا له م بواره دا شه نجامیان داکاتی
تهقه راگرتیان له جهنگه ویرانکه ره بی مانا که میان له گه له ئیستران
به هه له زانی و ، هیزیکی گه ووره بیان له بهره کانی جهنگه وه ، که ئارامی
بالی به سه ردا کیشان ، بهره وه په لاماریکی عه سگری خوینریژانه ی
فراوان به کومه کی هه مان گازی زه هراوی ، را پیج کرد به و ئا مانجه ی
په لاماری هیزه نیشتمانیه به ره هه لستکاره کان و ، له وانه حزبمان ،
به تا بیستی به ره هه لستکاری نیشتمانی کورد بدهن و ، خه باتی
چه کداری پیشه مرگایه تی و بوونی سیاسیان تیک بشکینن و ، دانیشتا و -
نی شه و نا وچانه به تۆقینن تا ناچار بن نا وچه کانیان چول بکهن . له
شه نجامی شه م هیرشه درندانه گه ووره یه دا به سمدان ها و لاتی مه ده نی
کوژران و زامدارکران و ، زیاتر له ۱۵۰ ههزار ها و لاتیش شا واره ی
ده ره وه ی سنوور ، تورکیا و شیران ، کران گه لی کورد له عیرا قدا ، به ریو -
شوینی به ره به ریستانه ی شه و تۆ که له میژووی ها و چه ر خدا ده گه منن ،
دو چاری قه لا چو کردن ها تو وه . مه سه له ی ره وای گه لی کورد بانگ سی
ویژدان و رای گشتی جیهان ده کات و ده خوازی شه و یا به خه ی پیبدری
که شاهایسته یه تی ، به و پیته ی مه سه له ی که لیکه ژماره که ی - به پینی
دوور به ریسترین قه بلاندن - له بیست ملیون مرۆ ئه زیاتره و له
سایه ی بی به شوونی ته وای له ماته نه ته وه یه ره واکانیدا ، به سه ر
چه ند ده وله تیکدا دا به مشکرا وه .

ئیمه ، له را بردودا حزه براگان و هیزه پیشه که و تنخواز و

کومینه و ریکخرا وه نیوده وله تیه کان و رای گشتی جیهانمان
له و په ره هیدانه سامنا که ی رتبازی تا وانباران ه ی ده سه لاتی عیراق
شاگادار کرده وه ، دا ومان لیک کردن تا قمی دکتاتوری شو ئینی مه حکوم

وریسوا بکهن و ، ها و کاری له گه له گه له گه مان و حزبی نیشتمانیه کان و
 خهباتی ره وایان له دژی شه تاقمه بهتین بکهن ، رژیممی عیراق ، که
 له ژیر قورسایی تا وانه کانیدا ، خوی له خویدا بوته چا و گه یه کسسی
 با مناکی بارگ رژوی ته وای نا و چه که .

بهرده وام بوونی خودی رژیم له به کارهینانی چه کی کیمیا وی
 دژی گه له گه مان ، بهتا بیتهی له م سالدا ، نه وری خوی له به ره پیدان و
 جۆش پیدانی شالوی هاریکاری له گه له گه له گه مان ، له لایه ن رای
 گشتی جیهان و ، له پیش همبوو شتیکه وه له لایه ن حزبه کومونیستی و
 کارگه ربیه برا کانه وه گیرا ، له ژیر فشاری شه رویدا وه زه قانهی ، که
 رژیممی به غدا و دوسته گانی نه یان توانی بیان شارنه وه ، به هـ
 مه حکوم کردنی زیده یان له لایه ن رای گشتی به وه ، گه لی له کومیتسه و
 که مان و روزنا مه کان ، که به تهنگه مانه گانی مروغه وه ن ، دهنگسی
 بیزاروی خویان به را مبه تا وانه گانی سهدام حسین مه لبری ، له شه
 هفتانهی دواییشدا گه لی ده ولت و لایه نی ره سمی و روزنا مه گه ری
 روزنا وایی ، له پیش یانه وه شه مریکایی و بریتانی ، هه مان هه لسه و
 بستیان وه رگرد .

رودا وه گانی به کارهینانی چه کی کیمیا وی له لایه ن حوکمرا -
 نانی به غدا وه ، له دژی گه له گه له گه مان شاراره و نین و شه نده ازهی ره سموا
 کردن و مه حکوم کردنیان فرا وانتر بووه و نه ته وه یه کگرتووه کان و
 شه نجومه نی شایشی نیوده وله تان و چندان لایه نی ترو له وانسه
 به ره له مانی شه وروپای گرته وه . هه روا هه لویستی رژیممی عیراق
 که ریگهی نه دا نوینه ری نه ته وه یه کگرتووه کان به ره له نا و چه کانسسی
 کوردستانی عیراق بدا ، ریسوا کرا له لایه ن کومیتسه و کۆر و کومیتسه
 جور به جور جیهانیه کان و ، له وانسه شه دکتور و روزنا مه نووانه ی
 توانیان به ره له نا و چه سنووریه گانی تورکیا - عیراق بدنه ، که زیاتر
 له سه ده هزارها و ولاتی عیراقی له به ره جفگی قه لا چو کردنی کیمیا وی
 په نایان بو تورکیا برد . له هه مان کاتدا هه ول و ته قه لایه کانسسی

رژیمی عیراق و دهزگا کانی را گه یانندن و به کری گه یرا وه گانسی
ریسوا بوون ، گه دهیان ویست مه سهله ی گهلی کورد به ژیر جهنگسی
عیراق و شیرانه وه بکن ، شه مه سهله ره وایه ی که جو کمرانانسی
به غدا جهنگیکی شوفینیستانه یان به مه به ستی نه هیشتنی و ، لهنا و -
بردنی بوونی نه ته وه یی گهلی کورد به یریا کرد ، شه جهنگه درنده نا و -
خوبیه ی پیش جهنگی رژیمی عیراق دژی شیران هه لگه یرسا وه و له و پیش
جیا وازه .

له و لاته که ماندا پیش یلکردنیک ی زهقی بی وینه ی مافه کانی
مروف به یره و ده کری و ، شیستریای ته لاچوکردنی کیمیا وی بی وینه
له سیژووی ها و چه رخدا توندترده بی . چونکه تا شستا هیج رژیمیک
له جیهاندا چه کی ته لاچوکردنی به کومه لی کیمیا وی له دژی گه لکه ی
خوی به کارنه هینا وه . شتیکی سروشتیشه شه درندا به تیبه بی وینه -
به ی رژیمی عیراق مه ترسی له ده رونی لایه نگرانی مافه کانی مروف و
شه وانیه به تمنگ زیانه وه ن دروست بگات .

شیمه به قوولی سوپا - گوزاری خومان بوته وای شه وانسه
ده رده برین ، که به مه به ستی ریسوا کردنی تا وانه خوبنریزه گانسی
جه لادانی به غدا و ، ها و کاری له گه ل خیماتی ره وای گه لکه ممان
به دهنگه هاتن . بو حربه کومونیستی و کارگه یره براکان ، که شان
به شانسی گه لکه ممان وه ستان له و مهینه ته گه وره ی شستا بیدا ، بو دوستانی
گه لکه ممان ، حزب و هیزه پیش که وتنخوازه کان و تیکوشمرانی ریگای
شاشتی و سر به ستی و کومیته وریکخرا وه کانی ها و کاری له گه لی
عیراق و ریکخرا و کومیته جیهانی و یاسایی و شینسانییسه کان
له پیش هه موویانه وه نه ته وه یه کگرتووه کان و ، بوته وای لایه نگرانی
مافه کانی مروف .

له هه مان کاتدا دا و له هه موویان ده که مین تا شالا ویکسی
هراون ده ست پیبکمن وچا لاک ی جور به جورانه ی خویان به ره پیبده ن و
هه کاری بکن که بتوانی سنووریک بو رژیمی عیراق دابنی ونه هیلی

چه‌گی کیمیاوی به‌کاربستی و ، جنگی قه لاچوکردنی به‌کومه‌لسی
(جینوساید) گه‌لی کوردو ته‌واوی روله‌کانی گه‌لی عیراقمان رابگری
شیمه هه‌موو خاوه‌ن ویزدانیک له‌جیهاندا بانگده‌که‌پس
تا شهرکی میژووپی خوبان به‌رامبه‌ر به‌وکاره‌ساته‌ی گه‌له‌که‌مان دوو -
چاری هاتوو به‌گره‌ه‌ستو ، ته‌واوی توانای خوبان له‌مواره‌نیوده‌وله -
تیبه‌کاندا بخمه‌کار بو تا وانبارکردنی تا قمی دیکتا توری حوکمران
له‌به‌غدا و بومه‌حکوم کردن و سزادانی جملادانی گه‌له‌که‌مان و ریگه
نه‌دان به‌دوو باره‌کردنه‌وه‌ی تا وانه چمه‌له‌کانیان و ، به‌به‌رده‌وا مبونبار
له‌ریبازی گه‌مه‌ کردن به‌شیرا به‌ی کومه‌لگای نیوده‌وله‌تان و په‌یماننا مه
نیوده‌وله‌تیبه‌کان .

ته‌ی لایه‌نگرانی سافه‌کانی مروفت له‌ته‌واوی جیهاندا !
گه‌له‌ سته‌مدیده‌که‌مان چاوی بریوته‌ه‌شیوه‌و هیواداره‌ه‌ه‌ست
به‌ته‌نجامی کاره‌گانتان بکات و ، شهرکی مروفت دوستانه‌ی خوتان به‌جی
بگه‌یمن .

رژیمی دیکتا توری به‌غدا ناچار بگه‌ن واز له‌به‌کاره‌هینانسی
چه‌گی ته‌ لاچوکردنی کیمیاوی بینی و ، کرداره‌درنده‌تیبه‌کانی ، گه‌ه
تاوانن به‌رامبه‌ر به‌مروفتایه‌تی ، رابگری .
ها وکاری بگه‌ن له‌گه‌ل خه‌باتی ره‌وا‌ی گه‌له‌که‌مان و حزب و
هیزه‌نیشتمانیبه‌کانی له‌پیناوی ناشتی و نازادی و زیاندا .

عه‌زیز محهمهد

سکرتیری گشتی کومیتته‌ی ناوه‌ندی

حزبی شیوعی عیراق

کوئابی شه‌یلولی ۱۹۸۸

گه ڪرڻي ٻري نه ته وه بي وسره تالافي

ٻري سڙهياليتي له ڪوردهستاندا

رهقيق ساٻير

- سره تابه ڪي ميڙووي -

دواي ڪوتايي هاتني جھنگي به ڪهي جيهان، سرده ميڪي
ميڙووي نوي له ڙياني گه لاني ڙبرده ستهي شيمپرا توري عوسماني،
که چند سده به ڪ بوو بده ست چوسانده وهو ڪوبلا به تيه وه
دهياننا لاند، ده ستي پيڪرد، بزوتنه وه رزگار يخوا زيه نه ته وه بيه ڪاني
شهو گه لانه، له وانه گهلي ڪورد، بوڙانه وه به ڪي نوپيان به خويا نه وه
دي و، ڪهوتنه پهره پيداني چا لاکي سياتي و ڪولتووربي بهئا مانجي
رزگار بوون و سر به خويان.

شم چا لاکيان به بهر هه مي ڪشم ڪرڻي هوشيار نه ته وه بي و
سر جهمي بيربي سياتي بوون و پميوهنديشيان به مالويراني و ڪاره -
ساته سامنا ڪه ڪاني جھنگو تيكشڪان و دارماني شيمپرا توري
عوسمانيه وه هه وو، همروا سر ڪهوتني شورشي مزني سوسالي -
ستي شوڪتوبهر که سره تاي قونا غيڪي نوي بوو له ميڙووي مروقا به تيدا

قوناغی گوا ستنهوه له سمر ما یه دا یه وه بو وسوسیا لیزم، قوناغی خصبات نه پینا وی رزگار بوونی که لان له شیمپریا لیزم، کاریکی گهورهی کسره سمر پهره گرتن و گمشه پیکردنی شه م بزووتنه وه رزگار یخوا زانه یسه، قولکردنه وهی هوشیا ری نیشتمانی له نیو شه که لانه دا .

دوا بهدوای کوتایی هاتنی جهنگ، ژیا نی سیا سی له کوردستانه .
 ندا ر ووی له گمشانه وه کرد . ریکخرا وه سیا سییه کان و نیشتمان پهروم رانی کورد دهستان کرد به چا لاکیه کی فرا وان بهو نیا زهی گهلی گورد به مافی خوئریا ردانی چاره نووس بگات و دهولهتی نهته وه یسی خوی دا بمه زربنی . شه چا لاکیبانه دوو لایه نی سمره کییا ن به خوو گسرتبوو :

یه کهم : لایه نی دیباوما سی دهره وه ، که له م ریگه یسه وه نیشتمان پهروم رانی کورد په یه نیدییا ن بهو و لاتانه وه کرد که لسه جهنگدا سه رکه وتبوون تا مه سه له ی کوردیان بوو روون بکه نه وه و قهنا عهتیا ن پی بینن که گهلی کورد دهولهتی نهته وه یی خوووی دا بمه زربنی .

شه گهر چی شه چا لاکی و تهقه لایانه جو ره شه ناجا میکسی باشیا ن هه بوو که له په یما ننا مه ی سیقه ردا (۱) دهر کهوت ، به لام هیج چه شه چاره سه ریگی - ته نانه ت نیوه چلیشی - مه سه له ی گهلی کوردی له کرد ، چونکه همر زوو و لاته شیمپریا لیسته کان له گفت و به لینیسی دروزنانه ی خویا ن ژبو ان بوونه وه و مه سه له ی کوردیان کرده قوربانسی بهرژه وه نیدییه کانی خویان . به لام له گهل شه وشدا شه و شه ناجا مانسه ی له په یما ننا مه که دا خویا ن نواند تر خیکی میزووبیان بوو گهلی کورد هه بوو . چونکه له لایه که وه شه په یما ننا مه یه بزووتنه وه یه کیسی جهما وه ری فرا وانی له کوردستاندا دروست کردو ، هیزیکی مه عنه وی و سیا سی نویی به خصباتی گهلی کورد به خشی و " بو یه کهمین چار مه سه له ی کوردی به شه وه یه کی یا ساییی کرده مه سه له یه کی نیسیسه دهولهتان " (۲) . له لایه کی دیکشه وه نیشتمان پهروم رانی کسورد

که سمرده میک به گفت و بهایینی و لانه شیمپریا لیسکان هملخمله.
تان، له نیازی شم و لاتانه گمیشتن و به کرده وه بویان دهر کهوت، که
شوان بوونه ته میراتگری شیمپراتوری عوسمانی و ناشی یار مهتسی
خباتی که لان بدن له پینا وی سمر بهستی و مافی بریار دانسی
چاره نویدا .

دووه م : لایه نی نیوخو، که له مر ووه وه نیشتمانپهروه رانی
گورد چا لاکسی سیاسی و کولتووری جوره جوریا ن له کوردستان
دهست پیکرد، به و شامانجهی کومه لانی خلکی بیدار بکنسه وه
هوشیاری نیشتمانیان لایه هیز بکن و، رایان بکیشنه کوری خبات
له پینا وی سمر به خوبیدا .

به لام همر زوو شم چا لاکسیانه مترسیان لای شیمپریا لیزمی
بهریتانیا دروست کرد، بویه پیش شهوهی نهته وهی کورد له کوردستانی
خوا روو ههوا ی شازا دیوون له کویلابهتی تورک هلمبمزی، بهریتانیا
سویا و لهشگری خوی رهوانه ی کوردستان کرد، به و شامانجهی داگیری
بکات و کویلابهتییه کی نویی درندانتر به سمر گهلی کوردا بسپینی .
له بهرا مبر شهوه دا، گهلی کورد له شایاری ۱۹۱۹ بهرا په ری .

نیکی چه کدارانه، له ژیر سمرگردایهتی شیخ محموددا، رووبه رووی
لهشگری شنگلیز بووه . شم راهرینه شهنجامیکی بابتهتی و سروشتی
گمسه کردنی بزووتنه وهی رزگاربخوازی کورد بوو، که دوا ی جنسگ
پیی نابووه تونانگیکی بووه . ههروا بیزار بوونی گهلی کورد له
داگیرکهران و کاولکاری و دارمانی شاپوری کوردستان و گرانی و قاتم
قوی دوا ی جنسگ، تیکرایان هوکاریکی گرنگی شم راهرینه بوون .

شم راهرینه که "به که مین بزووتنه وهی رزگاربخوازی
چه کداری کورد بوو له دژی کولونیا لیزمی نوی و، هاندهریکی
گهوره ی شورشی ۱۹۲۰ عیراق بوو" (۳) گرنگییه کی میژوویی له
ژیانی سیاسی کورددا هه بوو، ههروا رولیکی دیاری له
بیدار بوونه وهی کومه لایهتی خلک و بلا بوونه وهی هوشیاری نهته وه .

بی و پهره دانی خصبات له دژی شیمپریا لیزمی بهریتانیا دا کیرا ، که له شهنجامی شه خصباته دا گهلی کورد توانی له تشرینی دووه می ۱۹۲۲ دا ، له بهشیک کوردستانی خوارودا دهوله تیک به سمرگردا به . تی شیخ مهحموودی نهر ، دایمه زینتی ، که دوا ی که متر له دوو سا له شهنجامی کومهلک هوکاری خوبی و با به تیه وه ، که له دوا بییدا به کورتی با سیان ده کهین روخیندرا و ، کوردستانی خواروو بسسه دهولمتی غیرا قهوه لکیندرا .

گوتمان له و سمرده مه دا کوردستانی خواروو چا لاکسی و بوژانه وه . به کی سیا سی و کولتووری نویی به خوبه وه دی . شهوه بوو به هووی کار . تیکردنی با رودوخی نویی نیو خوو جیهانی ، هندی روالهت و شاکاری چلونا یه تی نوی له نیونا ی دیولوژیای بزوو تنه وه ی . ارینگ اریخسوازی و لسه هوشیار ی نهنه وه ی سیا سی و بییری سیا سی و کولتووری روحی گهلی کورددا دهر کهوتن . شه خصباته ی گهلی کورد له دژی شیمپریا لیزمی بهریتانیا بهرپای کورد ریره ویکی شور شگیرانه ی قوول و تا یه تی شهوتوی به خوگرت که له ژیا نی فیکری و کولتووری و روحی نهنه وه ی کورددا به شاکرا رنگیان دایه وه ، گیانی دوزمنایه تی کردنی شیمپریا لیزم به گشتی و شیمپریا لیزمی بهریتانیا به تاییه تی ، لای گهلی کورد به توندی سهری ههلدا و گمسه ی کرد .

نهنه وه ی کورد دوا ی چفد سعه به ک له ژیا نی ژیره هستی و کویلا یه تی و ، له شهنجامی پرو سهیه کی دوورو دریزی میژووی گیانی رق و کینه ی بهرا مبهر به دا گیر کهرانی بیگانه ، وه ک دیا رده ی سهه ک لاروست بووه و ، له فا و سا کولوژیای کومه لایه تی و کار یکتی سرو هوشیا ریه سیا سی و نهنه وه یه یه کهیدا رنگیان دا وه ته وه . کاتیکه ، که گونیا لیزمی بهریتانیا دوا ی چفنگی به که می جیهان هات به زهبری شاکر و نا سن چیکا ی دا گیر کهرانی عوسمانی گرته وه شه گیانی رق له دا گیر کهر بوونه وه به ، که بهر هه می واقیعیکی با به تی و پرو سهیه کی میژووییه

بمشبوهه کی سروشتی له گهل شم با رودوخه نوپیه دا گشمی کردو ، له
شیوهی د وژمنایه تی و بهرنگار بوونه وهی کولونیا لیزمی بهریتا نیا دا
خوی نواند ، بهتا بیته تی که بهریتا نیا تنیا بهوه نه وه ستا پمیما ننا -
دهی سیقهر هلو مشینیته وه بهلکو به بهزه بری هیرشی عه سکسهری
کوردستانی داگیر کردو دهولته تی ساوای کوردستانی لهنا و بردو ،
به جوریکی درندا نه تهوا وی شم را بهرینا نهی دا مرکانده وه که تا جفگی
دووه می جیهان ، له کوردستانی خوا روو بهرپا کران .

شم هلو بیسته گیانی د وژمنایه تی کولونیا لیزمی بهریتا نیای
له نیو دهسته ی فراوانی کومه لانی خطکیدا بهتین کرد . له هه مه مان
کاتدا روالهت و خاسیه تی شورشگیرانه ی دژ به کو لونیا لیزم و شمیر-
پالیزمیان لای بزووتنه وه ی رزگا ریخوازی گهلی کورد فرا وانتر وتوندتر
کرد . ههروا به شیکی فراوانی نیشتما نه ره وهرانی کوردستان گمیشتنه
شو قهنا عه ته ی که کو لونیا لیزم و شمیرپا لیزم - بهتا بیته تی بهریتا نیا -
د وژمنی راسته قینه ی گهلی کوردو بزووتنه وه رزگا ریخوازه کهین و ، شهوان
ریگه یان له گهلی کورد به ستووه تا به مانی خویرپا ردانی چاره نووسی
بگات .

له لایه کی دیکه وه ، بهمپه وهندی له گهل شم بارودوخه با به تی و
خمباته میزوویی و ریره وه شورشگیریه ، ههروا به هوی کارتی کردنی
دهنگدا نه وه ی شورشی شوکتوبهرو شهو ر یوشوین و ههنگا وه به کرده وانیه
له سه ره تا وه شورشکه له مهر مه سه له ی نه ته وه بی و پشتگیری که لانی
ژیرده ستهدا گرتیه بهرو ، به هوی کارتی کردنی هه ندی ر وژنا مه و گوشاری
تورکی و عمره بییه وه سه ره تا ی بیری دیموکراتی شورشگیر و سه ره تا ی
ره گهزه کانی بیری - سویا لیستی له کوردستانی - سه رپان هه لدا و ، به ره -
به ره له نیو هه ندی لایه نه کانی هوشپا ری نه ته وه بی و کولتووری روحی و
له وه به دوا و من له نیو شاییدبولوجیا ی بزووتنه وه ی رزگا ریخوازی گهلی
گورددا رنگیان دا به وه .

ره گهزه کانی بیری - سویا لیستی له کوردستانی بهر له هه موو

کوردستان
دوره ۱۹
۱۹

شتهك و هك پيدا و بستيبه كى خباتى رزگا ربخوا زى و نيشتمانى سمریان
 ههلهدا . دياره شه و نا كو كيبه جور به جورانه ي لهستره كتورى ئا بورى و
 كومه لايه تى و با رودوخى كومهلگاي كوردستاندا ههيوون ، ريگسبه .
 خوشگهرو يارمه تى دهري با به تى سمره هلهدا نى بيري سوسيا ليستى
 بوون . ههروا كولتوورى سوسيا ليستى جيهان و ئا مانجه كانسى
 شورشى ئوكتوبه ر ، كه ههرزو پرشنگيان گميشتبوه كوردستان (٤) ،
 رۆليكى گرنگيان له ده ر كه وتن و گه شه پيكر دنى شه م بير هه دا گيرا . سه .
 تا بيه تى هه ضدى له رو شنبه ران و نيشتما نپه رو هه رانى كورد به ه ه ه ه
 ئاگا دا ريبان له رو ودا وه كانى سمرده م و به هوى هوشيارى سا سيبا نه وه ،
 هه رز و ده ر كيان به نا وه رو كى شورشگيرانه و مرو هقدوستا نه ي سوسيا ليزم
 كردو ، هوشيارا نه بيريان له گوزينى با رودوخى سه ختى سا سى و
 كومه لايه تى شه و سمرده مه ي كوردستان ده كرده وه .

ما موستا ئيسما عيل حه ققى ئا وه يس با س ده كات كه له ه و
 سه رده مه دا لا وانى رو شنبه رى كورد ئاگا دا رى باشيان ده ربا ره ي شورش
 ئوكتوبه رو سه روشت و ئا مانجه كانى هه يوون . هه ضدى كيان به ر له شورشى
 ئوكتوبه ر ئاگا يان له بيري سوسيا ليستى هه يوون ، ئه وكا ته ي له شارى
 شه سته مه بول و شاره گه ره كانى ترى عوسمانى و ته نا ته ت شه رو پياش
 ده يا نخويند يان كار يان ده كرد . (٥) .

هه ر له م رو وه وه ده كرى په نجه بو شه و هه و له په ر له مه غزا ييه
 دريژ بكه ين كه روژنا مه ي " روژى كوردستان " ، شورگانى ره سمسى
 ده وله تى شيخ مه حموود ، له يه كه مين ژماره يدا به سه رديرى (بولشويك
 معا ونت انقريا نزور كرده) بلاوى كرد و ته وه . (٦) .

نا مه روشن و به نا وبا نكه كه ي شيخ مه حمووديش بو سه رو كسى
 ده وله تى سوڤيئى (٧) ده رك كردنيكى قوول و ئاگا دا ريبه كى باشسى
 ده ربا ره ي نا وه رو ك و ئا مانجه كانى شورشى ئوكتوبه ر تيدا نه بيندري .
 تيكراى شه مانه ده ريده خه ن كه له و سمرده مه دا گزنگى بيري سوسيا ليستى
 به مانا گه شت ييه كه ي ، گميشتوته كوردستان و ، له با رودوخى كسى

دوای سرفانی شمع مد همدرد ناله لاله سدر
 خط با شام روون ناگهانی، همدردی نیکو تنی و آسانه
 به گزیده سبک شخصی جلاکنا مد و کانه تکریم

بسیار در دسترس است
 در کتابخانه ملی
 در کتابخانه مجلس
 در کتابخانه آیت الله العظمی
 در کتابخانه آیت الله العظمی
 در کتابخانه آیت الله العظمی

کومه لایه‌تی و سیا سی ساخته‌اند - کعبه سودی بلاو بوونه وهی شم بیسره
 نه‌بووه - سمره‌تای پروسه‌ی په‌خش بوونی لمانا و همدی ده‌ستسه‌ی
 روشن‌بیرا ندا ده‌ستی پیکردووه، ورده ورده له‌نیووه‌ی دووه‌می سا لانی
 سی به‌دوا وه نا وه‌رولک و روا له‌ته‌کانی سوسیا لیزم، به‌مانا زانستیه -
 گهی، تارا نه‌یه‌ک بو همدیکیا نروون بوته‌وه .
 له‌وسه‌رده‌مه‌دا گه‌لی بیرورا و نووسین بلاوکرا ونه‌ته‌وه که باس
 له همدی لایه‌تی شورشی شوکتوبه‌رو به‌کسانی و برایه‌تی نیوان‌گه‌لان
 ده‌کهن و، ده‌ردو نازارو کلولی جوتیاران ده‌رده‌برن و، با سی گرنگی
 رانست و خوینده‌واری ده‌کهن، هه‌روا له‌سمر لاپه‌ری چاپکرا وه‌کانسی
 شه‌و سمرده‌مه‌ ناوی که‌سانی وه‌ک‌گورکی و چیخوف و لینین و به‌ره‌می
 همدیکیشیان به‌رچا و ده‌کهن . شم بیرورا و بوچوونا نه . هه‌رچنده
 همدی ره‌گه‌زو لایه‌تی هوشیاری سوسیا لیستانه‌یان، وه‌ک‌با نه‌تی
 روشن‌گه‌ری (التنویر)، تیدا به‌دی ده‌گری، که به‌گشتی له‌گه‌ل بیسرو
 با وه‌ره‌کانی شورشی فهره‌نسا و بییری بورژوازی لیبرالیستی و سوسیا -
 لیزمی بوتوپایی و ریفورمیستی تیکه‌ل‌کراون . به‌لام به‌گشتی
 وه‌ک سوسیا لیزم روا له‌تیکی ناروشن و نادیاریان هه‌یه . ناشکرایسه
 هه‌لگرائی شم بیروبا وه‌ره، تا شه‌و کاته زانیا ریبه‌کی شه‌وتویسان
 ده‌رباره‌ی سوسیا لیزمی زانستی نه‌بووه . به‌لام دوا ی شه‌وه و به‌رله‌سه
 کوئابی هاتنی جنگی دووه‌می جیهان - سوسیا لیزم و مارکسیزم، لای
 همدی روشن‌بیرو نیشتمان‌په‌روه‌ری گورد وه‌ک‌تینوری و سیستمی
 زانین (المعرفی) ناسرا وه‌ده‌شی ماموستا عبدالواحد نووری به
 ریبه‌رو پیش‌نگی شم روشن‌بیرانه له‌قه‌له‌م بنه‌ین، که له‌چا و سمرده‌می
 خوبدا به‌قوولی له‌سوسیا لیزم و مارکسیزم گه‌میش‌تووه‌و، ته‌بانست
 به‌پراکتیکی سیا سیشیه‌وه به‌ستوتوه‌وه، ویستوو‌یه‌تی شم بیره‌بکاته
 چه‌کیکی خه‌باتی رزگاربخوازی نه‌ته‌وه‌یی و کومه لایه‌تی .
 ع . و . نووری هه‌ولی دا وه‌ بییری سوسیا لیزم به‌زمانیکی
 پارا وو ساده روون بکاته‌وه‌و، له‌گه‌ل بارودوخی کومه لایه‌تی و سیا سی

گوردستاندا بیگونجینی، لههه مان کاتدا ویستوبه تی شم بیسه
 لوبیه به لایه نه دیمو کرا تخوازه گانی گولتوری روحی و فیکسیری
 روشنگیری و پیشکه وتنخوازی نسته وهی گورده وه به ستیته وه به
 واتا به کی دی ع و نووری وه ک روشن بیریکی ره سن و هوشیار بسوی
 دمر خستووین که دمر که وتنی بیر سوسیا لیستی له گوردستاندا
 زه مینه به کی گولتووری و فیکری همیه و، دریز بوونه وهی لهو بیسه
 روشنگیری و دیمو کرا تخوازه شورشگیریه که له فیکری ها و چمر خسی
 نسته وه که ماندا ریشمان دا کوتا وه به بویه له سامانی روحی نسته وه یه
 به ماندا به دوای لایه نه گانی شم بیرهدا گمراهه تا بیانکاته بنا غمیه کی
 فیکری بو دمر برینی بیر مارکیسیا نهی خوی و بلاو کردنه وهی له
 گوردستاندا .

لههه مان کاتدا ع و نووری وه ک مارکیسیه ک دیارده جیهانیه
 به گانی وه ک سمر ما یه داری و شپیریا لیزمی شیکردوته وه و، رولسی
 شهوانی له دابمشکردنی جیهان و چمواندنه وهی که لان و هملگیرا
 ندنی همدوو جنگی جیهانیدا روونکردوته وه له و من زیاتر له
 نامیلکهی (لهریگهی سمر که وتنی شینماندا)، خودی فاشیسم وه ک
 دیارده به کی سیا سی و کومه لایه تی به به ره می سمر ما یه داری دانه تی و
 به "ته میکی تاریک" ی دژ به مروثا یه تی و پیشکه وتنخوازی له قه له م
 دمدات به هه مان هوشیار بیسه وه باس له خیانه تی حزبه سوسالیال
 دیمکراته کان و، ده که وته گانی شورشی شوکتوبه رو سمر به ستی و
 به گسانی شافرهت له سایه ی شه شورشدا ده کات شم با به تا نه ییش
 به شیوه به کی شهوتور ونده کاته وه که له گهل پله به کی دیا ریکرا وی هوش
 یاری ختلکیدا بگونجی .

هه له مو سمر نه مه دا هندی ره گهزو لایه نی بیر سوسیا لیستی
 له به ره می نووسه ران و شاعیرانی وه ک شپیرا هیم شه حمده، شیخ سه لام،
 بیگهس، قائم، سعجادی، دلدار . . . هتد به دی ده کرین که تیکه لوی
 بیر روشنگیری و سوسیا لیزمی پوتوپیا یی و ریفورمیستی و بیر

لیبرالیستی کراون . کوششی نهوان بو نه بریننی شم بیرانه له
 شیوهی روونگردنه وهی ناوه روکی کولونیا لیزم ، شیهیریا لیزم و خصاتی
 دژی فیثودالی و داکوکی له جووتیاران و زحمه تکیشان و داکوکی له
 شافرهت و زانست و سربهستی و خودی مروثو ، خصات له دژی
 نه خوینده واری و نه زانین و دوا که وتووینی کومه لایهتی و پروپوچیسی
 ژایدیا لیستی ، خوی دهرده خات ، دیاره سنووریکی شاکرا له نیوان
 سوسیا لیزمی زانستی وه که تیئوری و سیستمی زانین و ، له نیوان
 بیری شم نووسه راندها همیه ، که زیاتر زانحالی فیکری ورده بورژوازی
 تینووی سربهستی و یه کساننی و داپه ره ره ی بوون تا مارکیست و
 دهربری خواست و شامانج و هملگری ژایدیولوژیای پرولیتاریا .
 به لام شم بمرهم و بابه ته کولتوورییه جور به جورانه ی له و
 سمرده مه دا دهر که وتن ، لایه نیکی به پیزی ژیا نی فیکری و روحی گهلی
 کورد پیکدینن و ، به له چا و گرتنی بار و دوخی سیا سی و شابوری شه و
 کاته ی کومه لگای کوردستان ، گرنگیه کی چلونا یه تی و میژوو بیان همیه
 چونکه یه کم : وه که شایه به کگهلی لایه نی بار و دوخی کومه لایه تی و
 سیا سی شه سمرده مه ی کوردستان نیان تیدا دهبیندری . دووهم : شه و
 بمرهمانه سمره تای پیگه یشتن و دهر که وتنی هملوپیستی کومه لایه تی -
 چینا یه تی دهرده خات ، لایه ده سته ی روشنبیرانی شورشگیر که روویان
 کردبووه بابه خدا نه به گیر و گرتنی چین و ده سته زحمه تکیشه کان و
 داکوکی لیکردنیان . سیهم : شه و بمرهمانه نیشانه ی گمشه کردنی
 هوشیاری خوینی نه ته وه بی و بیری سیا سی و ژایدیولوجیای بزووتنه وه ی
 رزگار یخوازی نیشتمانی کوردن ، که له و سمرده مه دا به بیری کومه لا -
 یه تی نوی وره گهزه کانی سوسیا لیزمی زانستی متوربه بوون .

سمره هلدا نی بیری سوسیا لیستی له کوردستاندا دربژه پیدانی

گه و گمشه کردنه فیکری به ، که له کوتایی سده ی رابردوو بنسه دوا وه

دهستی پیکرد ، هه روا سمره تای گورانکار بیه کی نوئیه له ژیا نی فیکری

و روحی گهلی کورددا ، له و سمرده مه دژواره ی بزووتنه وه رزگار یخوازه .

کهي پييدا ر هت بوو .

به لام بيري سوسيا ليستی بهگشتی و سوسيا ليستی زانستی
بهتا يهتی ، له گوردستاندا درهنگو هخت سمریان ههلدا ، ههروا به
ستی و لاوازی روویان له بلا و بوونه وه کرد . چونکه ممرجه با بهتیه -
کانی سمر ههلدا ن و گمشه کردنی شم بیره بهتهوا وی له نارادا نه بوین و ،
پارودوخی شاپوری و کومه لایهتی و سیاسی شو سمر ده مه نهک تهنیا له
قمازانجی بلا و بوونه وهی شم بیره نه بوون ، بهلکو بوونه هوکاری دواخ -
ستن و لاوازی بوونی پروسهی گمشه کردنی چلونا بهتیا نهی بزووتنه وهی
رزگار بخوازی کوردو دهر کهوتنی هیژی کومه لایهتی نوئی له نسسا و

سمر کردا بهتیه کهیدا .
② بزووتنه وهی رزگار بخوازی کورد ، لقو سمر ده مه دا بوژانه وهیه کی

نوبی به خوبه وه دی و ، را بوونیکگی جهما وهری له گوردستاندا دروست
کرد . به لام لمبر کومهلک هوکاری ناوخویی و دهره کی ، با بهتیهی و
خویی توشی تهنگو چله مهی هخت و دوا جار دوو چاری شکستی هات
راسته هوکاره دهره کییه کان (پارودوخی نیوده ولهتان ، رولی
راسته و خوی شیمپریا لیزمی بهریتانیا ۱۰۰۰) پاریده دهری گهورهی شم
شکستییه بوون . به لام هوکاره نیوخوبیه کان ، که په یوه نندیان به
پیکهاتنی کومه لایهتی کومهلگای گوردستان و ، ههنا وی بزووتنه وه کهو
دروستبوونی چینا یهتی سمر کردا بهتیه کهی و عقلیه ته سیا سییه کهیه وه
هه بوو ، شهوان چاره نووسی بزووتنه وه کهیان - بهو جوهری رويسدا -
دیاری کرد .

بزووتنه وه که له همره تی پهره کرتن و جوش و خروشی -
(۱۹۱۹ - ۱۹۲۵) دوو چاری کومهلک گیروگرفتی دژوار هاتبوو .
سمر کردا یهتی فیثودالی و نیمچه فیثودالی شیخ مهحموودو مولکداره -
کان و هندی لایهتی بورژوازی بازرگانی ، که بهتهوا وی را بهرا یهتی
بزووتنه وه کهیان ده کرد ، نهیا نتوانی بهرنا مهیه کی سیا سه شوتهو تو

نویسنده: ...
محل: ...
تاریخ: ...

دا بريژن كه له گهل پيدا ويسته با به تيبه گاني شه و كاته و خوا ستسي
كومه لاني خلكيدا بگونجی .

همر چنده كومه ليك له روشن بيرا نور و شن گهراني كورد ، كه
بزووتنه وهی رزگا ريخوازی نهمه وهی گه لاني نا وجهه كاری تيكرد بوون
چا لاكانه به شدا ری بزووتنه وه كه يا ن كورد ، به لام ده سرويشتو ویسی و
دهسه لانی سمر كردا به تی شیخ مه محمودو ناوو نا و بانگه عمشایه ری و
شایینه گهی ، سمره رای بارودوخی كومه لایه تی كوردستان ، ریگه هی
شه و میان نه دا سمر كردا به تيبه کی سیا سی نوی دروست بیی و راهرایه .
تی بزووتنه وه كه بكات .

بهرای من هوی سمره کی دهر نه كهوتنی شم سمر كردا به تيبه
سیا سیه نوییه له وه دا بوو كه شه هیزه كومه لایه تيبه نهی ده بوایه
شم روله میژووییه بگیرن هیشتا ساوا و لاواز بوون .
بورژوازی كورد كه له بارودوخیکی دژواری سیا سی و شاپوریدا
و ، له سایه ی بورژوازی به هیژترو ده سترویشتووترو به قما مگیر تیری
بیگانهدا سمری هملدا ، له بنچینه دا له رووی شاپوریه وه لاوازو له رووی
ساییه وه پراگنده بوو (۸) . همروا به گشتی په میوه ندییه گانی سمر مایه .
داری له كوردستاندا ، به هوی هیرش و په لاماری و ئیرانكارا نهی له شكری
عوسمانی و ئیرانو ، دوا ی شهوش به هوی كاره ساته كانی جنكسی
په كه می جیهان (۹) . له وه به دواتریش به هوی شالوی درندانه ی عه سكری
بهریتانیا وه گمشیمان نه كورد . بویه تا لهوكا ته بورژوازی كورد زور له وه
لاواز تر بوو بتوانی ، وه كه هیژیکی كومه لایه تی و سیا سی ریكویپك ، خوی
ریك بخات و سمر كردا به تی بزووتنه وه كه بكات .

دوا ی تهوا وی شم كاره سات و كاولكار رییا نمش ، كاتی بهریتانیا
كوردستانی خوا رووی داگیر كورد ، نا وجهه کی به تهوا وی پشتگوی خست و ،
هیچ جوړه پروژه به کی شاپوری و شاره دا نكردنه وه و كولتووری دانه مهزرا -
ندو ، به پیچه وانوه ، وهك هم داگیر كه ریك كه روو به رووی گهلیکی
راهریوده بیته وه ، كهوته دامهزرا ندنی سمر با زگا و قشله و بنكسی

عسکری بوئوهوی خملکه کهی پی چاوترسین و سرکوت بکات (۱۰) .
تموای شم هوکارانه و ، تا لان کردن و دادوشینی تابوری
گوردستان بهته وای ریگهی پیش کهوتنی بهیوهندییه کانی بهر هه مهینانی .
سرمایه داری و ، ریگهی گمشه کردنی سرمه خوی سروشتی تابوری و کومه
لایستی و کولتور بیابانبری و ، بوونه هاند ریگی با بهتی پاراستن و
مانه وهی بهیوهندییه کانی فیئودالی و عشایری له گوردستانی خواروودا
لهوش زیاتر شیمیریالیزمی بهریتانیا عهولی . دا شم بهیوهندییه
دوا کهوتووانه زیاتر بچه سپینی . بو شم مبه ستمش پیگهی تابوری و
سیاسی شه و فیئودا لانهی خیانه تیان له بزوتنه وه که کرد ، به همیز کردو
به همیشه بهر ژوهندی چینا به تیان زیاتر به کولونیا لیزم و رژیمی گونه .
یهرستی غیرا قهوه به سترایه وه .

شم بارودوخه با بهتی و میژوو بیانه ، به رفعتی شهومیان نه هدا
بورژوازی کورد ، وه ک چینیکی لیباتووی خاوهن توانای تابوری دهر .
بکهوی که بتوانی له ریگهی ریگخرا و ، یان حزبی سیاسی تای بهتسی
خوبه وه ، بوونی گاریگه رانهی سیاسی خوی به سپینی . له هه مان کاتدا ،
هانی شهومیان نه هدا چینی گاریگاری کورد وه که هیز یکی کومه لایه تسی
دهریگه وهی و لهرووی چمندا بهتی و چلونا به تییه وه ، پیش
بکهوی و شوین پنجهی سیاسی و فیکری خوی له سهر رودا وه کان جیبهیلی .
همندی لایه نی بورژوازی بازرگانی ، که له سهره تا دا کومسه ک و
به شداری بزوتنه وه که یان کرد ، زوری نهمرد دوا ی شکستی هینا نسی
بزوتنه وه که ، پشنیان تیکرد ، بگره خیانه تیشیان لیکردو ، بوپاراستنی
بهر ژوهندی چینا به تیان ، ملکه چی خویان بو کولونیا لیزم و رژیمی
به غذا دویا تکرده وه (هونرا وه بهنا و بانگه کهی پیره میرد " همرزه -
وه کیلی شاری خاموشان . . میلله ت فروشان . .) به لگنا مهیه کی
میژوو بییه سبارت به هه لپه رستی و خیانه تکاری شم ده ستسه
کومه لایه تییه) .

به لام چینی ورده بورژوازی ، به تا بهتی توپیژی روشنبیران ،

دست‌نویس

دست‌نویس

دست‌نویس

دست‌نویس

گمزور بهیان له‌م چینه‌وه سه‌ریا نه‌هلدا بوو، جوره دمه‌رفه‌تیگی با به‌تی و
 خوئی له‌باریا نه‌بووره‌خسا که‌توانه‌یا نه‌مندی شوینی گرینگ‌ده‌نسا و
 بزووتنه‌وه‌که‌دا، به‌تا به‌تی له‌نا و جوک‌مداری شیخ مه‌حمووددا بگرن .
 زور بهی شه‌م روش‌نبیرانه‌له قوتا بخانه (نوئییه‌کانی) کوردستان بیان
 شه‌سته‌هبول و هندی شاری تری دمه‌ره‌وه‌ی کوردستان خویندی‌بوویان و ،
 شاگاداری بزووتنه‌وه‌ی نه‌مه‌وه‌یی زگا ریخوازی که‌لانی دراوسی بوون،
 ره‌نگه هندیکیان په‌یوه‌ندی‌شان په‌یا نه‌وه بووی . شه‌مه‌سته خوینده .
 واره نوئییه به‌هوی توانا و له‌په‌تا ووییا نه‌وه، هه‌روا به‌هوی هوشیاری
 سیا سیان نه‌وه، توانییا نه‌بوونی خوبان له‌نا و بزووتنه‌وه‌که‌دا په‌په‌ینن
 به‌لام له‌هه‌مان که‌تادا هه‌ر په‌خسیری ره‌چله‌کی کومه لایه‌تی و تا یدیولو .
 زی خوبان و دمه‌ره‌وه کومه لایه‌تییه‌که‌یا نه‌بوون . شه‌گهرچی شه‌مه‌سته
 خوینده‌واره هندی رولی گرینگیان له‌نا و جوک‌مداری شیخ مه‌حمووددا
 گیرا، به‌تا به‌تی له‌بواری راگه‌یا نندن و خویندن و کولتووردا، به‌لام
 نه‌یا نتوانی له‌بواری فیکرو ریگخستن و سه‌ر کردا به‌تیدا هیچ جوره
 جیگرو چاره سه‌ریکی نه‌ی بخشنه روو، له‌دوا شه‌نجامدا ملکه‌چی
 سه‌ر کردا به‌تی و بریا ره‌کانی شیخ مه‌حموود بوون و، نه‌یا نتوانی شه‌و
 بازنه فیکری و سیا سی و ریگخرا وه‌بیه بشکینن که بزووتنه‌وه‌که‌ی
 تیا‌دا شاخرا بوو .

شه‌وه‌ده‌قه لا شه‌رزه‌یه‌ی هندی له‌رونا کبیرانیش دایان بوودرو .

سه‌گردنی ریگخرا و یکی سیا سی تا به‌تی و (۱۱) سه‌رنه‌که‌وتنیان له‌م
 کاره‌میا‌ندا، نیشانه‌ی لاوازی فیکری و سیا سی و بی توانا بیان له‌سه
 بواری ریگخستن و سه‌ر کردا به‌تیدا دمه‌ره‌خات، تا شه‌و راه‌یه‌ی به‌ته .
 واوی پالیان به‌سه‌ر کردا به‌تی شیخ مه‌حموود نه‌وه دا بوو . له‌به‌را شه‌وه
 بوورزوازی بچوک، وه‌ک چینیکی کومه لایه‌تی ساوای سه‌ر به‌خو، به‌تا به‌ی
 تی توپی روش‌نبیرانی، که‌مه‌ربری خواسته‌کانیا نه‌بوون، نه‌یتوانی
 په‌نگه‌یه‌کی سیا سی و کومه لایه‌تی شه‌وتوی بویره‌خسی که‌وه‌ک هیریکی
 سیا سی ریگوپیک و کاریکه‌ر رولی خوئی له‌نا و بزووتنه‌وه‌که‌دا بگیری .

همه چیز هستی سودناکیان و هر چیزی که در دست

کاتیکیش سرگردا یه تی شیخ مه محمود به ته وای شکستی هینا و ، له
 سره تایی سییه کاندای رولسیسی لهنا و بزووتنه وهی رزگار یخوآزی گورد
 دا کوتایی هات ، دهر فته تیکی با به تی لهبار بو شم چینه یان تو بیژه -
 ره خسا ، تا بتوانی پیگهی سیاسی خوی لهنا و بزووتنه وه کفدا به تا یبه تی
 لهنا و سرگردا یه تییه کفیدا به هیز بکات به تا یبه تی کله و سرده مه
 دا شاسوی فیکری و شایدیولوژی بزووتنه وه که روشنتر ده بووه و بهنا وه
 روکی کومه لایه تی نوی ده وله مهنده بووه ، ههروا تو بیژو ده سته ی خوبنده
 واری نوی له کوردستاندا ر وویان له زیاده بوون ده کردو ، هوشیاری سیاسی
 ونه ته وه یی له نیوکومه لانی خملکیدا زیاتر بلاوده بووه . به لام سهرباری
 شم بار و دوخه با به تییا نه ، ده کری به رسین ، بوچی تانا و هرا سستی
 سالانی چله کان نه توانرا ریکخرا و یکی سیاسی نه ته وه یی شه و تیبسو
 دروست ببی که چا و به بریته سرگردا یه تی کردنی بزووتنه وهی رزگار -
 یخوآزی نیشتمانی گملی گورد ۱۹ . موجبات شکست در دست ده تی قلم به سیدنا بزم
 ده سته و به سواد به خرد در دست رگنول به سهر رزگار و به گورد ده تی ؟
 دوا شه انجام ، شم هوکاره با به تییا نه ی با سکران ، کوسپ و
 ریگری گوره بوون له به رده م پر و سه ی گمشه کردنی - روش تییا نسه ی
 بزووتنه وهی رزگار یخوآزی نیشتمانی گملی گوردا ، شه و بزووتنه وه یه ی
 که سهرباری شم هویا نه ش هندی گورا نکاری گرنکی به خو به وه دی و ، له
 سرده می نیوان همدوو جنگی جیهانیدا نا و هرو که کومه لایه تییه که ی
 روشنتر بووه و شایدیولوجیا سییه که ی به صبروره که زی نوی ده وله مهنده
 بووه ده سته و تو بیژی کومه لایه تی نوی له نیور به هرا یه تییه که به
 دهر که وتن .

به هه مان شیوه شم هوکاره - میژوویا نه کار یکی نیکه تیفا نه یان
 کرده سهر پیشه که وتنی - روش تییا نه ی به بری سیاسی و ، بوونه فا کتسهری
 دوا خستنی پرؤسه ی سهر هلدانی به بری سوسالیزمی زانستی و ، سستی
 بلاو بوونه ی شم به ره له کوردستاندا .
 وه کثا ش گرا یه دهر که وتنی سوسالیزم له ته وروپا نا ، شه ناجا می
 بار و دوخیکی شابوری و کومه لایه تی و ، به ره می پرؤسه به کی میژووی

دوره اشک بر آب سرد در شب عرق سرد در وقت
تا پیش از نیمه شب در وقت سرد در وقت سرد

دوورو دریزبوو، همروا وهك پيدا ويستيبه كه به سر هلدان و به رهوه-
بیشچوونی بزووتنه وهی چینی کریکاره وه به سترایووه . به لام لسه و
ولاتانه ی لمبارودوخی کولونیا لیدا دهژیا نو ، په یوه نندییه کانسی
- سرما به داری تیا یاندا ساوا بوون، پرولیتا ریاش هشتا پینه گه بشتبوو
یا زور لاوازبوو ، وهك له کوردستاندا ، شهوا دمر فته تی با به تی بلاو بوونه-
وهو گمشه کردنی سوسیا لیزمیش دهگمهن و لاوازبوو . بویه پیچوا یسه
سهره تاکانی دهر کهوتنی نهم بیره دهبی وهك گهنجایمی سهر به خویسی
نیسبی بیرو ، به جیهانی بوونی کولتوورو ، پيدا ويستی خصا تسی
رزگار یخوازی نمته وهی و نیشتمانی سهر بگری ، نهك وهك رهنگانه -
وهی راسته و خوی ژیر خانی شاپوری نهم کومه لگایانه .

راسته پنیش هملگیرسانی جضگی به که می جیهان ، ژماره یهك
کریکار له کوردستاندا هصبوون ، به لام نهم دهسته کومه لایه تیه نوییه ،
له بهر شهو هوکاره سی و شاپووریا نه ی باس کران ، روی له زیاده
بوونیکمی شهوتو نه کردو به پرا گنده بی و لاوازی مایه وه ، نه بوو به هیزه
کومه لایه تیه ، یان شهو چینیه ی نهرکی سهر به خوو تا بیه تی خوی همبی
که پالی پیوه بنی خووی ریک بخات و بزووتنه وه که ی ، به تا یدیولوجیا ی
مارکسیزم - لینینیزم چه کدار بکات . بویه بیرو سوسیا لیزمسی
زانستی له کوردستاندا ، تا سهره تا ی چله گانیش ، له نیوه هندی روشن بیر-
ان و له هلقه یه کی تمنگ به ردا مابووه .

شهوده سته روشن بیره پیشره وهی هملگری نهم بیره نو تیه بوون ،
همولیا ندا هضدی لایه نی جور به جوری سوسیا لیزم بلاو بکه نه وه . به لام
سهره تا ی پرۆسه ی بلاو بوونه وهی کار یگه رانه ی سوسیا لیزم و مارکسیزم -
لینینیزم ، که قونا غنکی چلونا به تی نو تیه له سهر جه می ژیا نی فیکری و
سیاسی و کولتووری گه لی کوردا ، ده گهر بته وه بوته ورۆله میژوو بیسه ی
حزبی شیوعی عیراق لهمر ووه وه گیرای .

حزبی شیوعی عیراق ، له قونا غنی به ره گرتنی بزووتنه سهر وهی
نیشتمانی و دیموکراتی و خصات دژی فاشیزم و ، له بارودوخی سهر -

کهوتنه مهنه‌گانی له‌شگری سوخت له‌بهره‌گانی جفگی نیشتمانیدا ،
ریکخراوه‌گانی له‌گوردستاندا پیکهاتن و بلاو بوونه‌وه چه‌مه‌یش بیری
سوسیالیزمی زانستی له‌سنووری تیئوری و سیستمی ژانینه‌وه گواسته‌وه
قوناغی پراکتیکی خه‌ها تگه‌را نه‌وه .

نهمه‌ردیه‌گانی حزب له‌ده‌ژی کولونیا لیزم و رژیمی گونهمه‌رستی
و له‌ده‌ژی چموسا نده‌وه‌ی چینایه‌تی و نه‌ته‌وه‌یی و ، هه‌لووتستی شورشگیرا -
نه‌و زانستیا نه‌ی دهم‌باره‌ی مه‌سه‌له‌ی گه‌لی گوردو مافه نه‌ته‌وه‌یه‌ره‌وا
گانی ، هه‌روا چاپه‌مه‌نی و بلاوکراوه‌گانی حزب ، له‌وانه‌وه‌ژنا مه‌ی
(ژاژادی) ، گه‌له‌نیسانی ۱۹۴۴ را بلاوکراوه‌وه ، کاریکی قوولیا ن
گرده سه‌رنیشتمانیه‌ره‌رانی گه‌رده ، چا لاکیه‌کی نه‌پیان به‌مه‌رژیا ن
سیاسی و فیکری گه‌ردساندا کرد . شه‌به‌بووله‌نیوه‌ی به‌گه‌می سالانی ،
چاله‌گاندا هه‌ندی ریکخراوی سیاسی دیموکرات و شورشگیرا ،
که به‌شی زوریا ن‌خویا ن‌به‌گومونیت داننا ، له‌گوردستاندا دروست
بوون و (۱۲) زوربه‌یان کهوتنه دهم‌گردنی روژنا مه‌ی تا بیه‌تی خویسان ،
شه‌ولیدوان و با سانه‌ی دهم‌باره‌ی نا‌وه‌روک و ئا مانجی شه‌م ریکخراوانه‌و
چونیه‌تی په‌یوه‌ندیان له‌گه‌ل حزبی شیوعی عبواق و پروسه‌ی شه‌و
ئالوگورانیه‌ی به‌سه‌ریاندا هات ، بزووتنه‌وه‌یه‌کی فیکری و سیاسی
نویبان دروست کردو ، پروسه‌ی بلاو بوونه‌وه‌و روونکردنه‌وه‌ی بیسری
سوسیالیزمی زانستیا ن ، له‌نیو زه‌حه‌مه‌تکیشان و روشنبیره نیشتمان -
نپه‌روه‌ره‌گانی گوردستاندا به‌ره‌و پیشه‌وه‌برد . شه‌م دیاردانه‌و بلاو بوون -
نه‌وه‌و کارتیکردنی له‌وه‌به‌دوای بیری سوسیالیزمی زانستی له‌گوردستا
ندا پیوستیا ن به‌لیکولینه‌وه‌ی تا بیه‌تی همه .

■ ■ ■

سه‌رچاوه‌و په‌را ویزه‌گان

(۱) - بوزیاتر دهم‌باره‌ی په‌یماننا مه‌ی سه‌فه‌ر بروانه : د عبدالرحمن
قاسملو ، گوردستان و گورد ، ۱۹۷۳ ، هه‌روا : جلال الطالبانی

- کردستان و الحركه القوميه الكرديه - بغداد ۱۹۷۰ .
- (۲) - د. كمال مظهر احمد ، نظره جديده على معاهده سيفر .
- (۳) - زئى خيرى ، سعاد خيرى ، دراسات فى تاريخ الحزب الشيوعى العراقى ، المجلد الاول ۱۹۸۲ ص ۱۵
- (۴) - راپورته كهى ميچمر - ون كه سالى ۱۹۱۹ بو جيگرى حاكمسى گشتى بهغداى ناردوووه و تيايدا داخ بوئوه وه ههلهده كيشا كسه ناوى بهلشفى ئا مانجه گانى له سليمانى زاتراون ، نيشانه .
- بهكى نهم راين . بروانه : لن . كوتولو . ثوره العشريين الوطنيه التحريره فى العراق . تعريبد . عبدالواحد كرم بغداد ۱۹۷۵ ص ۸۶ .
- (۵) - د . كمال مظهر احمد ، دورا لاكرادفى ثوره العشرين العراقيه بغداد ، ۱۹۷۸ ص ۵۶
- (۶) - روزى كوردستان ، كوگردنه وه وه له چاپدا نه وهى جهمال خهزندهار بهغدا ، ۱۹۷۱ .
- (۷) - بوزياتر ده ربارهى نامه كهى شيخ بروانه : جلال الطالبانسى سهزچاوهى پيشو . همروا د . قاسمبو ، سهزچاوهى پيشو .
- (۸) - لهوتاريكى ديكهى نووسهري شم با سندا كه ميكد ريزتر با س لهم مهسليمه كراوه - بروانه " ريگاي شاشتى و سوسيا ليزم ، ژماره (۹) ي تشريني ووه مى ۱۹۸۷ .
- (۹) - لهكاتى جفنگى حيهانى بهكه مدا كوردستان بوو بهكاروانسمر او مهيدانيكى بهرينى جفنگه ، بهميش تارا نه بهكى زور كا و لكره . بو نمونه لهشارى سليمانيدا . بهپيى سهزچاوهى رهسمى بهرينا نيا لهژماره ۲۲۰۵ خانور كهله سالى ۱۹۱۲ دا لهشاردا ههبوون ۱۸۱۳ خانوويان كا و لكران لهژماره ۱۱۵۹ دوكان ۶۸۷ يان روخيند ران ، همروا له ۱۸ باقچه سيا تزه يان لهنا ويران ۰۰۰ هتد (بوزياتر بروانه . د . كمال مظهر احمد ، دور لاكراد ۰۰۰ سهزچاوهى پيشو ل ۲۵

۱۰ - بهیپی شو سمرز میره‌ی ما موستا محمهد شه‌مین زه‌کی له‌سینه
 نامیلکه‌ی (محاسبه‌ی نیا بهت) دا بلاوی کردوتته‌وه ، له‌سالی
 ۱۹۲۵ تا سالی ۱۹۲۸ هه‌مووی به‌سهر په‌که‌وه (۳۶) هه‌زار روپی
 بو‌کردنه‌وه‌ی قوتا بخانه له‌سلیمانی و ناوجه‌کانیدا خه‌رج‌کراوه
 که‌چی به‌را مبه‌ر به‌وپا ره‌که‌مه (۸۴۵) هه‌زار روپی بو‌دروست‌کردنی
 قشله‌و سه‌راکانی سلیمانی و قه‌مه‌دا غو پینج‌وین و پولیس‌خانه
 کانی بازیان و دهر به‌ندو ته‌ینال و نودی و وه‌لی شاوا و قزل‌جیه‌و
 گله‌زه‌رده‌و په‌یکولی و سه‌رگرمه‌ خه‌رج‌کراوه - بروانه : د . که‌مال
 مه‌زه‌ر شه‌حمهد ، میژوو - کورته‌ها سیک‌ی زانستی میژوو و کوردو

میژوو به‌غدا ، ۱۹۸۳ ل ۱۵۵ .

۱۱ - به‌ریز مسته‌فا پاشایا ملکی ، که‌وه‌زیری په‌روه‌رده‌و فیر‌کردن
 بو‌وه له‌ده‌وله‌تی شیخ مه‌حموددا ، ریک‌خرا ویک‌ی سیاسی به‌ناوی
 جمعیته‌ی کوردستانه‌وه پیک‌هینا و ، ده‌لین تا سالی ۱۹۲۵ به‌رده‌وام
 بو‌وه ، به‌لام له‌وه‌نا چی شه‌م ریک‌خرا وه دوا نیبیتی هه‌یج جوهره‌رولیک
 له‌ژیانی سیاسی و فیکری شه‌و سه‌رده‌مه‌ی نه‌ته‌وه‌ی کورددا بگیری .
 دهر باره‌ی شه‌م ریک‌خرا وه بروانه : جلال طالبانی ، سه‌رچاوه‌ی

پیشوو . ل ۵۹ .

۱۲ - هاوری عمزیز محمهد ، له‌و تووویژیک‌دا به‌کورتی باسی بارودوخ‌ی
 سه‌ره‌هلدان و هه‌ندی لایه‌نی شه‌م ریک‌خرا وانه ده‌کات ، که‌له‌وه
 سه‌رده‌مه‌دا دروست بوون و ، ناوی ریک‌خرا وی‌که‌ل و ، شورش و ،
 په‌کیتی تی‌کوشین و ، رزگاری ده‌بات . به‌لام هه‌رزوو ، دوا ی
 کوتایی هاتنی جه‌نگ ، شه‌م ریک‌خرا وانه په‌که‌لا بوونه‌وه‌و ، له‌دوو
 ریبازی فیکری و دووریک‌خرا وی سیاسی جیا وازنا (حزبی شیوعی
 عیراق و پارتی دیموکراتی کوردستان) . خوین دوزبیه‌وه .

بروانه گو‌فاری " النهج " ژماره - ۹ - سالی ۱۹۸۵ .

دیده نیک لگن م. ک. م. سرتیان

کورد : چاره نووسی گه لیتی دیرین

روژنامه‌ی (شیرتیمستیای) ی سوئیتی دیدهنییه کسکی
دهر باره‌ی مه‌سه‌له‌ی کورد، له‌گه‌ل دکتوری زانسته‌کانی
میژوو، م. ک. م. سرتیان سازکرد، چه‌سرتیان کسه
سروکی بهشی شا‌موزگای روزه لاتناسی شه‌گادیمیای
زانسته‌کانی به‌کیتی سوئیتته، خاوه‌نی چهندان‌باس و
لیکولینه‌وه‌ی زانستی به‌مخ‌له‌مه‌سه‌له‌ی کورد
والیره‌دا ده‌قی شه‌و دیدهنییه بلاوده‌که‌ینه‌وه که له
ژماره‌ی روژی ۱۶ ی شه‌یلولی ۱۹۸۸ ی روژنامه‌ی
ناوبراودا چاپکراوه .

■ شاکرایه که‌کورد به‌کیکه له گه‌له‌دیرینه‌کانی روزه لات، چون
چاره‌نووسی میژوو بیان‌پیکهات، له‌م‌روژانه‌دا بارودوخ‌ی کورد چونه
له‌راستیدا کورده‌کان له‌میژوو‌ی روزه لات‌ی نزیک و نا‌وه‌راستدا
خاوه‌نی بیگه‌و رولیکی دیارن و له‌م‌زوربه‌ی روده‌وه گرن‌گه‌کانی را‌بردووی
شم‌نا و چه‌مه‌دا به‌ش‌دا ریان‌کردوه . کورده‌کان خاوه‌نی کولتوریک‌سی
ره‌سمن و کاربان‌کردوته سهر گه‌سه‌سندنی روحی نه‌ته‌وه‌کانی تورکیا و
شیران و هضدی له و لاتانی عه‌ره‌پ .

پاش سالی ۱۹۱۲ له‌م‌زیر کارتیکردنی سورشی شوکتوبه‌ردا تیکو.

ریگای ناشتی و سوسپالیزم

لانی بزوتنه وهی نته وایه تی رزگار بخوازی که لانی روز هه لات دزی
داگیر کهرانیان پهره ی سمندو بوژا یه وه ، هه روا گهلی کوردیش را پهری .
به لام له وه به دوا وه له شنجامی هوکاره خوئی و با به تیه کانه وه کورد و
کوردستان به سه ر عیراق و شیران و تورکیا دا به شکر . شه مش بسو وه
هوی پهیدا بوونی مه سه له ی کورد .

شیش به پیی شه و زانیاریا نه ی که هه من له روژه لاتا نا وه را ست
و نزیکدا (۲۰) ملیون کورد ده زی - (۱۰) ملیون له تورکیا ، (۶) ملیون
له شیران ، (۳) له عیراق و (۱) ملیون له سوریا ده زین ، به رووکش
گورده کان ها و لاتا شه حکومه تان هه و وه ک نوین هری نه ته وه سه ره کییان
(تورک و فارس و عه ره ب) خاوه نی هه مان ما فن ، به لام له را ستییدا
به نه ته وه یه کی سه ره بخویان نا ژمیرن که مافی شه وه ی هه بی ته نا نه ت له
چوار چی وه ی شه ده وه تا نه شدا دا مه زرا ویکی هه ریما یه تی نه ته وه یی
پیک بیی . له گه ل هه موو شه مان شدا گه لی کورد ره سه نا یه تی نه ته وه یی
مان ، کولتور و دا بونه ریتی خوی پارا ستوه ، له هه مان کاتا دا ژماره یه ک
له کوردا نیشتمان په ره وه ره کان نا چار بوون و لات جیبی هیلن و رووبکه نه
شه و روپای روژا وا له م شوینا نه شدا له چالاکی بنکه ی زانستی کوردی و
ریکخرا به سیای و کومه لایه تیه گاندا به شدا ری ده کهن .

ده مه وی سه رنجیشدا ن بو شه وه را بگیشم که ده سه له ی کورد له
هه ره یه که له و لاتانی روژه لاتا نا وه را ست خاوه نی سیما و تای به تمهندی
خوبه تی ، شه مش بو جوری سیایه تی شه حکومه تان هه و جیا وازی له
را ده ی باری کومه لایه تیشدا نا بوهری کورده کان و بزوتنه وه نه ته وایه -
تیه گانیان ده گه ریته وه .

■ چندان ساله مه سه له ی کورد چاره سه رنه کرا وه ، تای

تای به تمهندی تیکوشانی کورده کان له پینا و ما فه گانیاندا چی یه ؟
- له م روژان هه مه سه له ی کورد له و لاتانی روژه لاتا نزیک و نا وه -
را ست دا زیندویتی خوی پارا ستوه . نا وه روکی شه مه سه له یه مش له و
نا کوکیه دا خوی ده نوینی که له لایه که وه را ده ی هوشیاریی خویسی
نه ته وه یی شه کوردا نه ی له پینا وی دیا ریکردنی مافی خوبریا ردانی

چاره‌نووسی نهمته‌وهی دا خصلت ده‌کهن ، گمسه ده‌کات ، له لایه‌کی تره‌وه ، شه‌وده‌سته‌حوکمرانان‌هی که حوکمی شه و لاتانه ده‌کهن که کوردستانیان به‌سمر دا دابمش کراوه نایانه‌وی دان به‌مافه ره‌واکانی گه‌لی کورد دا بنین .

شهر و بزوتنه‌وهی نهمته‌وا به‌تی کورد پبی نا‌وته قونا‌خیکی تازه‌وه ، گهر له سا لانی (۲۰ - ۳۰) یه‌کاندا نوینه‌ری دهر به‌گد و شا‌غاو شیخ و سهره‌ک عمیره‌ته‌کان سهر کردا به‌تی راه‌رینه‌کانی کوردپان کردبی ، شه‌وا شستا کورده‌کان حزبی سیاسیان دامه‌زاندووه ، که به‌شیوه‌یه‌کی نسبی حزبی پی‌گمیشتون ، خاوه‌نی پروگرامی خصلت‌ان له‌پینا و هینانه‌دی دا‌واکار به‌کومه‌لایه‌تی و نهمته‌وا به‌تی‌ه‌کانی گه‌له . گه‌یان . له‌گه‌ل شه‌مانشدا هیشتا بزوتنه‌وهی کورد لا‌وازه ، شه‌ویش به‌هوی جیا‌وازی راو بو‌چوونی حزب و گروه سیاسیه‌کانه‌وه .

لیره‌دا نابی چاوله لایه‌نیکی گرن‌گه‌پوشین ، شه‌ویش بلاو- بوونه‌وهی بیروبا‌وه‌ری سوسیا لیستی یه‌له‌نا ویا‌ندا ، پروگرامی شه‌ حزب و گروه سیاسیان‌هی که‌له نیوه‌ی دووه‌می سا لانی هه‌فتا‌کان و نیوه‌ی یه‌که‌می سا لانی هه‌شتا‌کاندا بریاری له‌سمر دراوه به‌لگسه‌ی شه‌م راستیمن .

■ دانراوی زانستی له‌سمر مه‌سله‌ی کورد نه‌ک‌ته‌نیا له و لاتسی شیمه‌دا ، به‌ل‌کوله و لاتانی تریشدا دهر ده‌چن ، ئایا جیا‌وازی لسه نیوان راو بو‌چوونی زانا سوفیتی و بیگانه‌کان سهاره‌ت به‌مه‌سله‌ی کورد چی به ؟

- له‌روژئا‌ادا چند دانراویک له‌سمر کوردو می‌زووی کورد دهر چوون ، له‌نا‌و‌شه‌م کارانهدا ، دانراوی واهمه به‌وردی و قولی و ویژدانسه‌وه بومه‌سله‌ی کورد چوون ، له‌هه‌مان‌کاتدا کاری واش همه‌یه که لایه‌نیکی انه نووسراوه ، هه‌روا هندی دانراوی تر له شه‌ورویا له‌سمر مه‌سله‌وه می‌زووی کورد له‌م سهر ده‌مه‌دا دهر چوون ، خه‌سله‌تیکی بازاریان همه‌یه و ئا مانجی سهره‌کیان به‌هیز کردنی پی‌گه‌ی شیمه‌ریا لی‌ز مه له‌روژ هه لاتنی نا‌وه‌راست و نزیک‌دا . له‌راستی دا مه‌سله‌ی کورد له‌م کارانهدا وه‌ک

شامرازیلکه به کارگه همین بوفشار خستنه سمر رژیمه گانی شم ناوچهیه بو خزمهتی بهر ژوهندی روژا وا .

لیره دا ده مهوی با سی کاری هندی لهبر ادهره زانا کانسم بکه م که لهبواری مهسله ی کورد کار ده کن: له لاتنه که ماندا چند بنکه یه کی زانستی دامه زراوه ، له م بنکانه دا له میزوو ، شه ده ب ، زمان و شهنوگرافیای گهلی کورد ده کولنه وه .

دهبی پهنجمش بوئه وه را کیشین که شیمه به پی پیویست با به خمان به مهسله ی کورد نه دا وه ، به رای من شهو با به ته جه ما وه ری و وتاران هی که به خنوبنهران ده کن که من ، هه روا که مه تر خه سی و ناته وا وی هه به له روژنایی خستنه سمر لایه نه گانی ژبانی شم سهرده مه ی کورده گانی هه نده ران . و ابیر ده کریته وه له کاتی شینستا . ماندا ، که کاتی شاکراییه ، ده بی شم ناته وا ویا نم چاره سمر بکرین شه ممش ز هحمت نی به .

■ به رای شیوه ، چون ده گری له م خاله مردووه وه وه رچه رخانیک به ره چاره سهرگردنی گپروگرفتی کورد شه نجام به دری؟

ده ره سگانی را بردوو شه وه بیان سه لماند که چاره سهرگردنی شم مه سه له شالوزه له لایه ن رژیم ی شه و ولاتانه ی کله گوردستانی به سهر دا دابه شکاراوه به ریگای زه پروزه ننگ و فشاری عه سگه ری و شیداری و پولیسیه وه سهرینه گرتووه . هه ربویه مه سه له یه کی واته نیا له سهر بنچینه یه کی دیموگراسی چاره سهرده گری ، که نه ک ته نیا شاشته رو شاسووده یی بوگه لی کوردی سته مدیده مسوگه رده کات، که وه ک هه موو گه لیک ی تر خاوه نی مافی خوبریاردانی چاره نووسی نه ته وایه تی و شازادی کومه لایه تیه ، به لکوبه راده یه کی زور کارده کاته سهر شامگیری ناوچه ی روژه لاتی نزیک و ناوه راست . ریگا له به رده م هیزه گونه به رسته گانسی ناوچه که ش نا هیلیته وه تا نا کوکیه گانی شم ناوچه یه بو خزمه تی شامانجه گانی خویان بخه نه کار .

یەکییتی کۆمونیستەکان چۆن پۆلاریژ دەکری؟

فلادیمیر پیتروڤ

لەر وانگهی لینینیا نەوێ یەکییتی حزبی کۆمونیست، یەکییتی بیروبا وەرۆ یەکییتی تەکتیک (سیاسەت) و یەکییتی ریکخستن دەگەیه. نی، یەکییتی وانە دەست پێوەگرتنی هەموو ئەندام و ریکخراوەکانی حزب بەبەنجینه فیکری و یەکییتی و ریکخستنه هاوبەشەکان گە بە بریاری بەگومەل داربژراون و لەژیانی روزانەدا بەئەنجام دەگەیهنرین. دەمی ئەوێش بگوتری گە یەکییتی ئەوێنا گەیهنی گە هەموو بوچوون و تیروانینەکان لەنا و حزبدا کتومت و بەک یەک و ابن، بەلکو لەکاتی گشتی و گۆرێ و لیکولینەوێ لەمەر هەندی لایەنی چا لایە. کانی حزب لەریکخرا و و دەستە حزبەکاندا بیرورای جورا رچوو و لەیەک نەچوو دیتە ئارا وە. ئەم جیا وازی و لەیەک نەچوونیش رەنگدا. نەوێ ئەو باروودوخە مەوزوعیانەن گە حزب تیا بەدا چا لایەکانی ئەنجام دەدا، هەر و رەنگدانەوێ هاتنا نەبوون و ناتەبایی پیکها. تووپی ئەندا مەکانیەتی لە رۆی چینایەتی یەوێ. لینین دەلیست:

۱) مملانی لهنیوان جیا وازی رهنگو و بولنهنا و حزبدا کاریکی حتمی و پیویسته ، مادام شهو مملانییه بفرهوننا ژا وه و کهرت بوون ههنگا و ههنگانی ، مادام شهو مملانییه لهچوار چپوهیه کدا بهریوه دهچی که هه موو هاوری و شهندا مانی حزب پشتگیری دهکن ۲۰ ، واتسه مادام شهو مملانییه له سهر بنه مای بریاردان و داننان به نا مانجهکانسی حزب و پروگرام و نایدیولوژیا کهی و ریبازه تهکتیکیه کهیدا بهریوه دهچی . به لام چوونه دهر لهم چوار چپوهیه شهوه دهگهینهی که به کیتی حزب له دست دهدری .

ههندی چار روودهدات ژ مارهیه که له کومونیستهکان به هوی شهوهی لهگهل ریبازی سیاسی حزبدا ریکنین ، ریبازیکی سیاسی تری ناکوک لهگهل شهم ریبازه دیاریکرا وهدا دهخهنهروو . لهم حالهتهدا مملانیی حزب لهپینا و به کیتی و پاراستنی ریزهکانیدا دهپیتسه مملانی بهک دژ به بیرورای جهوت و دژ به خولیا ی کهرتخوازیانه و تاقمگهریتی .

وهک نااشکرایه کهرتخوازهکان له مملانییا ندا دژی ریبازی مارکسی - لینینیانه ههولدهدن له دهرهوهی حزبدا کوممهک وهده سننت بینن تهنا نهت سوود له بورژوازی و روژنانه کانیشی و مردهگرن . له هه مان گاتیش دا کوشش دهکن زه مینهیه کی دوژمنکارانه لهنا و حزبدا بو هه موو شهوانه ی لهگهلینا ها و بیرنین و ههلسوکه وتیان په سندنه کن بهخولقینن . ههروهختیکیش تاقم و تاقمگهریتی سهری ههلدا ، به کیتی حزب دهپیتسه به کیتییه کی بی ناوهروک و حزب به تاقم و کوملهی جیا جیا و سهر به خوو دژ بهیهک دابمش دهبی . لهه پارو دیو خهشدا حزب توانسای نهواندنی کاری به کهرتووویی له دست دهدا وله راهرانندی رولسی میژووویی خویدا وهک پیشهنگی چینی کارگهران دهستهیا چه دهبی . شهم پیشیل کردنه ی به کیتی حزبیش شهنجامه که ی کهرتووویی ریزهکانسی کارگهران که حزب راهرایه تیان دهکا .

پیویسته خولیا ی کهرتخوازانه ی دژ به حزب و لادان لهیه کتر

جیا بکریتهوه • لانا بیهوه لهکهرتخوازی جیا دهکریتهوه که لسهری
لانهران پروگرا میکی سیا سی دیا ریکرا ویا نیهو هیچ پمیهو ندییه کی
ریکخرا وه بیس لهنیوانیا ندا نابینری • به لام میژووی دیرینه شهوه
دهسلمینی شهگر هاتوو لانا له لایهن حزبهوه بهتیروته سلسلی
هملنه سنکیندری و چانهکریتهوه و ری و شوینی شهوتوی پیویست
پهیره و نهگری ، که ریگا لهقولکردنهوه و بهرینبوونهوهی بگری ، شهوا
لهئا کامدا کار لهکار دهترازی و لهری لانا نه که دهبیته ریباریکی
سیا سی و ، سروشتی حزبی مارکسی - لینینی دهخاته مهترسیهوه •

تیکرای شهمانش شهوه ناگهینن که لانا و کهرتخسوازی
خولیای تاقمگهریتهی چاره نویسی نوسراون و هر دهی رووبدهن •
شیوعیهکان همول و بایهخیکی گرنکو و تایبتهی بیهوه ددهن که شهو
ناتهبا بیانهی لهبیرورادا روو ددهن قههوزل نهکریتهوه ، بو شهوهی
نهینه هوی لیک جیا بونهوه له کاروباری حزبیدا ، له کاتیکدا کنه
هیچ زه مینه و بهلگهیهک بوئهم مههسته لهئارا دانیه ، به لام کاتیک
ناتهبا بی و ناکوکی لهئا و حزبدا سورکیکی توندو تیژ بهخویسهوه
دهگری ویهکیهتیه کهی بهره و لهئا وچوون دهبا و شهو وهخته پر کردنی
شم ناتهبا بیه دهبیته شم کی یهکم و بهپهلهی حزب •

میژووی بزووتنهوهی کومونیستی شهوه دووبات دهکاتهوه که
بهردی بناغه لهم بوارهدا تیکوشانه له همدوو مهیداندا وهک یهک دژی
ههلپهرستی راستروو ههلپهرستی ((چهره و)) •

مهسلهی هوشیاری بهرا مبهه بهههلپهرستی راسترهویی لهو
بارودوخانهدا که حزبه کومونیستهکان ریبارزی هاوپهیمانیتهی دیمو -
کراتی بهرفراوان دهگرنه بهر ، گرنکیه کی تایبتهی هیه • کومانسی
تیدا نییه کومونیستهکان کاتی که هاوپهیمانیتهی لهگهل شهو حزب
یان شم ریکخرا وه دههستن ، له سنوریکی دیار ریکرا ودا کار تیکردنیکی
خویان دهخنه سمر شم حزب و ریکخرا وه و جهما وهره کانیا ن لههه مان
کاتیشدا خودی شیوعیهکان بهرنگاری کار تیکردنیکی ناموو نا کوک

لهگهل بیروبا وهریانددا دهبنهوه ، ثم مئتر سیمش لهگهل زیدهبوونسی
 پهیوهندی لهگهل هیزه سیا سیهکانی تردا فرا وانتر دهبیت .
 ههلپهرستی ((چهیرهو)) ویش بهوناوه دهناسریتهوه که وتهی
 شورشگیرانهو بانگهواز بلاودهکاتهوه بو گرتنه بهری تیکوشانسی
 سرچلانه بهی له بهر چا وگرتنی بارودوخی مهوزرعی . که دهر شهجامی
 ثممش دوور که وتنهوهی خهلکیکی زوروز بهبنده له بیروبا وهری
 شورشگیری و ، شکام دهبیته هوی دوور بوونهوهو که لاکه وتنی حزب
 له جهماوهر .
 تیکوشان دزی هموو شیوهکانی ههلپهرستی همدوو بواری تیوری
 و سیا بی وهک یهک دهگرتنهوه .
 لایهنی سروکی له بواری تیوری وهک باوه . ههلسمگانندی
 دیاردهی نیویه لهژیانی کومه لایهتیدا . لهم سالانهی دوایدا بسارو
 دوخی جیهان و بارودوخی همندی ولاتان گورانی توند بهخووهدهگرن
 بههمان شیومش بارودوخی مهوزوعبانهی چا لاکه حزبه شیوعیهکا -
 نیش دهگوری ، ثممش وادهخوازی که بهجوریکی داهینهرانه پهره به
 مارکسیزم بدری . چونکه بهی ثم پهره دانه مهجانه بتوانری وهلامی
 راست و دروست دابریژی وشیواوزو ریگا بورا پهراندنی شهو شرکه
 ثابوری و کومه لایهتیانهی سر ههلدهدهن بدوزریتنهوه .
 لهم باره مشوه بزوتنهوهی گومونیستی گمنجینهو شهز مونیکی
 تیوری دهوله مندی ههیه ، شهو شرکانهش بهتا که حزبیک شهجسام
 نادری شهوا دهگری . لهزیگای تهفاعولی فیکری شیوعیهکانی هموو
 ولاتان و بهشداری هاوبمشیان بو چاره سرکردنی مهسطه تیوریهکان
 و شالوگورکردنی بهرورا له مهر کیشه به پهلهکان شهجام بدری .
 چاره سرکردنی داهینهرانهی مهسمله بهپهلهکان له لایهن
 حزبهوه به شیوهیهکی ههست پیکرا و یارمتهی حزب دهناسریتهوه .
 شتننزه مینهی سر ههلدانی خولیا ی ههلپهرستی کهلهژییر پسردهی
 شالای نویکاری و ((له بهر چا وگرتنی بارودوخی نوی)) دا خسوی

دەردەخات • بەلام هیشتنهوهی مەسەله مەبەدەئیه‌کان بەبەسی روون
کردنەوه دەبێتە هوی هاندانی هەلپەرستە راسترەوو (چەپەرەوه‌کان) •
لە لایەکی ترەوه مەملانیی ئایدیولوژی پیویستی بەهوشیار •
بیهکی بەردەوام و شیکردنەوهی خولیا چەوتەکان دا کوکیکردن لە
داب و رەسمی مارکسیزم - لینینیزم لە بزائیی کومونییستی، هەر و
پیویستی بەهەلسەنگاندنی مەبەدەئیا نە ییروبا وەرە چەوتەکان هەبە •
لینین دەلیت: (مەسەله‌ی کارگەرانی پیویستی بە یه‌کیتی مارکسی -
ستەکان هەبە، ئەک یه‌کیتی مارکسیستەکان لەگەڵ دوژمنان و
شیوینەرانی مارکسیزمدا) •

ناتەبایی و نا کوکی لەنیوان خودی حزبەکان لە لایەک و لە
نیوان حزبەکاندا لە لایەکی ترەوه، تەنیا بە گفتوگوکردنی مەبەدەئیا •
نە چارەسەر ناگیرین، بەلکو لەئەنجامی پەرەگرتنی خودی ژبانی
سیاسیدا چارەسەر دەگیرین • لەم رووهوه لینین لە نووسینەکانیدا
گوتویستی، (ئەو ناتەبایی نە یی که بە شیوہ یه‌کی تا یه‌کتی بەتەکنیکی
حزبەوه، واتە بە رەفتاری سیا نە یه‌وه پابەندن، زورجار بـ
پەربەنەوهی عەمەلی خاوەن بووچوونە چەوتەکان بو ریگای دروستی
تیکوشان کوتایی پی دی، ئەمەش لەژێر کارتیکردنی دەرسەکانی
ژبان و، لەژێر کارتیکردنی رەوتی خودی رووداوەکاندا روودەدات که
گرتنەبەری ریگای راست و دروست دەکەنە نا چاری و، بووچوونە
چەوتەکان وە لەه‌خەن و، بەرە لەژێر ئەو بووچووناندا رادەکەشن و
بەجوریکی وا ئەو بووچوونانە لە ناوەروک و توانا کانیان رووتدەکە •
نەوه، که هەموان پستی لی بکەن) • هەربوێه ناگری بەتەنیا
ناتەباییه‌کی تیوری رووت لە نیوان شیوعیەکاندا روودەدات • ئەم
وتەمەش لە سەردەمی ئیستاماندا زیدەتر راستی و دروستی خوی
دەسپێنی، کاتی هەر مەسەله‌یه‌ک لەو مەسەلانی هەلپەرستان
بەرپەچی مارکسیزم - لینینیزمی پی دەدەنەوه پەیبەندیه‌کی توندو
تولی بە چونیەتی رەفتار و هەلسووکەوت و شیوازی تیکوشانی دژ بە

دوژمنی چینایه‌تی و گونه‌پرستانه‌وه همیه .

به‌کارترین چه‌کیش له‌م به‌وارده‌ا روون و راشکاویی سیاسه‌تی
 حزبی شیوعی و ریبازی چا لاکانه‌وه دست‌پیش‌خمرانه‌وه ریبازی
 مه‌ده‌ئیانه ، به‌لام له‌همان کاتدا (نهرم) شیوعیه‌کانه ، که‌به‌رده‌وام
 ده‌توانی تا به‌تمه‌ندی بارودوخ و داخوازی هموو تو‌بژه‌گانی چینی
 گریکار ره‌چا و بکا .

دوژمنایی کومونیستی وای پیشان‌ده‌دن (به‌ته‌نگدا) به‌رژه‌.
 وه‌ندیه‌گانی جولانه‌وه‌که‌ن، داواش له‌شیوعیه‌کان ده‌که‌ن که (گیانسی
 دیموکراسیانه) له‌مه‌سه‌له‌ ئایدیولوژی‌ه‌کاندا بنویسن و، پشویه‌کسی
 دریزیان له‌سه‌ر ناتمه‌باییه‌ فکریه‌کان همی . بویه‌ شه‌وه بو شیوعیه‌کان
 دوویات ده‌که‌نه‌وه که‌ گوا به‌ وازه‌ینان له‌یه‌کیتی بیروبا‌وه‌ر و، کز
 کردنی کاری ئایدیولوژی، روخساری حزبه‌ شیوعیه‌کان له‌ لایه‌ن
 جه‌ما‌وه‌ره‌وه زیاتر (سهرنج را‌کیش) ده‌که‌ن و، په‌یره‌وه‌کردنی شه‌م دوو
 ئاموزگاریش وای له‌م خزبانه‌ ده‌که‌ن به‌رکه‌وتوانه‌ په‌ره به‌ ده‌سه‌لاتی
 خوبان‌ده‌ن . به‌لام مارکسیسته - لینینیسته‌کان له‌ خه‌باتیاندا دژی
 هه‌له‌پرستان هه‌ولده‌دن بنچینه‌ تیوریه‌کان له‌ به‌رنامه‌ی کاریاندا
 هه‌رگه‌مه‌داربی و، هموو ره‌فتاره‌گانی حزبی بو شه‌وه‌ ئاسته‌ به‌ره‌ز
 بکه‌نه‌وه‌وه له‌ ریگایانه‌وه بتوانن شه‌رکه‌کان له‌رووی تیوریه‌وه‌ شسی
 بکه‌نه‌وه . کاری تیوری و ئایدیولوژی له‌چا لاکی حزبه‌ شیوعیه‌کان
 با‌به‌تیکن له‌ ئاستی مملانی سیاسیایه ، له‌م ریگایه‌شه‌وه‌ ده‌توا .
 نری سوپایه‌که‌له‌ تیکوشه‌رانی شورشگری هوشمند له‌نیو جه‌ما‌وه‌ردا
 بیکه‌بهری و به‌ کیتی بیروبا‌وه‌رو سیاسی راسته‌قینه‌ی حزیدا بریزری.
 لینین شیلگیرانه‌ داوا‌ی ده‌کردی و شیوازی له‌باری شه‌وتوی
 چارکردنی ناتمه‌بایی له‌نا و حزیدا بدوزریته‌وه ، که‌ ره‌وتی ئاساییا .
 نه‌ی حزبا‌یه‌تی پیشیل‌نه‌گات و بوونی خودی حزب نه‌خاته‌ مه‌ترسیه‌وه
 لینین به‌ پیوستی ده‌زانی له‌گاتی روودانی ناتمه‌بایی و با‌کوکی له‌
 نا و حزیدا ، له‌لایه‌ن هموو حزبه‌وه شه‌و ناتمه‌باییاته به‌قولی بخریته

روو دهر ژمنجا می گونجاویان لی هملینجنری • لینین نووسیویهتی :
"پیشکش کردنی هملسنگاندنی روونتر له مهر هویه گانی نا کوکیه -
کان ، کاریکی پیویسته بو پهره گرتنی راست و دروستی حزب و ، له
بهر ژه و مندی پهره ده کردنی سیا سیانه ی پرولیتاریا دایه و ، له
بهر ژه و مندی دوور خستنه و هی حزبه له هه موو شیوه گانی لادانی توند -
رهویی ، لمریگای دروستدا " • دوا ی دوو هه مین گونگره ی حزبی سوسیال
دیموکراتی کریکاران له روسیادا ، که حزب بو دوو سه متی جیسا و از
گهرت بوو ، لینین دروشمیکی به کلا کهره و هی پیشنیار کرد : (روونکرد -
نه و هی زیاتر تا کو حزب شاگاداری هه موو شتیک بیت با له هه موو
کاریک شاگادار بکریته و ه ، هه لادانیک به هه ر جوریک بی هه لیس -
نگیند ری ، ده بی روونکردنه و هی زیاتر له مهر لمری لادان بخریته روو ،
تیشک بخریته سه ر هه موو هه لگه رانه و هیه ک له دیسیپلین • یسا
متمانده ی زیده تر به رای سه ر به خویانه ی جه ما و هره حزبه گان هد ریت)
لینین وای ده بینی که ناته بایی له بیرو رادا پیویسته له
ریگای شالوگور کردنی رای ها و ریانه و گفتوگوی شه ره فمهندانه ی سه ر
لا پهره گانی روژنامه حزبه گان چاره سه ر بکریت به چمشنیک کمپشت
شه تور بیت به گیانی عمه لی له هی نانه و هی به لگه بو مه حکوم کردنی
لا یه نی به را مبه رو له به ر چا و گرتنی رای کریکاران له مهر نا و هروکی
مه سه لکه ، شه م ریبا زه شی به پیروزترین ریبا ز بو چاره سه ر کردنی
کیشه گان له نا و حزبا ده دایه قه لهم • به رای لینین پیویسته -
شوعیه گان خا و ه ن هه لنویست بن له نیو حزبا نه ک کویرانه رینوینیه -
کانی سه ر کردا یه یه تی راهه رینن ، ده بی شاگاداری دروستی و هه عه می
ریکخرا و ه که میان و سیاست و ته کتیکه که ی بن و چا لاک ی ده ستسه ی
سه ر کردا یه تی شی بکهنه و ه •

له م سه ر ده شه دا ، که زور به ی حزبه شیوعیه گان ده بنه هیزیکی
جه ما و هری نیشتمانی ، مه سه له ی دیمکراتی له نا و حزبا با یه خیکی
تا یبه تی به خوو ه ده گری • ره خنه ی راشکا و و دلسوزانه له که موگوریه

زاتیه کان، شیوازیکی راستگویانن بو پهره گرتنی چا لاکي حنر ب و پهره ورده کردنی دروستی کادیره کان، لینین دهلی: "هلوپستی حزبی سیاسی لهره هله کانی، هه پارتترین و گرنگترین پیوه ری جدیه تی شهو حزبه یه بو رایهراندنی شه که کانی له واقعی عمه لیدا، له پسردهم چینه که ی و جهما وهری کارگه راندا، داننانی راشکا و به هله و پسرده هلمالین لهروی هوبه کانی و شی گردنه وی شه و مزعه ی که بوونه ته هوی روودانی و گفتوگو کردنی هوشیارانه ی شیوه کانی راستکردنه وه - یان، سرجه می شه مانه روخساری شه حزبه یه که لهرایهراندنی سدا جدیه و، هموو شه مانش پهره ورده گردن و فیرکردنی چین و دوا جاریش جهما وهره .

حزبی شیوعی سوفیه ت لمشی گردنه وه ی ره خنه گرانه ی چا لاکیه کانی سالانی سهرته ی دامه زراتدنی و سالانی تیکوشانی له پینا و سهر نگو م کردنی دهسه لاتی سهرمانا نمونه ی بهرزی پیشکش کسردوهه . کاتیکیش کردنی حزبی دهسه لاتدار، شیلگیرانه تر ره خنه ی له هله و که موکوریه کانی خوی گرت، به و پییه ی شم کاره تاکه شیوازی بنه - ره تیه بو راستکردنه وه ی هله کان و وه لانانیا ن، کونگره کانی حزبی شیوعی سوفیه ت و بریاری کوبونه وه کانی کومیتته ی نا و هندیش چندان جار نمونه ی ره خنه له خوگرتنی بنیا تنه رانه و مه ده ثیا نه یان خستوته روو .

هنگاو هله پینانی زیده تر بوپته و کردنی ریزی شیوعیه کان له بواری ریکخرا وه یی فگرایی - سیاسیا، به کیکه له شه که ههره دیار و به به پله کانی روزگاری شهرو . حزبی شیوعی چند به گرتوو به هیسو تیکسرا وی، هینده ده توانی به شیوه یه کی له پارتتر، له یه که وه ختسدا له نا و نیشتمانه که ی و، له نا و بزافی کومونیستی جیهاندا رولسی خوی شه نجام بدات .

له ژماره (۱۱ و ۱۲) ی گو فاری بیری نوی - شه لول و کانونی به که می

۱۹۸۲ و هرگیرا وه .

خه باتی به لسه فییه کان دژی جاسوسانی ته زار

له کاتی کدا لینین تا وانه کانی ته زاری ریسوا ده کرد، په نجهی
بؤ شهوه را کیشا، که دهسه لاتداریبی له گهل بارودوخی تازهی خه باتسدا
راهاتووهو، تولیویهتی له پیگه گرنه گاندا په که جاسوسی و موخا-
به راتییه کانی لدا کوتی، جا بویه له دوو بهروو بونه وهی شم شید سوازه
پولیسانهی ته زار ریزم دهی به لسه فییه کان له خه باتی زیر زه مینیاندا،
پیوه ره لینینییه کان، له کاروباری حزبیدا پهیره ویکه، ده زگا کانی
شم و موخا بهرات له ریگهی "کونترول له دووره وه" که به هسوی
به کریگیراوه کانیان و کونترول کردنی نامه و بروسکه کان شه ناجامیان
دهدا جاسوسیان به سر شورشگیرانه وه ده کرد، سیخور و جاسوسیان
ده خزانده ریزه کانی حزبه وه، به تاییهتی پاش سهرنه که وتنی شورشی
۱۹۰۵، حکومتی ته زار به شیویه کی درندانه بهر بویه گیانی
شورشگیران به تاییهتی گیانی پرولیتاریا و حزبه که ی، که وته توله
لی سندنه وهیان، بویه حزب ناچار بوو خه باتی زیر زه مینی بگریته-
بهرو له بارودوخیکی سختدا کاریکات، که له لایه ک بزووتنه وهی
کریکاران له کزی و سستیدا بوو روشنبیران و ره گه زانی ورده بورژوا که
ارایی و شم بهرو شهو بهر سیمای شم چینن، له حزب هملده هاتن و

ریزه‌کانیان به‌جی ده‌هیشت ، له لایه‌کی تریشه‌وه به‌ریه‌رچ دانسه‌وه‌ی شه‌وشا لوانه بوو ، که مهنشه‌فیک و تروتسکی و هه‌له‌په‌رست و لانه‌ران له دژی ریکخراوه نه‌پینه‌کانی حزب به‌ریا یا نه‌کرد ، شه‌مه‌جگه‌ لسه ره‌فتاری تیکده‌رانه‌و گرتنی به‌کومه‌ل له لایه‌ن ده‌سته لاتداریسی ته‌زاره‌وه .

له‌سالانی ۱۹۰۷ - ۱۹۱۰ ده‌سیسه‌ی سیاسی مه‌سه‌له‌یه‌کی هه‌ره‌ سه‌ره‌کی سیاسی ناوخوی ته‌زاریزم بوو . بو هه‌لومشان‌دنه‌ره‌ی دووهم په‌رله‌مان (دوما) ، ده‌زگاکانی شه‌من به‌ده‌ست تیکه لایه‌گه‌ل به‌کریگرتنه‌کانیان برده‌وسیلی و شارنیکوف ، که له ریکخراوه‌یه‌کی عه‌سکهری حزبدا کاریان ده‌کرد شه‌مه‌تی مانورسازکردن به‌مه‌ستی روخاندنی جکومه‌تیان دایه‌ پال شه‌ندا مانی حزب له‌په‌رله‌مان ، به‌م بیان‌وو به‌رله‌مانیان هه‌لومشان‌ده‌وه و نوینه‌ره‌کانی حزبیان لسه په‌رله‌مان زیندانی کردو دایانه‌ دانگا .

دایه‌ره‌کانی شه‌من ، به‌مه‌به‌ستی پارچه‌پارچه‌کردن و پاشان له‌ناوبردنی به‌کجاره‌کی حزب به‌مشویه‌کی نه‌پینی جاسوسانسی خویان ده‌ها ویشه‌ ریزه‌کانی حزبه‌وه و له لایه‌ن سه‌روکی دایسه‌ره‌ی پولیس ، یان سه‌روکی به‌شه‌کانی شه‌من راسته‌وخو سه‌ریه‌رشته‌پینی توره‌کانی جاسوسی و تیکده‌ران ده‌کرا ، به‌لام له‌ج توپزیکی کومه‌لایه‌تی شه‌م جاسوس و سیخوره‌ تیکده‌ران به‌یه‌یان هه‌لده‌بژاردو ده‌سه‌ت نیشانیان ده‌کردن ؟ شه‌وکه‌سانه به‌پله‌ی به‌که‌م که‌سانی سه‌ره‌چینی وردده بورژوا بوون ، که له‌رووی سیا‌سیه‌وه چینیکی رارایه ، شه‌مه‌جگه له‌روشنیره به‌قسه‌گان که له‌شورشی ۱۹۰۵ دا په‌یوه‌ندیان به‌حزبه‌وه هه‌بوو شه‌مانه به‌په‌یچه‌وانه‌ی جاسوسه ره‌سمیه‌کانی ده‌وله‌ته‌وه بوون ، چونکه شه‌م جوړه که‌سانه له لایه‌ن‌ها وریکان و حزبه‌وه گومانیان لسی نه‌ده‌کراو ، له لایه‌کی تریشه‌وه شاره‌زایه‌کی چاکیان ده‌ره‌باره‌ی بارو . دوخی ریکخراوه‌کانی حزب هه‌بوو . سه‌ره‌رای شه‌وه‌ی ، که به‌خیرایسی ده‌ست وبرد هه‌واله‌کانیان به‌دایه‌ره‌کانی شه‌من رانه‌گه‌میانده .

بمبئی ایٹھو زانیا ریانهی ، کمپاش شورشی ٹوکتوبہری ۱۹۱۷

کہوتہ بہرہست ، زوربہی زوری ٹھوگہسانہی کہوتبہونہ زملکاوی
ٹھمنہوا ، کہسانی پوولہکی وپارہ بہرست و کہسانی تر سنوک و بودہلہ
و بہرژہ و ہندی بہرست بوون . بٹوٹھنجا مدانی ٹھم کارہ جاسوسی و
پولیسانہش دہسہ لاتداری زیاتر لہ نیوہی بودجہی دہولہتی ہوسویا و
دہزگاگانی ٹھمن و تۆرہ جاسوسیہکان تہرخان کردہوو ، جگہ لہسہوہی
سالانہش (۱۰) ملیون روہلی بٹو موچہنہینیہکان دیاری کردہوو ، کہ
۵ ر ۲ ملیون روہل دہدراہہ و ہزارہتی ناو خوو ، بوٹہو بہ کریگیسرا و
سیخورنہینیانہی لہریکخراوہ شورشگ پریہگاندا کاریان دہکرد
خہرج دہکرا . مانگانہی جاسوسیگ ہندی جار دہگہیشٹہ ۲۰۰-۳۰۰ ٹروہل
لہکاتیگدا مانگانہی پارہزہری و لایہنہکان ۵۰۰ روہل ہوو ، لہسالی
۱۹۰۸ ہشدا مانگانہی کریکاریگی پیشہسازگی ۲۰ روہل ہوو .
ٹیکدہرو بہ کریگیراوان بہم کردہوہ سوک و چروکانہیہیان ہولیمان
دہدا ، کہ تووی گومان و ہی ہروایی لہنیورہزہگانی حزبدا ہچینن .
لہٹاکامی ٹھم رہفتارا نہشدا زہیری گوشندہو کاریگہریان ٹاراستہی
حزب کردہ چندان لہٹہندا مہکانی زیندانی کران و بہسعدانیسان
حوکمی کاری مہختیان بہسردا سہیندرا و ژمارہیہک لہ لیژنہ حزبی
وچایی نہینیہکان ٹاشکرا بوون .

بہ لام بہلشہفیکہکان بہرا مہر ٹھم رہفتارا نہ دہستہو ٹہژنہو

رانہوہستان ، بہلگو بہہشت بہستن بہکاری بہرنامہ بو دارہیژراوی
چاپوک و زرنگانہو ، رہچا و کردنی پیوہرہ لینینیہکانی خہباتی ژیر
زہمینی روو بہرہوی ٹھم کارہٹیکدہرانہیہ بوونہوہ . گرنگترین ٹھو
پیوہرانہ : رہچا و کردنی دیسیپلینی پولینی کارکردنی ژیرزہمینی ،
مہرچہگانی و ہرگرتنی ٹھندا مان ، پہروہرہ کردنی کادیہری سہر کردہ
لہنیو کریگاراندا ، گریدانی نہینی کارکردن بہٹاشکرا کارکردنہوہ ،
رہفتاری شورشگ ہیرانہی زیندانیہکان لہکاتی لیکولینہوہو ووحا کہمہ
کردنیاندا . بہلشہفیکہکان نہوانیان بہم کارہ ریگخراوہیی و تاکتیکیہ

نهیه سنوریک به زیانه گانی تیکههرو جاسوسان دابنن .
 لینین وای دهینی که سروشتی بیکهاتووی خودی حزبی
 بهلشفی و سهتامگیری و دیسپلین و زرنگی نهندا مه گانی له خباتی
 ژیر زه مینیدا ، زامنکردنی سرکهوتنی خباته دژی تهزاریزم . لینین
 سالی ۱۸۹۹ دا لهوتاری " سرکه به پهله گانی ئیستا " دا نویسه ؛
 " له پیناوی ودهسته پینانی خوراگرتن و سرکهوتن له خباتدا دژی
 پولیسی فهرمانره وای ، پیویسته تا له توانا دابی به بهر زترین شیوه
 پهره به دیسپلین و سیستمی شورشگیرانه و هونهری کاری ژیر زه مینی
 بدهسن " .

لینین خبات کردنی دژی جاسوس و به کریگراوان به شه-
 کیکی هره گرنگی شه و ریکخراوه نه پینیا نه دادنا ، که شورشگیره
 لیها تووه گان تیدا کارده گن . ههروا شهوش دوویات ده کرده وه که
 پیویسته له سر " چاکترین شورشگیر " ج نهندا می لیژنه بی ، بیان
 له بواری چاپه مهنی ، گوا ستنه وه ، پروپاگنده و ریکخستنی بهلگه .
 نامه گان ، بیان کومیته گانی بهر هنگا ر بونه وهی جاسوسان ادا کاربکات
 ده بی شه شه که بگریته شهتوی و توانا و هونهری خبات کردن دژی
 پولیسی تهزارگ رنگترین مهر جن بویه ره ورده کردنی شورشگیره لیها تو-
 وه گان ، سهر هرای شه مانه گریدان و تیهله کیش کردنی خباتی ژیر
 زه مینی له گهل کاری ناشگراش بهیه کیک له نامرازه هره گرنگه گانی
 خبات له قهلهم دهدا دژی مفرسی جاسوسی و وزه کردنی سیخورو .
 کهسانی بو دهله بوئا و ریکخراوه حزبه گان .

له ماوهی ساله گانی تیرورددا گشت کومیته حزبه گان دوو چاری
 داپاوسینی پولیسیا نه بوونه وه ، ههروه لک ریکخراوهی پیتر بورگما (۱۵)
 جار دوو چاری گرتنی به کومه ل بویه وه . نهندا مه اچا لاکه گانی زیندانی
 گراون و (۶) جاریش کومیته ی پیتر بورگما بدهستی پولیس تیکدرا .
 کومیته ی شارو کومیته ی و لایهتی موسکو ، که ههردووکیان سهر به موسکو
 بوون (۱۱) جار دوو چاری گرتن بوونه وه . شه شکستیه گه ورا نه له

شاگامی رهفتارو چا لاکي تیکهه رانهی جاسوسه کان بوو، کـــهدز
به حزب شنجامیان دهدا .

دژیرژینسکی له ۴ ی شوباتی ۱۹۱۰ دا نویسیوهتی : "شاگرایه

لهم بارودوخهی شیمتا دا راهرانندی چا لاکیه نهپینه کان له ولاتدا
بی بهرهم دهبی ، شهگه ره شونا سنامهی جاسوسه کان شاگرا نه کهمین و
وه لایان نهین ، بویه پیویسته کومیتیه کی پشکنین بو . سرپهرشتی
چا لاکي تیکهه رانه ریکه بخری ، شهگه ره نا شهو که سانهی که بو جسی
به جی کردن کاریکی سانا دهینیرین ، ده که ونه بهردهستی جاسوسه .
کان " شایانی باسه پاشان شهو کومیتیه پیکهات و خـــســـودی
دژیرژینسکی سرکردا بهتیه کهی له شهستو گرت .

ریکخرا وه محلیه کانی حزب ، که له زیر سرپهرشتی و
رینویینه کانی خودی لینیندا بوون ، چندا ندهسته و کومیتیهی
پشکنینیان پیکهینا بۆ لهنا وبردنی کریگرته و تیکهه ران ، شههم
کومیتانه لهو شورشگیرانهی که شهز مونیکی دهواله مهنديان له خهباتی
دژ به پولیس هه بوو پیکهات بوون ، شههم کومیتیه و دهستانهش هه همیشه
شالوگ ورو شوینه گورکنیان پی دهگرا ، چوونکه زور جار شهندا مه کانی
دوو چاری گرتن و راوانا دههونه وه .

بویه شاگرا کردنی شهو جاسوسانهی له ریزه کانی حزبی
بهلشه فیدا کاریان ده کرد تا راهیهک ، زور سهخت و شالوز بوو ، چونکه
دایه ره کانی شهمن به کریگرته کانیان له مهترسی شاگرا بوون ده پاراست
و ، جاسوسه کان خوبان له روخاریکی زور شاییدا ده رده خست که
زور دهست گورتن و به دهست گیر و گرفته شایوریه کانه وه دهنا لینین ،
هه چهنده له لایهن پولیس هه پولیکی زوربان پی دهدرا . هه بو شهوهی
گومان لهم جاسوسانه نه کری که له ریزه کانی حزب دا کار ده گهن .

زور جار له کاتی شالوی گرتنی شهندا مه کانی ریکخرا وه
حزبه کان شههم که سه به کریگیرا وانه شیان راهیج ده کـــرد
پاشانیش له گهل شورشگیره راسته قینه کاندایا زاد ده گران . له گهل

گشت شم شیرو ریویهی دهولت بو شاردنهوهی به کریگیرا وه کانی
سازی ده کرد، هر ناشکرا ده بوون و کومیته کانی پشکنین بسه وردی و
دیقهته وه دهیانروانییه شم جوړه حاله تانه و گشت لایه نه کانیسان
شیده کرده وه .

بو دوزینه وهی شم جا سوسانه به لگه میان له هموو شمسه
شندا مانهی ، که له کاری ناما ده کردن و ریگختنی نهینیدا به شدار .
یان ده کرد کوته کرده وه و به وردی و سلیقه وه لییان ده کولییه وه .
کاتیک ده زانرا و به لگه کان شهویه میان ده خسته روو ؟ که مه بده شه کانی
کاری نهینی پی شیل کرا ون، شهوکاته گومان ده کرا جاسوس و تیکدر
له ریگخرا وه کاندای کار ده کن . له لایه کی تریشه وه به پیی شمسه و
زانیا ریانهی ، که له لایمن شورشگیره بهنده گانه وه ده گه شت دهیا .
نقوانی په یوه نندییه کانی (شو به کریگیرا وانهی به سر زاره کی بهند
کرا ون به ریگخرا وه نهینیه گانه وه ناشکرا بکن . همیشه گومان لهو
که سانه ده کرا ، که پیوه ره کانی کاری حزبیان پی شیل ده کرد و شهوانه
خویان لهو کاروبارانه وه هله قرتا ند ، که په یوه نندی پییا نه وه نموو .
پاش شهوهی گومان لیکرا و ده ست نیشان ده کرا ، له کاری حزبی
دوو ده خرایه وه و شه کیکی بولک و ناسانی حزبیان پی ده سپاردو
ده خرایه زیر کونترولی حزبه وه بو تا قیکردنه و مشی له کاتی چا و بیکه .
وتن له گه لیدا ، هندی جار به هله نا و نیشانی مالیک ، جیگایه کیان
ده دایه . کاتیک که گشت به لگه کان خیا نه تکردنی گومان لیکرا و بیان
ده سلماند ، ده سته لی کولینه وه دادگای حزبی ناگادار ده کرده وه ،
تا دوا جوگمی به سهردا بدری .

شایانی باسه حزبی به لشفی به رده وام و همیشه وریا بووه و
به پیی تاکتیک و شیوازه کانی دایه ره ی شممن شیلگیرانه کاری کرده وه
به رنگاری هموو جوړه رهفتار یکی که رتخوازانه ی شممن بوتسه وه .
جاسوس و دایه ره کانی شممنی هزار همیشه هولی پهرت بوونسی
حزبه که ی لینینیان دا وه ، بویه به به رده وامی دهستی یارمته یسان

بو کهرتخوازو گوشه گيره کان دريژ کرده و له ژير چاوه ديري شه مندا
بوون، سړوکی دایره هی شمینی موسکو نووسیویه که هر له ۳۱ مایسه وه
ناثی به لشفه فیه کان له شاری موسکو سوکولوفی کهرتخواز، کسه
به نازناوی (ستانسلاډ) زیندانی کراوه، لمر استیدا شه و کهرتخواز.
یبهی لونیوان به لشفه فیه کاندا روویدا وه کوسپ و ته گهره ده خاتسه
به ردهم خهباتی حزب و یار مهتی پهرت و بلاویشی دمدات، بویه پیویسته
بلیین شه وی سوکولوف و پیا وه کانی له پروپا گنده پیشکشیان کرد
به مه بهستی پهرت و بلاوی حزب شه شمر کیکی ته وای شمیه بویه
دهی کومه کیکی ته وای شه بزووتنه وه کهرتخوازانه بگری، سړوکی
دایره هی شمینی نازا دکردنی سوکولوفی به، پیویست و مه سله یه کیکی
گرنگ له ته لم دا، تا چا گتر بیرورای کهرتخوازانه ی بلاو بکاتسه و،
به ریه کی رانه گه بهنرا و لونیوان هیزه کانی شمینی و هملپه ربان بسه
هموو جهره کانیا نه وه له دژی حزبی به لشفه فیه پیکهینرا، حکومتسه.
کهی ته زار له سالانی ۱۹۰۷ - ۱۹۱۰ و پاشانیش چا لاکانه کومه کیکی
هملپه رسته راستره وو "چهره وه کانی" ده کرد له پینا وی دارمانسی
حزبی به لشفه فیدا له سالی ۱۹۱۷ شدا بلیتسکی، که یه کیکی بوو له
سهر کرده کانی دایره هی شمینی، له کاتی لیپه سینه وه دا رایگه بیانسد
"شهرکی سهر کرده هییم شه بوو، لهرووی به کیتی حزبا را وه ستمه وه"
کهرت بوونی ریزه کانی چینی کریکار و حزبه کهی همیشه لسه
به رژه و مندی حکومتدا به .

پاش شه وی شمینی لیژنانه کهوتنه ناشکرا و ریسوا کردنی شه و
جاسوس و به کریگه اوانه ی له ریزه کانی حزبا کار ده کهن، دایره کانی
شمینی ته زار کهوتنه پروپا گنده کردن و چاندنی گیانی گومان و بی
سروایی لونیوان ته مندا مان و هاوری به منده کاندا، به لام شم زانیا ریه پر له
دروو ده له سانه ی له لایه ن پولیس وه به شیوه یه کی فراوان بلاوده گوانه وه
نه یانتوانی رووی رمشی جاسوسه کانیا ن له ریسوا بوون بیار بزن .
له هاوینی ۱۹۰۹ دا دادگای حزبی سهر به کومیتته ی موسکو

له نهرلونسکی و بوجینسکا یا کهوته گومانه وه و به بی پروایی سیاهی تاوانبار کران ، به لام کومیتتهی پشکنین زیاتر و به وردیبه وه لسه مهسهلهیهی گولیه وه پاشان دهر کهوت گشت بهلگه و شایه تیه گمان شه وه یان سلماند که یونید بلیتکی لهم رودا وانهدا تاوانبار ه، ههر شه میش بووه له سالی ۱۹۰۸ نودینی بهگرت داوه ، که شهندا میکسی مهکته بی روسیای سهر به کومیتتهی نا وهندی حزب بووه ، بلیتکیسی دهیوبست له و راستیه خوی دهر باز بکات و نکونی بگا ، به لام لسه شهجامدا چاری نه ما و دانی به وهدا نا ، که گنوا یه له پینا وی بهر ژه وه . ندی حزب و خهباتی شورشگیری دژبه را وه دوونانی پولیسیا نسه هاریکاری لهگه له شه مندا کرده ، دهستهی پشکنین شهم را گه یان بدن و بیرو رایانهی بلیتکی به توندی ره تکرده وه و له کاری حزبی دور خرایه وه و له سالی ۱۹۱۰ دا دوا بریاری دهر هق شهجام درا و پاشان بریسار درا چاویک به مهسهلهی نهرلونسکی و بوجینسکا یا دا بگیردریتسه وه . شه وه شیان دهیات کرده وه ، که شه جور ه هاریکار یانه لهگه له پولیسدا بهی بریاری تایبتهی کومیتتهی نا وهندی حزب به خیانت له قه لسه م دهری و تاوانیکی گه وره به دهر هق حزب شهجام دهری . شه کومیتانهی پشکنین لهگه گشت شوینه گانی روسیا دا خهبا . تیکی بی وچان و در یژ خایه نیان دژی جاسوس و به کریگ پراوانسی موخا بهرات بهر پا کرد .

ریکخرا وه حزبیه گان پاش پینجه مین کونگره ی حزبی به شه نهی له که سانی بو ده له و لاوازر رارا و شه وانهی بار بوون به سهر حزبسه وه رزگاریان سور پاش ، شه مزمن و خهباتیکی شورشگیرانه ، پرولیتاریا توانی سهر کردایه تی زور بهی ریکخرا وه حزبیه گان بکات و سهر که وتوانه شه که گانی ریکخرا وه بی و پروپا گهنده و هاندا نیان به شه جام ده گه یانند . پاش پروسیسی سهر له نوی بینا کردنه وهی کاری حزبی لینین پنجه ی بو شه وه را کیشا " که تهرزیکی نوعی کریکارانی حزبی سوسیال دیمو . کرات پی دهگات ، شه وانهی سهر به خویانه هه موو کاروباره حزبیه گان

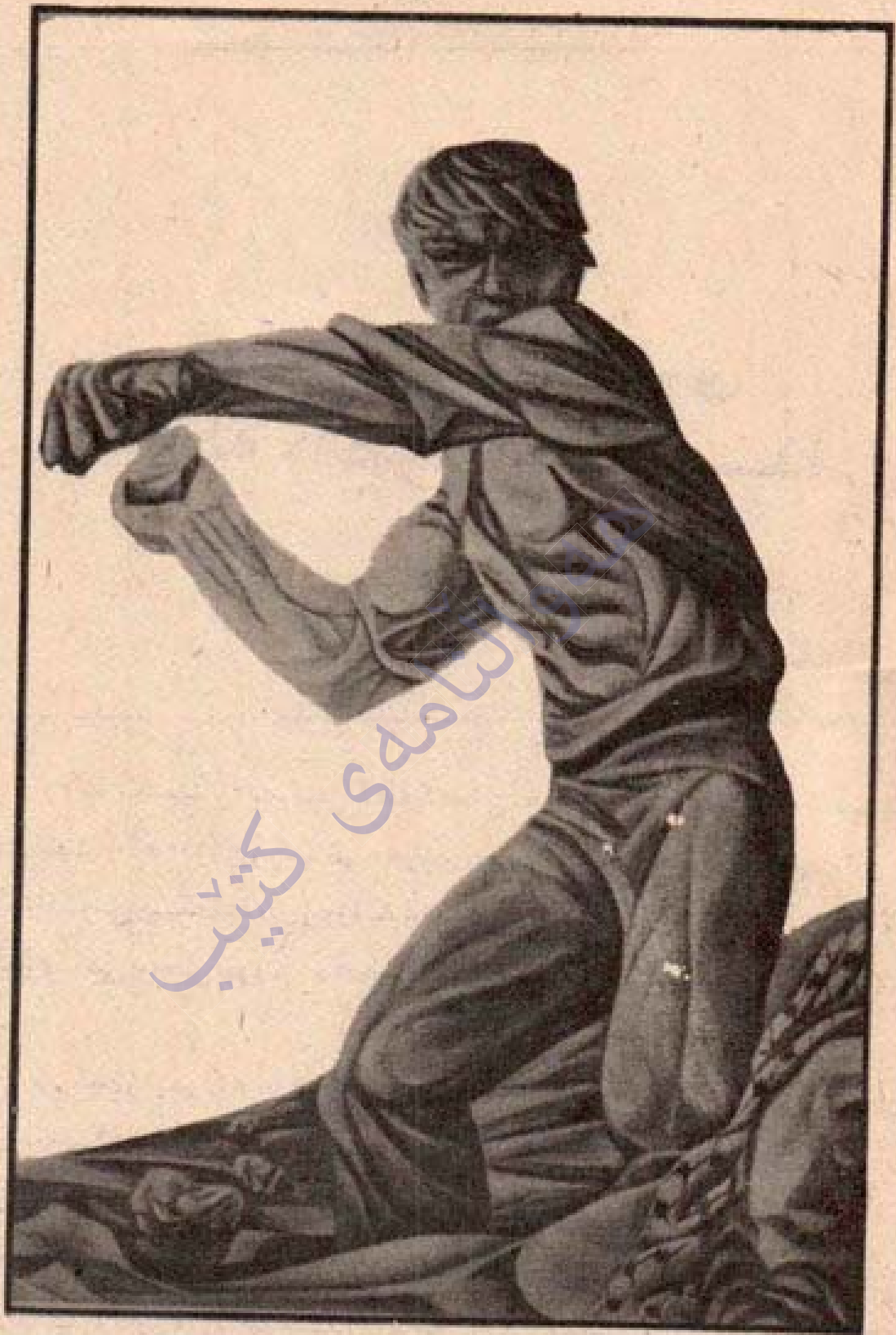
شخصام ددهن ودهيان چارو بگره سمدان چار لهرا بردوو زياتر تواناي
ثامانه کردن و بهکختني ريکخراوه جهما وهریهگانی پروليتاريايان
ههیه"

پهروهردهکردنی کادیری سرکرده لهنیو کریکاراندا و بهتوندی
پهیره وکردنی کاری نهینی لههه موو شلقه حزبهگان و رهچا وکردنی
شیلگیرانهی وهرگرتنی شهندا مانی تازه و تاقیکردنه ودهیان له کاری
شاکرادا ، شهمانه نهک ههر په ره به بزوتنه ووهو چا لاکیهگانسی
ریکخراوهگانی حزب ددهن، بهلکو به کرده ووش نیازو پیلانهگانسی
شهمن له بهکارهینانی به کریگرتنهگانیا ن تیک دمهکینن .

له سالانی تیروردا شهو که سانهی لهنیو ریکخراوهگانی حزیدا
جاسونیا ن دهکرد ریسوا بوون . له شهنجامی شهم ریسوا بونمشیان سدا
چمندان شهندامی چا لاکي حزب له شهزینداندان شازادگران . زوربهه
زوری ریکخراوهگان له مهترسی لهنا وبردن رزگارگران وچا لاکیهگانی
تیکهه ران و لاهه ران و دایه رهگانی شهمن بههیچ جوریک نهیانتوانسی
زههه ره به حزبی بهلشهفی بهرن .

لینین داوای له سرجهمی کومونیستهگان دهکرد ، که گشت
شیوهگانی خهبات فیهرین ، به لامل شاکاداری دهکردنه ووه که له مهترسی
جاسوسی له لایه ن بورژواگانی شیمپریا لیزمه ووه هه ردهم وریا بن .

راپورتی سیا سی (۲۷) مین کونگره ی حزبی شیوعی له شه
بهکیتی سوفیهت شهوهی دوویات کرده ووه ، که بزوتنه ووهی کومونیستی
له ولاتانی غمیره سوسیا لیستدا به رده وام شامانجی سره کین بسو
دایلو سین و راه دوونان و جاسوسی له لایه ن نیوهنده کونه په رسته .
کانه ووه ، بویه ده بی همیشه له رووی دزه کردن و چا سوسی و فیلسی
شیمپریا لیزم و ها وکارهگانیا ن وریایی بنوینداری و به رده وام په ره
به شیوازهگانی بیانی ریکخراوه حزبهگان بدری و پیش بخریسن .
ههروا شیوازیکی شهوتوی خهبات په ره و بگری ، که زامنسی
به رنگاری بوونه ووهی کونه په رستان و به دیهینانی سرکهوتن بی .

راپه رینی میلی له فاکه داگیر کراوه باندا

راپه رپینی میلی له خاکه داگیرکراوه کاند

نه عیم نه لشمه شهب

تا نیستا راپه رپینی گمله که مان له خاکه داگیرکراوه کاندی
فله ستیندا له ههژان و گیانی بهرزی پر مقاوه مهتدا به . روز له دوا یروژ
ره گهزه کانی پیکدا دانی روزانه له گهل هیزه کانی داگیرکهدا تیکه لای
ره گهزه کانی یاخی بوونی مهده نی ، به مانا خه با تگریبه خراوانه که ی ،
ده بن .

شم راپه رپینه ، بهروون و سانایی ، ته قینه وهی شو بورکان ورق و
توره بیهی گمله ، که به دریزایی بیست ساله له شاکامی رهفتاری داگیر-
کاراندا پهنگی خوار دوتته وهو زیانی به گشت بواره کانی زیان و گمله-
که مان له مانا و خاکه داگیرکراوه کاند گه یاندوه . له هه مان کاتنه سدا
به ره همی چا لاکیه کانی بزووتنه وهی نیشتمانی فله ستینه به گشت
په له کانی هوه که له مانا و خودا وجودیان ههیه ، له نیوانیاندا حزبمان
حزبی شیوعی فله ستین که به دریزایی سالانی دوورو دریزی لسه
بواره کانی شامده کردن و ریکختن و هانداندا له کاردایه .

وتنه و هکه ریښوټنی بکات و له چوارچیوهی، بهره و ام بوون و بهره گرتنیدا
شهرکه به کرده و هکانی دیاری بکات ، حزب هر و اه سره منا و ه لسم
پینا و هدا هه ولی دا و ه و بهره و ام هه ولی بژ دهادت ، هر و اه هلوپستی
خویشی له مهر شیوازه کانی کارکردنی سرزاره کی له گهل شه و جه ما و ه -
رهی سرتاپا نوقضی جضگدبووه دیاری کردو ، شیوازی گنوشت و بـرو
توقانندن به مهبهستی سپانندی رایهرینه به سر خهلکیدا رمت کرده و ه ،
وهک دهرهق یا زرگانه کان شهنجامیان دا ، هر و اه را گه یانندی رایهرینه -
نی بی قناعت و بلاوکردنه و هی یادداشتنا مهی به سوز ، که پشت به
هوکاره مهوزوعیه کان نا بهستی رمت دهکاته و ه شه جوره یادداشتنا مانه
دوو چاری نیمچه پوچیوونه و ه و هندی جاریش پوچیوونه و هی ته و اه و
دهبوونه و ه .

شاکرایه شه رایهرینه سرجه می توپزه جور جور به جور ه کانی
گرتنه و ه ، له گهل شه گبشار تیرورو رهفتاران هی له بواره کانی
شیداری و ثابوریدا شهنجام دهری و ههستکردن به مهترسی سیاستی
ریشه کیش کردن و راگویزانی ها و بمش ، سرنجی شه و دهری ، که
گیانی مقاوه ممتی توپزه بورژواکان بهرا مبر به داگیرکردن زیاتر
خه ملبوه . بویه حزبمان زیاتر له ر ابردوو مهسله هی پاراستنسی
ها و کوپی له گهل شه توپزانه دا دوویات دهکاته و ه له کاتی دهست
نیشان کردنی شیوازه کانی خهبات و بانگرا هیشتنی جه ما و هر به
ناره زایی دهربرین ، شه مهسله همیش تیگه هیشتنی زیاتری کارکردن له
پینا وی به کیتی نیشتمانی دهخوازی ، دهی به و چاومش سمیری شه
به گرتنه بگری که له سر بنچینه هی به کیتی شه دهسته کومه لایسه -
تیانه هی ، که بهره و هندی ها و بمشیا ن له رزگار بوون له چنگی داگیر
کردن هه هی ، هر و اه نوینره به توانا کانیا ن شهوانه هی خهسلهتسی
خهباتگیرانه هیان هه هی ، هان بدرین ، بو شه و هی شان بهشانی نوینهرانی
سازمانه سره کیه کانی فلهستین ؛ بهشدار هی بریار و هرگرتن بکن .
شه و هی له م باره هی و ه شایه نی روونکردنه و ه هی شه و هی ،

باسی ۵۰ هلو بست و باری ژا فرهتی گرد ، بهلکو هاته سهر با سکردنی
مهسهله بنه ره تییه که ی چه و ساندنه وه ی ژا فرهت شه و قوتا بییـــــــــــــــــمش
(ژا مینه ره حال ای نا و بوو (۵) .

ژا مینه ره حال له بر که به کی و تاره کهیدا گوو تیوی : مهسهله ی
نا یه کسان ی ژا فرهت بهنده به په یوه ندی به کانی بهر هم هینان ، شه و
په یوه ندی به نا بووری بییه که له سهر نا یه کسان ی ژا فرهت دا مهزرا وه و ،
مه و په یوه ندی به مش مه حاله زه مینه به کی و ابدا به ژا فرهت که با ریگی
کومه لایه تی له بار و دروست بوخوی پتکی بهینی و زیانیکی لی و مشاوه ی

له سالی ۱۹۳۳ ادا ، دوو مهین کونگره ی ژا فرهتانی عمرهت له
عیرا قدا گیرا . کار به ده ستانی شه و سالی عیرا ق یا لپشتیکی تسه و +وی
کونگره که یان کرد و و تاریشیان بو ژا مانه کردن و شه که بیویستی به .
کانی کونگره که یان خسته سهر ژانی خوبان . له هه مان سالی شه
ژا فرهت یکی عیرا ق هار به مشی له و کونگره هه ریمه بییه دا کرد که له
تاران گیرا . دیسان هه ره له و ساله شه بوو لقیگی ژا فرهت ان له کوم ملی
(خاچی سوور) پیکهات و شه و لقه جا لاکیه کی شه و توی نوو اندو ، بووه
هانده ریک بوو دروست بوونی ریگخرا وه به کی و وش تپیری ژا فرهت ان
بهنا وی کومهل یا ریگخرا وی (بیوت الامه) . ژا مانج و دروشمه کانی
شه و ریگخرا وه به پریتی بوو له : بهر به ره کانی کردن و چاره سهر
کردنی باری کومه لایه تی ژا فرهت . سهر کرده کانی شه و ریگخرا وه به
هه مان شه و شه ندا مانه بوون که سهر گردا یه تی بانه ی ری نیسان سس
(نهضه) یان ده کرد .

له سالی ۱۹۳۵ ادا ، ماوه ی جا لاک ی نوو اندنی ریگخرا وه به کی
پیش که و تنخوازی ژا فرهت ان درا ، له ژیر سهر گردا یه تی خانوو (عه فیغه
روموف و د . روز خمدوری ادا و ، شه و دوو ژا فرهت ههتا چله کانیش هه
له ریزی پیشموه ی به ریوه به را یه تی حوو لانه وه ی ژا فرهت ان سس
عیرا قدا بوون .

دهنگوباسی سهر که و تننی شورشی نوکتوبه ری مهزن کاری کرد

سەر هه‌موو لایه‌کی جیهانی و زه‌مینه‌یه‌کی نووی له‌زبانێ ئا‌فره‌تانی
ره‌خساندو، ده‌رگایه‌کی فراوانی له‌رووی ئا‌فره‌تانی عیراقیشدا
گرده‌وه، شه‌وه‌نگو باس و هه‌وا لانه‌ی له‌ روژنا مه‌ تورکیه‌کان ب‌لاویان
ده‌کردنه‌وه به‌هه‌ستیکی گه‌رم و گوره‌رده‌گیردرانه‌ سه‌ر زمانه‌یه‌ی
عه‌ره‌یی و گوردی، له‌ وفاره‌کی "دارالسلام" و "الاقافی موسی"
به‌سه‌دا ب‌لاو ده‌کرانه‌وه، که شه‌وه‌یا که کارگیرانی به‌ریتا نی
(ئینگلیزی) ده‌ریان ده‌کرد، هه‌روه‌ها له‌ریگای شه‌وه‌سه‌ریا زانه‌ی که
له شه‌ری به‌که‌می جیهانی به‌شداریان کردبوو و، گه‌را بوونه‌وه، بیرو-
رای سوسیالیستی کاری تیکردبوون و، گه‌لی سه‌رگوزشته‌ی دلێرانه‌ی
سه‌ریا زانی ب‌ولشه‌ویکیان ده‌گیرا به‌وه، سه‌ریا زانی شه‌وه‌ روژنا مه‌ و گه‌را-
رانه‌ی که له کتیبخانه‌ی "مه‌که‌زی" ده‌فروشان.

بی‌گومان رو‌شنبیره‌ را به‌ره‌گانی عیراقیش رۆل و ده‌ستیگی
با لایان له‌وه‌ ب‌واره‌دا هه‌بوو، وه‌کو حه‌سین ره‌حاله، مه‌حمود شه‌حمه‌د
سه‌ید، مه‌سه‌فا عه‌لی، عه‌بدوللا حه‌دووع و سه‌لیم فه‌تاح، تاد،
که مه‌سه‌له‌ی ئا‌فره‌تیان کردبووه‌ دروشمیکی مه‌زن له‌ ب‌واری چا‌لاکی
نووسینه‌گانیان و ب‌لاو‌کرا وه‌ گانیاندا، ئا‌فره‌ت و ریگای چاره‌سه‌ر
کردنی "به‌سه‌ره‌تای با به‌تی ب‌لاو‌کرا وه‌ی زانستی سه‌با ره‌ت به‌سه
ئا‌فره‌ت داده‌تری، به‌که‌مین نووسه‌ر بوو به‌شه‌وه‌یه‌کی ئاشکیرا و
زانستیانه‌وه‌ دژی بیرو‌راگانی کونه‌په‌رستی وه‌ستا و مه‌سه‌له‌یه‌ی
ئا‌فره‌تی به‌سته‌وه‌ به‌باری ئا‌بووری ئا‌فره‌ت و کارکردنه‌وه، له‌سه‌ر
رو‌شنایی بیرو‌رای فریدریک ئینگلس که له‌کتیبه‌که‌ی (اصل العاقله)
(ره‌چه‌له‌کی خیزان و خاوه‌نداریه‌تی و ده‌وله‌ت) خسته‌بوویسه‌ روو
باری ئا‌فره‌تی له‌ هه‌ریه‌که‌ له‌قونا غه‌ میژوووه‌کان پشکنی بوو، که
دروست بوونی خیزان شه‌نجامی پیوستیه‌کی ئا‌بووری به‌ ۰۰ تاد،
به‌وجه‌شه‌ بزووتنه‌وه‌ی ئا‌فره‌تانی عیراق ده‌ستی پی‌کردو، به‌ره‌وه
پیشه‌وه‌ هه‌نگاوی نا، جه‌نگی دووه‌می جیهانی گه‌را ن‌کاریه‌کی تری
چهندا به‌تی و چلونا به‌تی خسته‌ نیگوریزی چو لانه‌وه‌ی ئا‌فره‌تانه‌وه‌وه

بوته‌رخان بگری *

له‌سالی ۱۹۳۲ دا ، به‌کهم خویندگای نا‌وه‌ندی و دووا نا‌وه‌ندی و

به‌سالی ۱۹۴۹ دا دانیس‌گایه‌کی ک‌چان‌له به‌غدا دا کرایه‌وه *

سه‌رژمیری ئا‌سای کارگیری سالی ۱۹۵۲ ی ده‌وله‌تی عیراق

پشان‌ده‌دا که راهی نه‌خوینده‌واری (له‌باره‌ی ته‌مه‌نه‌وه له نی‌سوان

سالانی (۶) همتا (۱۴) سالی ده‌گریته‌وه) به‌مشیه‌یه‌کی گشتی ۸۱٪

بوو ، له‌ریزی ئا‌فره‌تان دا ۹۱٪ و ، له‌ریزی ئا‌فره‌تانی کوردیش

به‌گشتی ۹۵٪ و له‌لادی دا خوی له ۹۹٪ ده‌دا (۳) پله‌ی خوینده‌واری

ئا‌فره‌تانیس له‌همان سالدا به‌م جوړه بوو :

خویندنی سه‌ره‌تایی ۲۴٪

پله‌ی نا‌وه‌ندی ۱۹٪

دانیس‌گا ۱۵٪ (۴) *

ده‌توانین ب‌لین سه‌ره‌تایی سه‌ده‌ی دینت به به‌نوبه‌ره و سه‌ره‌تایی بو‌پیشه‌وه

هنگا و نانی ئا‌فره‌تی عیراق و ئا‌فره‌تی کوردیش دا‌نه‌ندی ، سه‌ره‌وه

پیشه‌وه چوون و ه‌طه‌اتنی ئا‌سوی ئا‌رئانه‌تی و ، له‌زیر س‌تیه‌ری

گه‌شه‌کردنی هیزه به‌ره‌م هینه‌ره‌کان له جیهاندا و به‌هوی دانسان و

دا‌مه‌زاندنه‌وه له‌باره‌گای جیهانی سه‌رچاوه ه‌له‌ده‌گری *

هه‌روا کوتایی هاتنی جهنگی به‌کهمی جیهانی ریگه‌خوش‌کهری

پیشه‌وتن و گه‌شه‌کردنی زانست و زانیاری بوون له‌جیهاندا و له‌سه

وانه له‌عیراقیشدا ، ده‌بی پی له‌ورا س‌تیمش بندری له پال کارتی‌کردنی

باری جیهانی ، باری زانیاری و زانست له‌میسر و تورکیا و سوریش

به‌مشیه‌یه‌کی هه‌ست پیکرا و کاریان‌کرده سه‌ر چو لانه‌وه‌ی زانیاری و

زانست له‌عیراقدا ، به‌لام شورش سوسالیستی ئوکتوبر کاری کرده

سه‌ر بارو هه‌له‌تستی هه‌موو جیهان و هه‌ل و مه‌ر جیکی تازه‌ی له‌سه

هوشیار کردنه‌وه‌ی گه‌لانی روزه‌لآت و هه‌موو چینه‌چوساوه‌کان

هینا‌یه‌کایه‌وه *

به‌کهم ریگه‌خراوی ئا‌فره‌تان له‌عیراقدا له‌سالی ۱۹۲۳ دا مه‌زرا

که پیکهاتبوو له خیزان و دهست و پیوهندی خوکرانه کانی شه و
سمرده مو هندی له ژنه خوینده هواره کان، بهنا وی کومه لی رایهرین
(النهضه)، تنها سالیك بهر لهوه شافره تانی میسریش ریکخرا و -
یکیان به تاوی (به کیه تی شافره تانی میسر) دامه زان دیوو .
شامانجی کومه له ی رایهرین تنهیا روشنبیری و سرویانه بوو ، سو
نه هیشتنی نه خوینه واری و (فیرکردنی خویندن و نووسین) و ، یارمه تی -
دانی شافره ته نه دارو هه ژاره کان .

هر چنده هه موو شه ندا مانی شه کومه له سرو روو پشوش
بوون ، به لام . نهیا نتوانی خوبان له چنگه هیرش و توانجی بیسری
کونه په رستانه رزگار بکه ن و خوله داب و نه ریت و ، سرنچ ، بی
چوونه کانی کونی کومه لای بدن ، که هه ولوته قه لایان داختنی
پانه که بوو ، دهیا نویست ریکخرا وه که لهنا و بیهن .

به هوی کورت بینی و نه زانی شافره ته کان و ، شه کم و کور -
تیپانه ی که له سر کردا یه تی کومه له دا هه بوو ، زور به شاسانی
هه ولوته قه لاکه سمری گرت و ، کومه له که تیک چوو و لهنا و بردرا .
له سهره تانی سییه کاندای شافره تانی عیراق له هندی کونگره
نا و چیمی و هه ریما یه تیه کاندای بشداریان کرد . هه چنده شه و شافره
تانه نیررا وه و نوینه ری ریکخرا و یکی راسته قینه ی جهما وه ری شافره تان
نه بوون . به لکو نوینه ری داروده سته ی کارگیرانی کات و سمرده مه که
بوون ، به لام شه و رودا وانه ههنگا و یکی کاربگه رانه بوون له ژبانسی
بزووتنه وه ی شافره تاندا و هوپه کی گرینگه بوو بو بزواندن و پهیدا کردنی
ههستی که سایه تی شافره ت و یاریده به ریک بوو بو بهره و پیشه وه بردنی
بزووتنه وه ی شافره تان و ، بو پهیدا کردنی توانا یه کی له بار و لیها توو ،
بو سهره لدانی کیشه ی کومه لایه تی له ریزی شافره تاندا .

له سالی ۱۹۳۰ شافره تی عیراق له کونگره ی به که می شافره تانی
عه ره بی له دمشق بشداری کردو کچه قوتا بیهک و تاریکی کاربگه ری
به جی له کونگره که دا خوینده وه . له وتاره کهیدا نهک هه ر تنه

سه رهتای تیکووشانی ئافرهتی عیراق و کورد

د . سامیه چاوشلی

ئافرهتانیس وهکو هه موو تووژو بمشه کانی تهری کومهل زور له
کونه وهو ، بهدریزایی حوکمرانی عوسمانیه کونه پهرسته کان ، له ژیر
باری قورسی دووا که وتووپی ئابوری و کومه لایهتی و سیا سی و
ئایدیولوژیدا ، دوو جاری نا هه مواری و تصیغه بهری بووه که سیا ستیکی
تهگه ردارو کوسپی ریگای گه شه کردن و هوی زهوت کردنی خیر و بیری
ولات و ، سرده می ژیا نیکی مهییو و داخرا و بوو .

دوای جهنگی یه که می جیهان و پیکهاتنی دهولهتی عیراق ،
شه جارهیان نا و چه که کهوته پاشکوی سیا ستهی تا وانبارانهی شیمپیر-
یالیزی داگیر کهر ، بهنا بیهتی شیمپریالیزی فینگلیز ، شهویسش
تووی گوزهرانیکی شیفلیج و ناته وای خوی له سر بنحینه یه کی ئابوری
هه ره مهیی جورا و جور روواندو رژیمیکی دهره بهگی له ژیر دهزگاکانی
خوی دامه زرانده .

کومهلگای عیراق هه رته نهی دوو جاری چهو ساندته وهو ژیر
دهستهیی بیگانه نههات و بهس ، بهلکو کهوته ژیر باری قونا خیکی

دژواری همژاری و نهخوشی و نهزانیسهوه .

لهسالی ۱۸۹۹دا ، دهسه لاتداریانی عوسمانی دهرگای بهکه -

مین قوت بخانه‌ی کچانیان له بهغدا دا کردهوه . ده‌بی لیره‌دا شهومش
بخزیته‌روو ، کهسێ سال بهر لهوه شاعیری نیشتمانپه‌روه‌ر جه‌میل
سدی زه‌هاوی ، بوگرده‌وه‌ی قوتا بخانه‌یه‌کی کچانیان دا شتیکی
شاراسته‌ی کار به‌ده‌ستان کردبوو .

که‌مه‌و قوتا بخانه‌یه‌ی کرایه‌وه ، کچانی دیان و جوله‌که‌پتر له
کچه موسولمانه‌کان روویان تیئ کرد ، دیاره شه‌وکاته کچه موسولمانه
کان هیشتا هه‌ر له‌کونجی مال و مزگه‌وت و جوجره‌ی شایینه‌کان فیری
هه‌ندی زانستی شایینی و خویندنه‌وه‌ی قورشان ده‌بوون هه‌ر له‌گه‌ل
هه‌لگیرسانی جه‌نگی به‌که‌می جیبه‌ان دهرگای شه‌و قوتا بخانه‌یه‌وه
ده‌زگا‌کانی خویندکارانیش هه‌مووی داخران .

شه‌وه‌بوو سه‌رله‌نوی له‌سالی ۱۹۲۰دا ، شینگلیزه‌کان که‌سه
به‌شیک بوون له‌ریزی هیزه‌بویندخوره‌کان بو‌جاریکی تر دهرگای
به‌که‌مین قوتا بخانه‌ی کچانیان له‌به‌غدا کرده‌وه‌وه ، له‌سه‌ره‌تا‌دا ته‌نیا
(۴۰) قوتا‌بی‌ی کچی تیدا هاته به‌رخویندن .

لیره‌دا سه‌رگوزشته‌ی سه‌رو سه‌مه‌ره‌وه‌ قسه‌ی زور سه‌باره‌ت به
چونیه‌تی ده‌ست نیشان گردنی خانووی قوتا بخانه‌که ده‌گیردریتسه‌وه .
که‌ده‌بوایه‌ دا‌رخور‌مای به‌ده‌وو به‌ره‌وه‌نه‌بی و دیواری لای جه‌می
له‌هه‌موو خانووه‌کانی که‌ره‌ک به‌رزترو ، به‌نجه‌ره‌ی به‌سه‌ر شه‌قام و
ریگای گشته‌وه‌ نه‌بی . . . تا‌د ، هه‌ر له‌به‌ر شه‌ومش بوو نه‌وه‌ک زه‌لامی
سه‌یری که‌سه‌کانی نیو قوتا بخانه‌که بکات . وانه‌ی و مرزشیان له‌سه‌ر-
بان ده‌گوتسه‌وه‌وه ، درا و سیکانیش دژی شه‌و کاره‌ ده‌وه‌ستان و ، ده‌یان
گوت ده‌بی وانه‌ی و مرزش له‌جه‌وشه‌ی قوتا بخانه‌که بگوت تریتسه‌وه
هه‌روه‌ها مه‌سه‌له‌ی به‌شکنینی قوتا بخانه‌که له‌لایه‌ن به‌شکنه‌ریکی پیا و .
هه‌ک روودا و یکی شه‌وره‌یی له‌قوتا بخانه‌ روویدا بی . له‌م با سه‌دا ناتوا-
نری به‌تیره‌ته‌سه‌لی له‌سه‌ری بدوین و ، به‌له‌کو ده‌شی با به‌تیکی تا به‌ته‌تی

کیا پەراگەندە بوو... بیان لەوانەنی ئەمەیی؟! ...
 لەوانەشی هەموو کەس و کارم ئەمەیین! دەیی دایکەم،
 ساوکەم، براکەم، ژن براکەم و مندالەکانیان، جیسان
 بەسەر هاتیی؟... ئەگەر ئیستا شریحەن سەلامەتیی، دیاڕە
 هەر باسی بەکەسانی و ماڵەکانی ئاغزەت دەکات... ئسای
 ئازیزەگەم شیرین... لیم بیورە کە دەلیم ئیستا ئسەو
 و ئانە لەلای مەن هیچمانا بەکیان ئەماو.

لەمالەو کەمیرایەکی فەوریما ئەبوو، بەلام
 لەناوچوو سوتان گەر پیم بوایە ئەوا لەگەڵ ئەم نا-
 مەبەدا وینەییکی ئەم وەزعی ئیستای خومانم دەنارد
 وینەیی بیرفانیش سوتان و هیچ ئاسەوارێکی بیرفانم
 لە ئەماو، بەلام زامێکی قوولی خستوتە دڵمەو و هەر-
 گیز ساریژبوونی بو ئسە... بیورن مندالەکانم
 بە دەم خەو و دەنالیین... ئسارەیی فیکرم شیوا و ناتوا
 نم لە نووسین بەردەوام بم... بیا وەردەگەن بە دەم خەو و
 هاوار دەگەن "فروکە... کیمیاوی..."

ئەیی خوشکان... ئەیی ئاغزەتان، لە هەر کویسێکە مەن
 ... بەناوی ئەو ئامانجە بێگەردانەیی کە لە پیناویدا
 خەبات دەگەن، داواتان لێ دەکەم، کە لە ئاست ئەم
 یارودوخەدا بێ دەنگ نەین... داوا لە دایکایەتیی و
 مروفایەتیتان دەکەم... کە دەنگتان بەرزیکەن و لە دژی
 ئەو تاوانانەیی دەرھەق ئیمەیی ئاغزەتان و خەلک-
 یادینان، ئەو دەشەرە قەشەنگەیی کوردستانی عێراق،
 دەرھەق رولە و کجانی کوردستانی عێراق ئەنجام دەدری.
 کۆمەکی جەنگاوەرە شورشگیرەکان بکەن... ئیمە گەلیکی
 زیندوین و میژوووبەکی ئەمرو سەرور پێبەکی شەرەفمەندانە-
 مان هەبە... بەدام حسین دەبەوی ئیبادەمان بکات

هه ره بهر شهوهی داوای مافه مروفا به تی ونه ته وه بیه گانی
خومان ده گهین... له و با وه ره دام که مه سه له که مان هه ره
سه رده گه وی و... بی سنوریش با وه رم به داها توو هه یه...
سه رجه می خیرخوازانی عیراق له دژی سه دام خه پات ده گه ن...
سه میره و ها وه له خیرخوازه کانیم دیته وه یاد... شهی نه کوژرا
هه ره له بهر شهوهی تیکوشه ره؟

فازیزه گانم... به زمانیکی تر نازانم بنوسم
شه گینا به هه موو زمانه کان نامم بو ده نوسین... فایا
شم نامم بهم ده خویننه وه؟ شه گه ره توانیم به سه ره شه
بارودوخه دا زال بهم شهوا نامه ی ترتان بو ده نوسم
له وانه شه بی سه ردا نیکتان بگه م... له و بر وایه شه دام، که
شم بارودوخه شه ده برین و روژیک دیت، شهوهی ده یخوازین
بیته دی... بو شه مه شه بیویستمان نه بارمه تی و کومه کسی
شیوه هه یه، له مه شه دا شیوه و سه رجه می خیرخوازانمی
دونیا دریفیمان لی مه گه ن.

به گه رمیبه وه ده سه کانتان ده گوشم و
به ره و وه ده سهینانی فاشتیبه کی ره واله
هه موو جیهاندا.

خوشکتنان

شاهنار مه غدی...

فاتی ۱۹۸۸

کوردستانی عیراق/ پاریزگای دهوک

زمانه روله کانم ومندالانی گونده کهم ده دوین .
 ویرای شه و له شه یتر سامناکتر، تا وانبار
 مه دام حسینی ترسنوک و بیاهه کانی نکولی له و بارودوخه
 "نایاساییه" ی کوردستان ده کهن و ده لین کورده کان زیاتر
 له عیراقیه کانی تر مافیان هه به! به راستی وایه، چونکه
 کورده کان له کرینی نایالم وگازی ژه هراوی بو له نـا و
 بردنیان پولیکی زور به حکومتی عیراق خه رج ده کهن! ..
 ده لی هیچ شتیک له نا وجه که دا نییه .. به لام ده با شه و
 ترسنوکه جور شه ت بکا و نیردرا ویکی نیوده وله تان و ته نا -
 نه ت عیراقش بو نا و ده که بنیری، گهر هه ر که سیک بـه
 زیندویتی توانی بگاته گونده کهم و به یونی کیمیاوی، که
 چندان روژی شی به شه ردا تیه ریوه، نه خنکا جا با شه و
 کاته شه وه دوویات بکاته شه، که به دامی دروزن و سوک و
 ترسنوک باسی لیوه ده کات .
 خوشکانم

باسی خه باتی ئافره تانی جیهانم بیستوووه،
 شیرینی خوشکه چکولانه کهم، شه و کاته له شار ده بخویند
 له باره ی شیوه وه زوری ده زانی، به رده وام به ره باره ی
 مافه کانی ئافره ت و به کسانی ده دوا و ته نانه ت له بیرمه
 جار بکیان باسی کونگره ی جیهانی سالی پاری ئافره تانی
 بو کردم، وشه ی "به ره سه ندن" ی زور دوویاره ده کرده وه، له و
 وشه به تینه ده که بستم، شیرینی بوی روون ده کرده وه، ..
 چندان گو فاری به دزی به وه بو ده هینام، شه وه ی له بیرمه
 گو فاری "ئافره تانی جیهان" بو، که ده بگوت : شه م گو فاره
 ته ده شه به . پرسیارم لیده کرد، باشه بو ته ده شه به ؟ خو هیچ
 شتیکی له دزی جه لادی عیراقتیدا نییه .
 وشه ی ناشنی و به کسانی و به ره سه ندن، دلـی

دهرهینا تا شیرى بداتی، مه مکی بوته شتیکی سامناکه
 شم ئافره تهش بهر کیمیایوی که وتوووه . وایز انم بیسش
 شهوهی شم نامه یه م ته وایبکه م شه و منداله شه به بیریفان
 ده گات... دویینی، له ناوجه یه کی تر بووین، که چهنه
 سه عاتیک لیره وه دووره، ئافره تیک مندالیکى مردووی بوو،
 یان راستر بلیم پارچه یه ک گوشتی شینی لی بووه وه، که
 ... روخاری هه ربیوه دیار نه بوو... چونیتی له دایک بوونی
 شم منداله مه سه له یه که و باسی لیوه ناگریت .

شم وینانه و له مهش سامناکتر ده وره یان داوم...
 دایا ئیتتر ده توانم ههست به ئازاری زامه کانی گیانم
 بکه م؟ هاوسه ره که شم پیاویکی جوامیر بوو، زور جار له ناو
 سالدا و به تاییه تی له په روهر ده کردنی منداله کانه دا گومه کیر
 ده کردم، هه میسه شهوهی دوو بیات ده کرده وه، که ده بی لسه
 پیناوی زوله کانه دا ماندووین... تا داها توویان شه ره -
 فهندانه و پرووژدان به رنه سه ره .

شه و ساتانهی فروکه گان گونده که یانیا ن بوردومان
 ده گرد شه رو بیکدا دانه گان لیمانه وه، نزیک بوون، ویزدان
 ریگای به هاوسه ره که م نه دا له ئاست شم بارودوخ و ئازا -
 رانه دا چوک دا بیدا، هه رچه نده به ته مه نیش که وره یه، به لام
 خوی گه یانده لای جهنگا وهره شورشگیره گان، نازانم ئایا
 جا ریگی تر ده بیینه وه؟ .

چهند روژیک ده بی به ناو شه و شاخ و داخ و به رده -
 لانیه دا ری ده که یین، که له ترسی فروکه و گولله کردومانته
 سه نگه ری خومان... ده سه لاتدارانی به غدا شالاویکی درندانه -
 یان بو سه ر ناوجه که مان هینا، شورشگیره گان رووبه رووی
 بوونه وه و پیاوانی گونده کهش له ته ک شورشگیراندا چه کیان
 کرده شان، تا له گه ل پیاوه کانی تا وانبار سه دام حسینیی

ترسو کدا بھنگن، کھپو ٿي پادھ ڪرڊي گھلھ ڪھم پھنا دھيا۔
تھ بهر به ڪارھينائي جھڪي ڪھنباوي .

تھم خامھو ڪا غھزھم بهر ڪھو ٿي ڪي بهير دھ سست
ڪھوت، ڪھر تو انھم ڪار ڪي تر نامھتان سو بنھرم تھوا
تھم مھلھ به شتان سو باس دھ ڪھم... تھم مھلھ به ڪ تھ
بھلام ٿايا جون تو انھم لھم بارو دھو خھدا ٿاوا بنووسم؟...
با وھ رڊھ ڪھن تا ٿيستا دلويڪ فرميڪ لھ جاوم به هاتووه...
بھلام هھست دھ ڪھم ٿا ڪريڪ لھ نا خھدا به و ڪلپھي دي، ڪار ڪارھ
به توندي... به تيزي... لھ نا وھوھ ها وار دھ ڪھم... ٿايا تھم
ها وار انھي منتان بي نا ڪاتا؟ هھنيڪ ڪار ڪي هھست دھ ڪھم...
وا ڪيان لھ دھست دھ دھم... بيان وھختھ بھرم... لھ وانھش
بي وائي... بھلام تھ ڪھر مرڊم تھي مندالھ زامدارھ ڪانم و
پيرھ ٺنھ ڪويرھ ڪھ وھ زعيان جي به سھ رڊي؟ تھو به دھي بٺيم!
بھريزان..... به ٿا زارونالھو بهي دھنگي و

ھندي ڪار ڪي به ترس و سھر سو رمانھوھ ها وار دھ ڪھم.....
سو تھم مھلھ به ٿا وائي لھيات؟... توپلي به رھي...
سنيڪ سو تھم تا وائسارھ ترسو ڪھ به دھام حسين به سي؟
ھھر لھ مندالھ به وھ رھ بھم وائي خير ڪرڊوم و منيش مندالھ۔
ڪانم وا خير ڪرڊوه، ڪھ حبهان بھر لھ خير خوازان.....
ڪاري خير خوازانھي ٿوه و زھو تو انھم بر دھ به خشي، ڪھ
تا دريڙھ به ٺيان بھم... مندالھ ڪانم بھ دھم بھر ڪھ و
ٿا زارھ؟ انھانھوھ دھ بھرس: دايه بھجي خير خوازان بھ دھام
حسين نا ڪوڙن و رزگار مان بھن لھي؟ دايه تھ ڪھر بھ دھام
حسين بھ ڪوڙ رايه بھريٺان بھ دھ مرڊ... وائيه؟ دايه بھريٺان
سو وائي لھيات؟ تھوھ بيانيد سوو؟ نا خھ رڊھل جا ڪترھ
وائيه دايه؟ جا بزان خھ رڊھل جا ڪترھ!! ٿا بھم بھورھ

سازانم مروف چون بهرگه‌ی شم جوره رووداوانه ده‌گری...
 گهر خهون بوايه به‌شیتی راده‌په‌ریم، به‌لام شه‌وه‌تا من
 له بوته‌ی شم رووداوانه‌دا ده‌ژیم .
 ناله‌م باروودوخه‌دا شه و چپروکه‌م وه‌بیرها‌ته‌وه،
 که‌پیش‌خه‌وت‌سالیک‌ده‌بی‌یه‌کیک‌له‌کیژه‌لاوه‌کان‌له
 کونگره‌یه‌کی‌جیهانی‌شافرته‌تان، که‌له‌شه‌وروپا‌سازکرا -
 بوو، آ‌گه‌را‌بووه‌و شم چپروکه‌ی‌له‌س‌رزاری‌خانم‌فریدا
 سراون - سه‌روکی‌یه‌کیتی‌دیموکراتی‌شافرته‌تانی‌جیهان
 بو‌گیراینه‌وه، له‌مهر شه و منداله‌ی، که‌له‌گون‌دیک‌یی
 فوسترالیادا ده‌که‌ویته‌بیریکه‌وه‌و پاشان شم رووداوه
 چون‌خه‌لکی‌گونه‌که‌ی‌هه‌زان‌دوه‌و له‌پیناوی‌رزگار‌بونیدا
 هه‌موو‌توانه‌یه‌کیان‌خستوتنه‌کار... شه‌مه‌سه‌سه‌له‌یه‌کی
 ناساییه ...

هه‌ردوینی‌کچه‌چکولانه‌که‌ی‌خوم‌ناشت، له
 راستیدا له‌نیو‌به‌رده‌کاندا‌شار‌دیه‌وه، چونکه‌شه‌و
 ناوجه‌یه‌ی‌نیستا‌شیمه‌ی‌تیدا‌په‌را‌گه‌نده‌بووین‌ناوجه‌یه -
 کن‌به‌رده‌لانییه ... پاش‌چهند‌روژیک‌بیریفانی‌کچم
 سالیکی‌ته‌وا‌و‌ده‌کرد، که‌لیک‌جوان‌وزرنگ‌بوو، دوو‌که‌زی
 ته‌لایی‌پیوه‌بوو... که‌سکی‌چا‌وه‌کانی‌له‌که‌سکایی‌شه‌و
 دوله‌ی‌ده‌کرد، که‌پیوه‌ده‌رگای‌گونه‌که‌مان... بیسه
 ده‌نگی‌به‌رز‌ده‌خه‌نییه‌وه... چه‌پله‌ی‌لی‌ده‌دا‌و‌ده‌یویست
 بیته‌دوان، هه‌روا‌لانیی‌گه‌وره‌نی‌ده‌کرده‌وه، به‌لام‌له
 چا‌وتروکا‌ندنیکدا، که‌تا‌ما‌وم‌هه‌رگیز‌له‌یادم‌ناچیته‌وه
 بیریفانم‌بوو‌به‌پارچه‌یه‌ک‌خه‌لوز... هه‌ردوو‌چا‌وه
 جوان‌و‌گه‌شه‌کانی‌بیریفان‌بوون‌به‌پشکو، شه‌مه‌هه‌مووی
 له‌وساته‌دا، که‌فروکه‌مه‌رگه‌ینه‌ره‌کانی‌سه‌دام‌حیسن
 کیمیاوی‌بارانی‌کردین... هه‌ر‌به‌بونه‌ناخوش‌وتیژه...

كەيدا ، بەگاويەك بومان دەركەوت كيميا ويە ، مندالە -
 كانی تریشم تا ئیستا ماوون... دلوغانی كوره گورەم
 وەزعی سەختە و پرواناكەم بۆی... بەخەستی سوتساو وە
 توانای ئەما وە شتەكان لیک جیا بگاتە وە ، رولسە -
 دووە میشم گویریو وە ، بەلام ئەئینی خوشکیان ، كە ئیستا
 تاقە کیژمە و ۱۳ سالی تەوا و ئەکردو وە ، دەیهوی ئازارە -
 كانی و بەلكو زامەكایشی بشاریتە و تالەباتی مین
 شەركەكان هەلسورینی... خومن شە و تالە و ئازارانە ،
 كە دلمی پارە پارە کردو وە ، زامەكانی لەبیر بردو مەتە وە
 ... ئیستا مین قافرەتیکي بەراگەندەم بەخوم و چوار
 مندال و پیرەژنیک (خەسوم) كە بەهوی كیمیا و بیسە وە
 ئەمیش هەردوو چا وە كانی لە دەست دا وە ، پاروو وە نانیک
 یان پیخەفیک دەست ناكەوی ، تا لەنیو شە و بیسەردەلانیە
 بەم سەرما سەختە جگەرگوشەكانی بی دا پوشم... هەر
 لەم تا وە ولیرە ژمارە یەكی بەكجار زور خیزانی تەر
 هەن و بەسەرھاتی هەربەكەیان خوی لەخویدا چیروکیكە
 دەوروو بەرم پەرە لە خیزانی گوندەكانی تەر كە
 نایاننام... ئەمانیش لە ئاكامی شە و بێكدادان و
 شەرانە ی پیش ما وە یەك لەنیوان پیشمەرگە شورشگیرە -
 كان و دەسەلاتداری بی عیراق دەستی پیکرد ، بەراگەندە و
 دەربەدەربوون ، شە و رژیمە ی كە چون کیلگەكان لێ
 كۆللە دەرمانرێژ دەگری ئاوا لەدزی ئیمە گساز ی
 ژەھراوی بەكار دینی... ئیمە ها وولاتی مەدەنیین و
 لەمالەكانی خوماندا بین و جەنگا وەرنین ، كە چی بەمجورە
 ژەھربا رانمان دەكات... قافرەتیکي لاو لەتەنیشتە -
 وە دانیشتوو وە ، مندالیکی چوارمانگانە ی لەفامبیز
 گرتوو وە مندالەكە ژیرناییە وە و هەر دەزیرینی ، ئەمەکی

گونديکي گهلهک مه شهنگ بوو، روباريکي پيدا تیده پهری و چیا ده وهره‌ی داوه، دولیکی دلکیرو کراوه له بهرده مید. دایه و نریکه‌ی ۵۰۰ خیزانی تیدا نیشته‌جی بوو بوو، که به دلسوزی و شارامیبه‌وه پیگه‌وه ده‌ژبان، بیش جه‌نسد سالیک ده‌سه‌لاتداری عیراق تا که قنوتابخانه ونه خوشخا... نه‌که‌ی شم گونده‌یان داخت.

منداله‌کانی خوم و مندالانی گونده‌که‌م فیری نوسین و خوبندنه‌وه‌ی کوردیم کردن. منداله‌کانم زمانی عه‌ره‌بش ده‌زانن. کوره که وره‌که‌م که میک زمانی شنکلیزیش ده‌زانی وه‌ختی خوی مامی مبری کردوه، رادیوو ته‌سجیلمان هه‌بوو... روله‌کانم هه‌میشه به‌روشی بیستنی هه‌واله جیهانیه... کان وشه‌یدای موسیقای کوردی بوون، کوره‌که‌م شمخالیکی هه‌بوو، که به‌ده‌ستی خوی دروستی کردبوو، زورجار به‌و شمخاله تا‌وازی برجوش و خروشی بو‌لیده‌داین.

چند سالیک ده‌ی، ده‌سه‌لاتداریان له گونده‌که‌ماندا وجودیان نییه و بچوکتربن خزمه‌تگوزارییه‌کانی شاره‌وانی بیشک‌ش به‌م گونده‌ناکری، به‌لام خودی خه‌لکه‌که سستمیکی ژبانی کومه‌لایه‌تییان ریک خستوووه و هه‌ول ده‌ده‌ن ته‌سایه‌تییه‌کانی بژیوی و ژبانی کومه‌لایه‌تی بو مندالان... به‌ده‌ست‌بینن... کاره‌بامان پی نه‌ده‌گه‌بشت، تا ویشمان له و روبارو کانیاه و سازکارانه‌وه ده‌هینا، که ده‌وره‌ی گونده‌که‌یان داوه.

جارجاره جه‌نگاوه‌ره عیراقیه‌کان به‌لامانسه‌دا تیده‌پهرین، شه و خه‌باتگیرانه‌ی دژی صه‌دام حسین، که چندان ساله جه‌نگی له‌دژی گه‌له‌که‌م به‌ریاکردوه، تیده... کوشن. له‌نیوانیاندا جگه له پیشه‌رگه‌ی کورد پیشمه... رگه‌ی عه‌ره‌ب و تورکمان وکلدان ده‌بینی، به‌به‌رده‌وامی

ریزمان دهگرتن و همیشه ریزیان لی ده نیین، کاتیک،
که ده هاتنه نیو گونده که مان به که رمیبه وه پیشوازیمان
لی ده کردن، شه وهی له توانادا بوایه، له خسوار دیر
بیخه فاما ده مان ده کرد، که رما و مان بو داده خستن ...
تا له ما وهی شه و چند ساعاتی له نیوانماندان بتوانن
تا راده یه ک به سینه وه شه وانه خیرخوازو دلوئانن،
به زمانیکی ئاسان و شیلگیرانه باسی داهاتوو
پرشنگدار ده که ن..... چیروکی وینه داری مندا لانه و
شیرینیان بو مندا له کانمان ده هینا، کاتیکش لانه
به هاری سالی یاردا به لاماندا تیبهرین، توپیان بو
مندا له کان هینا و له گونده که شدا گوره پانیکسی
یاریکردنیا سازکرد له گهل شه وه شدا، شیلگیرانه
له گهل مندا لانداهفتاریان ده کردو ریگایان نه ده دان
له چه که کانیا نزیک بینه وه ... شه خداتگیرانه
پیاوی تهنگانه و مروفایه تی راسته تینه ده چه سپینن،
پویه له لایه ن خه لکی گونده که مان و گونده گانی تره وه
جیگای ریزو شانازین .

به گشتی له گهل شه و هموو دژواری و سختی و
بوردمان و توپبارانکردنی به رده و امی گونده که مان،
شه و زیانه مان له لاخوش بوو، شه و سختیبه ش چیژیکی
تایبه تی خوی هه بوو که وای لیکردین زیاتر شانازی
به خومانه وه بکه یین، شه وه بوو که وتینه مه زرا و کیلکه
چاندن و خوشاماده کردن و زه خیره دانان بو زستانسی
داهاتوو..... به م جوړه .

ئیسنا هموو شتیک گورا..... خوشم ناتوانسم
باوه ربکه م، که له چ زیانیکدام..... بریا میرده زمه یه کی
گران بوایه ... نه خیر، به هموو تالییه که وه راستیه .

کاره‌سات رای هینا وه به‌توندی ریگله‌به‌ردهم شو مانورو مهول و ته‌قه-
 لایانه‌دا ده‌گری، که مه‌به‌ستیان دا مرگان‌دنه‌وهی راپه‌رینه‌که‌به‌گه‌له-
 که‌مان ریگه به دووباره‌بونه‌وهی شه‌مونه تا له‌گانی ناداته‌وه، کاتیک
 که رژیمه گونمه‌پرسته عه‌ره‌بیه‌گان به‌مه‌به‌ستی له‌بارچواندنی خه‌با-
 ته‌که‌ی خویان له‌کاروباره‌گانی هه‌لده‌تورتان‌دو سه‌ربه‌خویی بری‌اره
 سیاسیه‌گان‌یان زه‌وت ده‌کرد، هه‌روه‌که له سالی ۱۹۳۶ و ۱۹۴۸ رویدا .
 له‌به‌ر شه‌وهی هیشتا شو جوکارانه‌ی، که راپه‌رینه‌که‌وه گشت
 خه‌بانه‌گانی رابردووی ته‌فانده‌وه، له‌ئارا‌دان : هیج هم‌یزیک نییسه
 بتوانی خه‌باتی ره‌وای گه‌له‌که‌مان راگری، تا هینا‌نه‌دی ئا مانجه‌سه-
 گانی : وه‌لانی داگیرکردن و پیکه‌بینانی ده‌وله‌تیکی سه‌ربه‌خوئی
 فه‌له‌ستین به سه‌رکردا‌به‌تی ریخراوه‌ی رزکاربخوازی فه‌له‌ستیین،
 به‌تا‌یبه‌تی که شه‌مان‌جان‌نه‌ی گومه‌کی شه‌رعیا‌نه‌ی نیوده‌وله‌تلان و
 گومه‌کی ها‌وپه‌یمان‌ه به‌هیزه‌گانی له‌پیشه‌وه‌یان به‌کی‌تی سو‌فیت و
 گومه‌کی گه‌لانی عه‌رب و رای گشتی جهانی وه‌ده‌ست هینا‌وه .

(۱) الاتحاد‌روژنامه‌ی حزبی شیوعی ئیسرائیل ۱۹۸۸/۲/۴

(۲) بروانه‌ روژنامه‌ی اتحاد ۱۹۸۸/۱/۲۷

(۳) = = = = = ۱۹۸۸/۱/۱۱

(۴) بروانه‌ گو‌فاری نی‌زیکی شه‌ریکایی ۱۹۸۸/۱/۲۵

نامه‌ی ئافرەتیکی کورد بۆرای گشتی جیهان

دەستە خوشکەم ، لە ھەر کوی بێت و ھەر گوشە بەکی ئەم
جیھانە نیشمانتە !!

لە ھەر ئەوێ خوشکمی . . . بەم نامە بە رووت لێ
دەنیم . . . ئیتر زمان و ڕەنگی بێست و ئاینت ھەر جێگە
بێ ، تو ئافرەتیت ، دایکیت و گەلیک بەسە لە بیکەو
کومان دەکاتەو و ھستی تایتیمان . . . ئیعدی ئافرەتان
بەگ دەخات .

من ئافرەتیکی کوردی کوردستانی عێراقم و ئەمەم
نزیکی ٤٠ ساڵە ، شوم کردووە و چەند مندالیکیشم ھەیە . .
ھەر لە مندالییەو خۆبندەو و نووسین بە زمانی کوردی و
عەرەبی فیربووم . . . زوربە ی ساتەکانی ژیا ئم لە گونددا
بردوتەسەر ، گوندەگەم سەر بە پارێزگای ھوکی کوردستان
نە و دەکەوتنە بەشی ھەرەباکوری عێراقەو ، ئەم گوندە

همیشه نهدا می شهجومنی ناسایشی کرد، که تییدا لهسر هنگاو۔

نانی ایه کرده به بو بهستنی کونگرهیه کی نیوده وله تان ریک بکهون .

بویه کشت مه بهست و ناسانجی چا لاکیه گانی فهرمانره وا ۔

یانی ئیسرائیل و ولاته یه کگرتوه کان شهویه بهمه له وهر شیویه ک

بی راهرینه که دا بهر کینه وه و ریگه له بهردم ساز کردنی کونگرهیه۔

کی نیوده وله تانی خاوه نده سه لاتدا بگرن .

به لام فهرمانره وایانی ئیسرائیل به خستی پهره به سیا سه۔

تی داپلوسین و کوشتنی تاک و کومهل دده ن بو سهر کوتا ندن سه وهی

راهرینه که و کشت یا سا و نه ریته نیوده وله تیه کان، ته نانت بریاره۔

گانی شهجومنی ناسایشی پی شیل ده کهن .

سهرجه می شهو هه موه ته قه لایا نهی ، که ئیداره ی شمیریکا

شهجامی ده دات ، مه بهستی بهستنی مه سه له ی بهستنی

کونگرهیه کی جیهانیه و . ده خوازی مه سه له که بهره و دایره ی سازشی

تهنیا لایهن و له زیر چا وه دیری راسته و خوی شه ودا به پی ری که وتننا۔

مه گانی کامب دیقید را مالی به سه شه وه ی کوی بداته توخم سی

سه ره کی کیشه که که گه لی قه له سننه ، هه روا به مه بهستی دوور خستنه۔

وهو به شدا ، نه کردنی شهم گه له له بریار دانی چاره نوی خوی و مه سه له۔

کسهی .

بی گومان به بی کومه کی هه مه جوره ی شمیریکا ئیسرائیل

نهیده توانی به دیرزایی شهم سا لانه له داگیر کردنی خاکی نیشتما ۔

نمان و چه و ساندنه وه ی گه له که مان بهرده وام بی بیان به ناره زووی خوی

سو کایه تی به نه نه وه یه کگرتوه کان و بریاره گانی و ، به یا سا و نه ریته

نیوده وله تیه کان بکات .

له سنوری شهو چا لاکیه فرا وانانه ی له سهر ناستی جیهان

شهجام دران و راهرینه که ته گانی پی دان ، خالی هه ره لاواز سه

هه لویستی ره سمییا نه ی هه ره پیدا خوی ده نوینی ، له شهجامی شهم

هه لویستهدا ولاته یه کگرتوه کان له پلانی خوی هه ره بهرده وام ده نی و

هر له بهر ئهم ههلوپسته شه که تا ئیستا ههندی له و لاتنه ئه وروپا -
بیهکانی روژئا و ههلوپستی زوون و پشتگیری خویان بو بهستنی
گونگرهیهکی نیوده و له مان دیاری نه کرده ، له دهوره ی ئهم دوا بیسه ی
کومه له ی گشتیدا ، دهنگیان بو ئهم مه سه له یه نه دا .

ئهم راهه رینه نه بهزه تا ئیستا چهندان ئاکامی گرنگی به
دهسته وه داوه ، له هه مان کاتدا زیاتر له راهه روو داوا له ریکخراوی
رزگار یخوازی فه له ستین و گشت بزووتنه وه ی نیشتمانی فه له ستین
ده کری که له چاره سه ر کردنی ئهو که مو کورتیا نه ی راهه رینه که
تیشکی له سه ر دانان په له بگری ، له پینا وی پته و کردنی به کیتی
نیشتمانی ئه مه ش به : ریزگرتن له به ریا ره به کومه له کانی نیشتمانی ،
ده ست هه لگرتن له هه لوپستی توپزچیتی و نادیموکراتی ، که تا -
وه کو ئیستا ته گره ده خاته به رده م گه رانه وه ی به کیتی له نیو -
ههندی له دا مه رراهه جه ما وه ره یه کان به تا یبه تی له نیو خودا وه ک بزوو -
تنه وه ی نه قابی (ساندیکایی) بیا چه نه به به ک به میگانیزی په یوه نه ی
نیوان ده ره وه و نا وه خودا و سروشتی ئهو په یوه نه دیه و چا کردنی
هه موو ئه و با رو دوخه ی له نا و ریکخراوی رزگار یخوازی فه له ستیندا
جیگای سکا لان و گرنگیدانی زیاتر به تا ماده کردن و هوشیارکردنه -
وه ی جه ما وه ری گه له که مان له ئا واره ییدا و به تا یبه تی له نیو کومه له
سه ره گیبه کاندان . راهه رینه که ته با یی نیوان ئه و چا لاکیا نه ی ئهم
که رتانه ئه نجامیان ده دا ئاشکرا کرد ، ته نا نه ت له تا ستی چا لاکیا
پیتاک کو کردنه و مه دا . له نا و خودی ئیسه را ئیلدا جه ما وه ری گه له که مان
به سه رکرد ایته ی حزبی شیوعی ئیسه را ئیل له م بو راهه له ریزی هه ره
پیشه وه ی چا لاکیه کاندان بو ، هه روا رولی گرنگی له یو چه لکردنه وه ی
مانۆری برسی کردن له به ری روژئا و وه ره یمی نه زه دا و له پته و کردنی
په یوه نه دی خه با تگیری نه له گه ل هیزو ریکخرا وه نیشتمانی و پیشکه و -
تنخوازه کانی و لاتانی عه ره ب گیری .

گومان له وه دا نییه ئهو گه له ی به دریزایی ده یان سال مهینه تی و

ئیسرائیل له خاکه داگیرکرا وه کاندای تورهبیی رای کشتی جیهسان و ،
 سرکه و تنی خهباتی له پینا و مافه ره واکانی گهله که ماندا پته و کرد .
 ههروا کومهلهی گشتی نهته وه به کگرتوه کان، له (۴۲) یه مین خولیدای
 رهفتاره کانی ئیسرائیلی وایه قهله م که " تایی جهنگسن و
 سوکایه تی به مرقا یه تی ده کهن " (۳) .

– ئهم رایه رینه هیلکی ستونی نهنا و کومهلگای ئیسرائیلیدا خو-
 لقاند له مهر ههلوپست له خاکه داگیرکرا وه کانی فهلهستین هه ره له
 سه کرده کانی ههردوو حزبی ئیئتلافه وه بگره تا دهگانه کهسانی
 ئاسایی نیوشهقا مهکان ، له گهل شه و شدا کونگره ی گشتی سو-
 گورانکاریه کانی ناو خوی کومهلگای ئیسرائیل تا وه کو ئیستا له
 بهرژه و سندی راستره وه زیده روکاندایه (۴) .

له واقیعدا چند هوکاریک له ئارا دایه ، که پروسیسی
 جیا کردنه وه (فرز) ی نیو کومهلگای ئیسرائیل و ههلوپستیان بهرا -
 مبه ره به خاکه داگیرکرا وه کان ده بزویی له وانه : خهباتی جهما وه -
 ری ناو خاکه داگیرکرا وه کانی فهلهستین، که له مه رایه رینه دا گه شته
 لوتکه . سیاستی واقیعی و راست و دروستی خولی ئهم دوا ییه که
 شه جو مهنی نیشتمانی فهلهستین له جهزائیر دایرشت بهنا یه ته سی
 شیوه ی به ستنی کونگره یه کی نیوده وله تان بو چاره سه رکردنی
 مه سه له ی فهلهستین و گشت کیشه کانی تری عه ره ب و ئیسرائیل و ،
 کرتنه به ری سیاستی ها و کاری و په یوهندی کردن له گهل هیزه دیمو -
 کراتیخو ازه کانی دژ به سیاستی داگیرکردن له نا و ئیسرائیلیدا ،
 ههروا به ره همی خهباتی مه بده ئییا نه و بی و چانی حزبی کومونیستی
 ئیسرائیل و هیزه دیمو کراتخو ازه کانی تره له نا و ئیسرائیلیدا دژ ی
 سیاستی داگیرکردن و ده ستریزی وله پینا و ناشتییه کی ره وادا .

– ئهم رایه رینه به ره همی اخیرا کری و مقا وه مهنی سه رکه و توانسه ی
 گهله کهسانی له رو و به رووی را گوا ستندا بهر جه سته کرد . له هه م سو
 کاتیکیش زیاتر مه سه له ی داگیرکردنی بتره و ریگای به ره سته کرا و

راداو، مهسهله که وای لیتهات - هر وهک همندی له خودی ئیسرائیلیه - کان دهیخ نه روو - یان شهوتتا ناوچه داگیر کراوه کان به دانیش توانیه - وه بخریه هر ئیسرائیل و کوتایی به دهولهتی ئیسرائیل وهک دهوله - تیکر جولهکه بهتیری و بهخیرایی بیته دهولهتیکی دوو لایهنهه - نتهوهی ، که شهمش داننا نه به ما بهوچی زایونیزم له رووی فیکری و رهفتاریه وه و کوسپ خستنه بهردهم و کوتایی هینانه بهو دهوره مفرسیه داری که دهولهتی ئیسرائیل له سنوری پیلانهکانی ئیمپریا لیزم له ناوچهکه و جیهاندا دهیگری . یان شهوتتا به شیوهیهکی رهسهه - رژیمیکی وهک رژیمهکهی شهپارتید له خواری شهفریقادا را بگهیهتی . - بهردهم بوون و دهنگدانهوهی راههرینهکه ، جوره کار تیکردنیکسی کرده هر که لانی عهره ب ، له شهتجامدا به خیرایی دهست له شه ثابلقه دانی شور دوگاگانی گهلهکه مان له لوبنان هملگیرا ، پاشان شاشتبوونهوهی سوریا - فهلهستین روویدا . هر وا شه راههرینهه دوستانی واشنگتونی له جیهانی عهره بهدا پمشوگان دو هر له نه بهوی راستگو بیته شهوانی لهقاند ، بهتایبتهی له بهر روشنایی هملوپیستیان له هر ها و کاری میلی له گهل راههرینهکه و خودزینهه - له ژیرگوشاره - شهمریکادا ، له بهستنی کونگرهیهکی هرانی عهره ب ، که تییهدا شیلترامی به کومهلی خویان شهپارت به راههرینهکه و ثا مانجهکانی دیاری بکن .

- شه راههرینه گوشاریکی جیهانی وای خولقاند ، که له راهردوودا نه بووه له بهر شه وهندی بهستنی کونگرهیهکی نیوده وهتانی خاوهن ماف و له ژیر چاوه دیری نتهوه به کگرتوه کان و به بهتداری کردنی ولاتانی هه میسه شهندام له شه نجومنی ثا سایش و شه لایهنانهی په یومندیان به کیشه که وه ههیه ، تهنا نت بهر ریکخرا وهی رزگار بخوا - زی فهلهستین شه وه به ته وای مافه گانیه وه . له رووه وه پاش دهست - پیکردنی راههرینهکه هاوری شتقارد ناندزه دهستپیشخهری کسرد و دا وای سازکردنی کوبوونه وهیهکی به پهلهی وهزیرانی دهروهی ولاتانی

بیات .

— راپهرینه که گیانیکي و ا بهرزی مقا و مهت و روو بهر و و بونه و هی تو مار کرد که ر ا بردوو به خویه و نه دیوه . هر له هملگیر ساندنی شهم راپهرینه و ه هموو جیهان شو را استیه یان بو دهر کهوت ، که گهلیکی بی چمک به مندال و ثافرهت و بیریه و یاخی ده بی و به بهرد رو و به . رووی شامرازی داپلوسین و چمنگی شیسرا شیل ده بیته و ، له گمل گهوره بی قهواره ی قوربانی دانه گانی ، که تا شستا روزانه له روله گانی شهیدو بریندار دهن .

هر و ا یه کیك له خهسله ته گانی تری شم راپهرینه ، پشت به خو بهستن بوو ، چونکه راپهرینه که له بارودوخی دارمان و شاستیکی نزمی هاریکاری کردنی عمر له تشرینی دووه می ۱۹۸۷ دا دهستی پی کرد و شم کونگره یه کیك بوو له موکاره گانی هملگیر ساندنی راپهرینه که .

سهر شهجا مه گانی راپهرینه که

شم راپهرینه ، چندان شهرکی سهرکی جی به جی کردو شعتباری بو ژماره یه که له راستیه گرنه گان گهرانده و ، به جوریاک کاری خوبی کرده سهر سروشتی بارودوخی شاینده ، که گهرانه و بو بارودوخی پیش راپهرینه که مهسله یه کی نه گونجاوه ، هر و ا شم راپهرینه سهره تای قوناغیکی نوئی پیکهینا .

— راپهرینه که مهسله ی فهله ستینی و هک مهسله ی رزگار یخوازی نیشتمانی خسته و روو ، له هه مان کاتدا توانی تهرگو چله مه گانی روزه لاتنی نا و هراست بخاته بهر تیشک ، پاش شوه ی چندان هه ول و تهقه لا به مه بهستی و ه لانا و له بیر چونه و هی مهسله که دران له مشدا که لکیان له شاست نزمی هاریکاری عمر له گمل مهسله که دا و شهر ی عیراق - شیران و هرگرت . رابین و مزیری دیفاعی شیسرا شیل ، پیش وخت له دانیشتنیکی حکومتی شیسرا شیل له ۱۹۸۸/۱/۲۴ دا دانسی

به‌وه‌دا ناوه ، که گمشین نییه ، چونکه فهله‌ستینه‌کان توانییسان
مه‌سه‌له‌که‌یان له‌ بواری نیوده‌وله‌تاندا بسمپین (۲) .

— شم‌راپهرینه‌ شه‌وریکا و هه‌ولانه‌ی به‌ر به‌ست کرد ، که چا لاکانه‌و
له‌ژیر چاوه‌دیری و اشنگتوندا شه‌نجام ده‌دران ، بو ریکختنی سازشیک
به‌بی گویدانه هلی فهله‌ستین و مه‌سه‌له‌ ره‌واکه‌ی و به‌بی ئا‌طاده‌بوونی
تا که نوینه‌ره‌ ره‌واکه‌ی ، ریکخراوه‌ی رزگاربخوازی فهله‌ستین ، به‌پی‌ی
مانوری و مزینه‌ دا به‌شکردنی نیوان شیسرا ئیل - شه‌رده‌ن و شه‌و به‌لگه‌-
نامه‌یه‌ی ، که له‌ نیسانی ۱۹۸۷ له‌ له‌نده‌ن له‌ نیوان شه‌م‌ون پیریس و شا
حسین دا مورکراوه .

— شم‌راپهرینه‌ پشتگیری و هاریکار به‌یه‌کی گه‌وره‌ی له‌گه‌ل گه‌له‌-
فهله‌ستین و مه‌سه‌له‌ ره‌واکه‌یدا خولقاند ، له‌سه‌ر ئاستی نیوده‌وله‌تان
ته‌نانت له‌ او خودی شیسرا ئیلدا هه‌ر به‌رده‌وامه .

— له‌ماوه‌ی شه‌نجامدانی چا لاک‌ی هاریکاری له‌گه‌ل گه‌له‌که‌ماندا رولی
به‌رچاوی و لاتانی سوسیالیست و حزبه‌ کومونیسته‌کان به‌ ده‌رکه‌وت
راپهرینه‌که‌ مه‌سه‌له‌ی فهله‌ستینی له‌ و لاتنه‌ سه‌-ما یه‌داره‌کان له‌ شیوازی
گرنگیدان به‌ چا‌ککردنی گوزه‌ران و لاینه‌ "الانفایه‌کان" ی‌ژیانی
گه‌له‌که‌مان له‌ سایه‌ی داگیرکردنی گواسته‌وه‌ بو پیویستی کوتاییسی
هینان به‌ خودی داگیرکردن . له‌ژیر کارتیکردنی شم‌راپهرینه‌ نه‌به‌زه‌دا
داخوازیکارانی مافه‌گانی مرونه‌نا ناچار بوون ، که بریاری ژماره‌ ۶۰۶ ی
شه‌نجومنی ئا‌سایش به‌سه‌ند بکه‌ن ، که دان‌ده‌نی به‌ شونا سنا مه‌-
نیشتمانی خاکه‌ داگیرکراوه‌کانی فهله‌ستین به‌ قودسیشه‌وه‌و ، ره‌فتاری
داپلوسینه‌رانه‌ی شیسرا ئیلیه‌کان ئیدانه‌ ده‌کات .

له‌ راستیدا شم‌ جوهره‌ چا لاکیه‌ فراوانه‌ی هاریکاریکردن له‌گه‌ل
گه‌له‌که‌مان و مه‌سه‌له‌ ره‌واکه‌یدا ، به‌توندی ئیدانه‌کردنی ره‌فتاره‌گانی
ده‌سه‌لاتی شیسرا ئیله‌ ، شم‌ مه‌سه‌له‌ یه‌ش له‌ مه‌حکوم کردنه‌گانی گشت
ولاتاندا ره‌نگی دایه‌وه‌ . بریاره‌ یه‌که‌ له‌ دوا یه‌که‌گانی شه‌نجومنی
ئا‌سایش که تا به‌متن به‌ ئیدانه‌کردنی ره‌فتاره‌گانی فه‌رمانه‌ه‌وایی

که دروشمه‌گانی راپهرینه‌که جگه له مه‌سه‌له سه‌ره‌کیه سیاییه-
کانی وک بنه‌برکردنی داگیرکردن و به‌ستنی کونگره‌یه‌کی نیو
ده‌ولمتان ، داخوازیه راسته‌وخوکانی جه‌ماوه‌ریش ده‌گریته‌خوی،
وک‌نازادکردنی زیندانییه‌گان و هملو‌شان‌دنه‌وه‌ی شه‌و با‌جه‌ی کسه
هیزه‌کانی داگیر‌کەر به‌په‌چمه‌وانه‌ی یا‌با نیوده‌وله‌تیه‌کلانسه‌وه
سه‌پاندویانه .

هه‌ندی له‌خه‌سه‌ته‌گانی راپهرینه‌مه‌زنه‌که

ناگری سه‌یری شه‌م راپهرینه‌بکه‌مین به‌دوو‌ر له‌و راپهرین‌و‌بزوو.
تفه‌وه‌جه‌ماوه‌ریانه‌ی شه‌م له‌خولی په‌کیتی نیشتمانی له‌جه‌زاش-
نیسانی ۱۹۸۷ په‌ک له‌ه‌وای په‌ک‌زوویاندا . له‌م‌روانگه‌یه‌وه
راپهرینه‌که‌ی شه‌م‌جاره‌لوتکه‌ی خه‌باتی رابردووی پیکه‌ینا . له‌گه‌ل
شه‌وه‌شدا ، نابی‌وا بروانینه‌شه‌م راپهرینه‌که‌دوو‌باره‌بوونه‌وه .
یان‌زیادکردنیکی چهندایه‌تیه‌بو شه‌م راپهرینه‌گانی رابردوو . شه‌م
راپهرینه‌له‌چاو سه‌رجه‌می خه‌باتی جه‌ماوه‌ری له‌ماوه‌ی داگیرکردندا
چهند خه‌س‌ل‌ت و سیما‌یه‌کی چلونا‌یه‌تی ده‌گریته‌خوی :-

— شه‌م راپهرینه‌له‌رووی به‌رده‌وام بوونیه‌وه له‌سه‌ر و ته‌یره‌یه‌کی به‌رزی
پیک‌دادانی روزانه‌له‌گه‌ل هیزه‌داگیر‌کەر‌ه‌گاندا نمره‌یه‌کی نیو
تومار کرد ، له‌گه‌ل شه‌وه‌ی ، که‌دوژمن‌په‌نای برده‌به‌ر شه‌موو ج-
وره‌ره‌فتاریکی داپلوسین و تیروری خوینا‌وی .

— شه‌م راپهرینه‌ته‌ئینه‌وه‌یه‌کی جوگرافی و کومه‌لایه‌تی وای‌گرته‌وه ،
که‌پیشتر له‌وینه‌ی نه‌بووه . هیچ‌پارچه‌یه‌ک‌له‌به‌ری‌روژنا‌وا و غه‌زه‌داه
یان هیچ‌تویزیک‌کی کومه‌لایه‌تی نیشتمانی نه‌ما نه‌یگریته‌وه .

— له‌م راپهرینه‌دا رول و قه‌ورسای‌ی چینی‌گریکار به‌ده‌رکه‌وت به‌سه
تایبه‌تی شه‌و گریکارانه‌ی ، که‌له‌نا و خودی‌شیرا‌ئیلدا کار ده‌کهن و
ژماره‌یان‌نزیکه‌ی ۱۵۰ هه‌زار گریکاره ، شه‌م‌چ‌له‌به‌شداری چالا‌کا .

نهيان له پيكدادانه گاني روژانه له گهل هيزه داگير كهره كاندا ، بيان نهچوونه سر كار بيان ، شممش زهره رو زياننيكي بهرچاوي به نا بورپيه شه كمته كهي شيسرا شيل گه ياند . د مزگانگاني راگه يان دني شسرا شيل له مهر شم گيرو گرفته جيديه وه و مه سله ي هيناني هيزي كاري بياني بو جيگرتنه وه ي كهوته دووان .

— له ماوه ي شم را پهرينه دا ، چندان سر كرده ي ليهاتوو له ريزي لاوان و شافرمتان و كريكاراندا دهر كهوتن كه سر به ريكخراوه فهله . ستينيه كان نين . شمتوانين بليين ، له دا يك بووني شم روا اله ته له بوته ي حنكه كاندا مه سله يه كي سروشته . خزيمان مهر لسه سرمتاي سر هلداني شم ديارده يه وه گرنگي پيدا و توندتريين پيوهندي خه باتگيرانه ي له گهل لايه نه كانيدا پيكهينا .

— شم را پهرينه به مشيوه يه كي غراوانتر له را بردوو دانيشتوانسي گونده گاني بهر وه بوته ي كيشه سيا سيه كه را كيشا . گونده كان لسه گشت چا لاكيه گاني را پهرينه كه دا به شدار بيان كرد . گه مارو دان و هلكوتانه سر گونده كان سلمينه ري شم راستييهن .

— شم را پهرينه زياتر له مهموو كاته گاني را بردوو گرنگي گوره پاني نا و خوي له چا و گوره پانه گاني تري خه باتي ، نيشتماني دوويات كرده وه . شيمه ي كومونيه سته گاني فهله ستين نهك مهر شم راستيه بهر دهوام دوو . پات ده كهينه وه ، بهلكو له سر شو بنا غه يمش ريكخراوه كانمان دامه . زراند .

— شم را پهرينه به مشيوه يه كي تا يبه تي گرنگي خه باتي جه ماوه ريسي و چا لاسي و كارتيكردني به كرده وه ي له نا و خا كه داگير كراوه كانسي فهله ستيندا خسته روو . وه لك شامرازيكي خه بات پروپا گهنسده ي حوكمرانه گاني شيسرا شيلي پوچهل كرده وه ، كه دزي گهلي فهله ستين و بزووتنه وه نيشتمانيه كهي شمنجا ميان دندا ، به تيرو ريستيان له قه لسم ددان و رهفتاري دا پلوسينه رانه ، شيسرا شيليه كان و ا ده خرايه روو ، كنه ديفاع كردنه دزي شو بزووتنه وه يه ي ، ده يه وي ده وله تي شيسرا شيل له نا و

پتر گمشدهی هندو جیگایه کی تری لی و شاوه و دیاری داگیر کرد .
 بپیی شهو شامارو ر ایورتا نهی گهله لایهن روهه لات ناسهگان
 هاتووته دهست و لیکولینه وه و پشکیننی له سهرکرا وه ، ده بینین
 تا سالی ۱۹۴۵ نزدیکه (۴۰) کومهل و ریکخرا وی شافره تان له سهر
 پروگرام و شامانچی چورا و چور ریگای ریکختنیان درا وه .

سهره تای خوبنده واری و تیکوشانی

شافره تی کورد

له ههر شوین و سوچیکی شم زوبینه دا دیاره گیر و گرفتسی
 شافرهت ههر به کی گرتووته وه ، له به کتر چیا نه بوته وه ، مه گهر له
 چونیه تی بو چوونه گانه وه نه بی ، دننا مه سله ی شافرهت ههر به ک
 بووه . راده ی پیش کهوتنی گوته لایه تی و باری گوزهران و همنسدی
 ههلویستی تابه تی ، کار ده گنه سهر چونیه تی همنگا وه گانه سی
 پیش کهوتنی ، بویه ده بینین سهره تای خوبنده واری و تیکوشانی
 شافره تانی کورد ، له گهل شافره تی عهراب و شافره تانی که مه نه ته وا .
 به تیه گان له بنه رته دا جیا واز بیه کی شهوتوی تیه و بیه که ده چن .
 له پاش تیکچوونی ده سه لاتدار به تی عوینا بیه گان له سه
 عبرا قدا ، کوردستان کهوته ههلویستی کی تا بیه تیه وه ، شیخ مه حمودی
 نه مر نا وجهیه کی گرینگی له کوردستان له ژیر دهستی شیمیریا لیسته
 شینگلیزه گان رزگار کرد ، شم چولانه و شورشگیر بیه کاری کرده سهر
 هه سوو بیه گانی گهلی کورد ، له مانه شافره تانیش .

له سالی ۱۹۲۶ دا ده رگای به کم قوتا بخانه ی گجان له
 له یمانی گرایه وه (۷) ، بهنا وی قوتا بخانه ی زه هرا (۸) که نزدیک
 مز کهوتی گه وره بوو ، له و دووا بیه دا قوتا بخانه ی گو لاله بان پسر
 ده که وت نه گهر شسته نا وه که میان نه کور بپی (گوزیده یا مولگسی)
 بهریوه بهرو (فاطمه محی الدین) پیش ما بو سزای شه و قوتا بخانه یه
 بیوون . بی گومان همنگا وه سهره تان کانی کوردیش ههر زوو ده سهر

خهلكى دووا كهوتووى لى كرايهوه ، كهزور لهدا يك و با و كان بهتسرس
ولهزوهوه كچهگانیا ندهنارده قوتابخانه ، به لام لهگهل شهوشدا
خهلكى زورى تر پشتگیریان دهکرد . وهك شیخ زوری ، بیرهمیسرد
وهانى خهلكیان دهدا و شافهرینیا ن بهودا يك و با و گانه دهگوت كسه
كچهگانیا ندهنارده قوتابخانهوه ، لههمان كاتیش دهكهوتنه گیانی
شه و دایك و با و گانهی كچهگانیا ن ناخضه بهر خویندن ، ههروههها
كهسانی زوری تریش هههرون كهنا ویا ن لهم باهدا نههاتووه .

لهو كاتهی قوتابخانهی گوران بهسره په رشتی ماموستا
فواد رشید شانوگهری (نیرونی زوردار) پیشكمش دهكهن و ، ههستی
خهلكى پی دهزویین ، قوتابخانهی كچانیش شانوگهری (دایك)
پیشكمش دهكهن ، نزیكهی ههفتهیهك شافرهتانی شاری سلیمانسی
رووی تیدهكهن . .

لهسالی ۱۹۴۵ دا لهكهركوك ریکخراوهیهکی شافرهتسان
بهناوی (گوملی شافرهتانی شورشگیری گوردستان) پیکهاتوهوه ،
شامانجهكشی یارمهتی دانی شورشگیران و خیزانه لبقهوما وهگان
بوو (۹) . شهه ههنگاویکی سهرهتایی شافرهتی گوردبووه ، سالیك
دووای شهوه واته له سالی ۱۹۴۶ له سلیمانیدا ، حمیه خانسی
نهقیب بهكیهتیهکی شافرهتانی ریکخست ، دهرگای مالی خووی بوو
شافرهتسان گردهوه . چكه له مهسهلهی یارمهتی دانی شورشگیران و
خیزانه لبقهوما وهگان ، فیرکردنی خویندهواری و ، پهروهده کردنی
ساوایان و مالداری گرده شهرکی بهكیهتیهکه ، سهرهرا ی شهوهی ریکخرا
وهکه ههندی ههلویستی دژ بهفاشیزم و شامانحی پیشكهوتنخوا زیشی
ههبوو (۱۰) .

دیاره حمیهخان نامه ی بو نهتهوه بهكگرتووهگان ناردوهو
تبایدا داوای مافی نهتهوایهتی کردوهوه ، وه لامیشی درا وهتسهوه ،
ههروهها لهگهل میناخانی ژنی پیشهوا قازی محمد که سهرکردایهتی
ریکخراوی شافرهتانی دهکرد بهکتریان دیتووه لهو روزگارهی گوماری

مهاباد دامزرا بوو، ئالوگوری بیرو را و هاوکاری به گتربان کردووه .
 دروست بوونی حزبه سیا سیه گان یا رمهتی دهریکی کاربگه رانه بوو
 له گمسه سندن و پهره سندن بزووتنه وهی ئا فرهتان له عیرا قندا
 بهشیوه یه کی گشتی سیا سعتی چهو سینهرانه ی ئیمیریا لیزم و کونسه .
 پهرستی ناوخو همیشه کۆسپ و تهگه، میان خستووتنه پیش رزگساری
 ئا فرهت ، له ئه نحا مدا دوو ریبازی جوو لانه وهی ئا فرهتان سهری هه لدا .
 ریبازی به گه م یا خود بالی به گه م ئا مانحه گانیا ، له چوار چیه وه یه کی
 ته سگ دا بوو و نه یان ده ویست په یوه ندییه گانی بهرهم هینان بگورن و
 شه وه ندمش سوور نه بوون له سهر پهره پیدانی شه م جوو لانه وه یه و بهرهم
 پیشه وه بردنی و رابهرایه تی کردنی . که چه ی بالی دووهم سوور بوون
 له سهر گۆزینی په یوه ندی به گانی بهرهم هینان و رزگاری ته سه وای
 ئا فرهتیا ن له وه داده بینی له سهر شه وه شه م به شه میان که وه ته خه باتیکسی
 گهرم له ریزی جه ما وه ری ئا فرهته چهو سا وه گاندا . سهرهتا شه و دروشم و
 داخوازیه گرینگانه یان خسته روو . که به سندن کردنیان ئا سانه و له
 توانادا هیه جی به جی بکرین . به شه م سهر که وه تنیکی باشیمبان
 به ده ست هینا له کو کردنه وه ی جه ما وه ری ئا فرهتان به ده وری دروشمه .
 گاندا و ، له هه مان کاتیشدا دروشمه بنجینه گانیا ن هیدی ، هیدی
 قولتر ده کرده وه به پینی قوناغه میژوو بیه گان ، ئا مانجه بنه ره تیه .
 گانی شان ده پاراست ، له سالی ۱۹۴۲دا ریکخرا وه یه کی ئا فرهتانیسی
 دژ به غاشیزم پیگهات به ناوی کومه لی (بهر به ره گانی کردنی نازیست
 و فاشیزم) . له دوای جهنگی دووهمی جیهان شه م . ریکخرا وه یه .
 گوردرا به کومه لی ئا فرهتانیسی عیراق و گوفاریکیان
 به ناوی رزگاری ئا فرهت (تحریر المرآة) دهر کرد . شه و ریکخرا وه یه
 له یه گه م کونگره ی عه رب له سالی ۱۹۴۵ که له قاهره دا کیرا هاویمشی
 کرد . ههر له و ساله شدا بوو له دروست کردن و پیگه پینانی ریکخرا وه ی
 به کیتی ئا فرهتانی عیراق (اتحاد النساء العراقی) هاویمشی کرد .
 کومه لی پاراستنی مافی ئا فرهتان واته (رابطه الدفاع عن

حقوق الصراة) له سالی ۱۹۴۷ (بمشیه به کی سهره تایی) ههولسی
دامه زانندی خوی دا و کهوته جم و جول کردن .

له سالی ۱۹۴۴ به ده سته شخه ری کارگیری سینگلیزی شه و
ساکه ریکخراوه به کی شافره تان له خیزان و چین و بمشه هه بووه گان
بیکه پینرا به ناوی (خوشگانی نازادی) (اخوات الحریه) . که سهر
به خویان بوون . شه و ریکخراوه به ، ریکخراوه به کی گوشه گپرو ژماره ی
شه دامانی له (۶۰) شه ست پتر نه بوو ، به لام له بواری روشنبیری و
مروثایه تیدا چوست و چا لاک بوو .

سهر باری شه وانمش همشت ریکخراوی شافره تانی جورا و جووری
شایی دروست بووه . له وانه جهوتیان سهر به کلیسه ی دیانه گان بوون .
هه شته مینیشان ریکخراوی خوشگه موسلمانه گان (اخوات المسلمات)
بوو ، که گه ورترین ریکخراوی شایی شافره تان بوو . شامانجی شه و
ریکخراوانمش شایی و پهروهرده کردنی شایی و ، دژ به بیرو هوشی
شه و پایی بوو .

له سالی ۱۹۴۸ دا ریکخراوه به کی شافره تان له کومه لـ
شافره تیکی روشنبیر بیکهات به ناوی (جمعیه البیت العربی)
شهوش همببان سهر به بمشه شاینینه گان بوو ، له لایهن کلیسه وه
پشگیری ده گرا .

شه و چا لاک و بزوتنه وانه به ههر چورو له ههر چه شیکدان
کاریان کرده سهر پهیدا کردن و بزواندن و تولکردنی هه ست و بیبری
شافره تان شه و کار تیکردنمش له رایه رینه گه ی ۱۹۴۸ دا دهرده گه وی ، که
سهر شه انجام کاری کرده سهر بزوتنه وه ی نیشتمانی شافره تان به گشتی .
دووای گمشه سندن و به هیز بوونی حزبی شیوعی عیراق له
سهره تایی په نجاگانا ، بزوتنه وه ی پیشگه وتنخوازی شافره تانیست
کهوته قوناغیکی تازه ی تیکوشانه وه ، شه وه بوو له سالی ۱۹۵۱ دا
به شیک له شافره ته پیشگه وتنخوازه گانی عیراق دا وایه کیان ناراسته ی
کار به ده ستان گرد بوؤ بیکه پینانی ریکخراوه به کی شافره تان ، به ناوی

کومله‌لی رزگاری شافرمهت (تحریر المراءه) • پروگرامی شه و کومله‌لیه بریتنی بوو له شامانجی روشنبیری و کومه لایهتی ، کاربه‌ده‌ستان شه و داوا یه‌یان په‌سند نه‌کردو هه‌وله‌کمش سه‌ری نه‌گرت ، بو یه لیژنه‌سه‌ی شاماده کردن له‌سالی ۱۹۵۲ به‌یارمه‌تی پارتهمپشکه‌وتنخ‌وازانه‌گان ، به‌تایبته‌تی حیزبی شیوعی عیراق ، ریکخراوه‌یه‌کی نه‌ینی به‌نساوی (کومله‌لی پاراستنی مافی شافرمه‌تان) واته (رابطه‌الدفاع عن حقوق المراءه) پیکه‌ینا ، له‌سه‌ر بنچینه‌یه‌کی پشکه‌وتنخ‌وازانه‌و ، پشکه‌و تنی کومه‌لایه‌تی و بیروبا‌وه‌ری رزگاری خوازی نیشتمانی شامانجه .

کانی له‌پروگرامی‌کی ریکوپیکدا چه‌سپاند ، که‌به‌گورتی بریتنی بوون له ۱ - دژی ده‌زگای میلیتاریستی شیمپریالیزم له‌ولاتدا .

۲- له‌ئاوبردنی په‌یمان هه‌سه‌که‌ریه‌ کونه‌په‌رسته‌یه‌کانی دژ به‌ به‌ره‌ده‌وه . ندیبه‌کانی سه‌ریه‌خوبی گهل و ولات .

۳- به‌رگری کردن و پاراستنی مافی شابووری و کومه‌لایه‌تی و سیاسی شافرمه‌تان .

شه‌وکومله‌له هیدی هیدی خوی گرت و به‌ره‌وه‌پیشه‌وه چوو ، تنه‌ها به‌ک سال له‌دوای پیکه‌اتنی ، له‌گونگه‌هی (کوبینه‌گین) ، که له‌سالی ۱۹۵۲ به‌سترا به‌شداری کرد له‌زیر چا‌وه‌دیری ریکخراوی (به‌کیته‌ی شافرمه‌تانی جیهان‌ادا) .

له‌سالی ۱۹۵۴ به‌بوونه‌ی هه‌مشتی شادار ، جه‌زنی شافرمه‌تانی جیهان ، شاهه‌نگیکی نه‌ینی سازکرد .

له‌سالی ۱۹۵۵ ادا یه‌که‌مین گونگه‌هی خوی به‌نه‌ینی له‌به‌غدا دا گرت و گوشاریکی شافرمه‌تانی به‌ناوی ده‌نگی شافرمه‌ت (صوت المراءه) ی‌ده‌رکرد . به‌شیوه‌یه‌کی چا‌لا‌کانه • له‌را په‌رینه‌ مه‌زنه‌که‌ی سالی ۱۹۴۸ و ، له‌به‌ره‌ی یه‌کیته‌ی نیشتمانی (جبهه‌الاتحاد الوطنی) به‌شداری کردو که‌وته‌مه‌یدانی خه‌ماتیکی نیشتمانی گهرم‌له‌پینا و داخ‌وازیبه ره‌واکانی کریکاران ، جوتیاران و خویندکاران و کاسکار . اندا • هه‌روه‌ها لیژنه‌یه‌کیان پیکه‌ینا له‌ شافرمه‌ته چا‌لا‌که‌گان به‌وو

شوهی ببیته تهوژمیکی بههیز بورا مالینی شهوکوسپ و تهگفرانهی
دهگهویته پیشی بوارهکانی تیکوشاندا و شوین و پایه و کهسیهتسی
خوشی لهو بهکسانیبهدا داگیر بکات .

پهراویزهکان وتی بینی بهکان :

- (۱) - شهوبا بهته له بنچینه دا پشتی به روژنا مهو بهلگهنا مه حزبه
پیش کهوتن خوازهکانهوه بهستووه ، بهتایبتهی پ . ک . ع و ب .
د . ک . ههروهها لی کولینهوه تاییبتهی بهکانی سهربه سهرچاوه
زانستی بهکان .
- (۲) - سهلوه همدون . ل . ۱۱۰ بهزمانی شهلمانی
- (۳) - سعاد خیری . ۱۰۰ المراه و افاق تطورها فی العراق ، بغداد
۱۹۷۵ ص ۱۲۷
- (۴) - سامیه چاوشلی ل ۱۱۷ بهزمانی شهلمانی
- (۵) - ثامینه ره حال دیاره خوشکی حوسهین ره حال بوو
- (۶) - د . فائق بطی الصخافه الیساریه فی العراق ل ۱۷
- (۷) - روشنبیری نوی ژماره ۸۲ ل ۱۶
- (۸) - له بهروشنایی ناوی فاطمه محی الدین واته له فاطمه (زه هرای)
وهرگیراوه (فاطمه الزهراء) .
- (۹) - اتحاد نساء کوردستان مسیره اتحادنا خلال اعوام نضاله العلنی
بغدا ۱۹۷۲ ل ۱۲۰
- (۱۰) - هه مان سهرچاوه ل ۱۲۰ - ۱۲۱

دیموکراسی تورکیا له بهره رده م دادگادا

جیری فان هاتین

له شهقه رده دا دادگا کردنی بی ژا پروانه ی حمیدر کوتلو۔
سکرتیری گشتی کومیتته ی نا وهندی حزبی کومونیستی تورکیا و نیهاد
سارگین۔ سکرتیری گشتی حزبی کریکارانی تورکیا هر بهره واره مه •
شهندا میکی شهجو مهنی نوسمرانی گوٹاری (مه سله کانی ناشتسی و
سوسیا لیزم) ، به و پییه ی به کیك بوو له چا و دیره نیو ده وله تیه کان ، له
کردنه وه ی دادگا کهدا به شداری کرد • و له خواره وه را و تیبنی تا بیته تی
شه و نوینهره مان بلاوده کهینه وه •

هر له به که مینر وژی دادگا وه ، واته له ۸ ی حوزه میراندا نیوه۔
نده کومه لایه تیه جیهانی و تورکیه کان توانیان به ته و اه تی شه و
حیا و ازبیه را سته قینه به بهینن ، که له نیوان ههول و کوشی حکومه ته۔
که ی شوزال بو خونواندنی له تیوه ی ده وله تیکی دیموکراسی تـسـازـه
بابهت و له سمر تمرزئی شه و روپای ر وژنا وا " و ، له نیوان پی شیلکردنی
بهرده و امی بو مافه کانی مروفدا همه •

پیش دست پیکردنی دانیشتنی دادگا کردنه که، چا و دیره نیو۔
 دولمتیه کان که له (۱۲) و لاتوه هاتبوون بهره و هولی دادگلسای
 ئا سایشی دولت کهوتنه ری، دوو هزار خوبیشاندهرو نزدیکه سی سد
 نوینهری دهزگا کانی را گه یاندنی گشتی و دوو سد پولیسی چه کدار، که
 ئا باوقه ی دادگایان دا بوو، پیشوا زیبا ن کردین و په نجا ره شاش به ستیش
 له بهره مردم هرگا کان و به سر سمریان و بالکونی ئه و ما لانه ی نزدیک
 دادگان دابمشکرا بوون و ژماره یه ک پولیسپش بهره و ام وینه ی ئا ماده۔
 بوانیان ده گرت، که له وانه یه له بار و دوخی رژیمیکی ئا و تیرورریستا۔
 نهاد له۔ ئا کامی ئه و چا لاکیه دا ژماره یه کانی ن دوو جاری گرتن ببنه وه۔
 هر دوو سر کرده ی کومونیستیان به ئوتومبیلیکی زری پووشی
 بی پنجمه هینا، له وگا ته دا، که هر دوو تا وانباریان به کلمه بچمی
 هینا یه خواره وه، نهنگی سلاو و چهلای خوبیشاندهران بهره زیبوه وه۔
 گزی و بی هیزی شه ش روزی مانگرتن به هر دوو سر کرده وه، دیار
 بوو، که بو هاریکار بکردن له گهل چنده سیاه کانی تر دا بهره پایان
 کردبوو۔ به روون و ئاشکرای شوبنه واری ئمشکه نجه به سارگنه وه دیار
 بوو، به لام خوبیشاندانی پالپشتی کردن له لایه ن تورک و نیوه ننده
 کومه لایمتیه کانی جیهانه وه به شیوه یه کی دیار جه ماسی هر دوو
 بهنده که ی همژاند۔

هر دوو سر کرده ی کومونیست دوو جاری مهینه تیه کی سخت
 هاتن، کاتیک که له، تشرینی دووه می ۱۹۸۲ دا به هیوای گمرا نه وه بیان
 بو و لات بریا یکی دیرا سکران ویا ن دا و به ئاشکرا و له شیوه ی خوبیشا۔
 نداندا ئه و کاره یان به ئه نجام گه یاند، به لام پیا وانی ئه من راسته و خو
 هر له، فرو که خانه وه زیندا نییان کردن، به سر پیچی و پیچه وانه ی ماده ی
 (۱۹) یه مینی ده ستوری تورکیا یه، که تبیدا هاتوه، بیویسته به نسد۔
 کرا وه که له ما وه ی (۱۵) روز دا بدرینه دادگا، به لام کوتلوو سارگین
 (۱۹) روز له زیندا ندا مانه وه، به بی ئه شه وه ی به ندر دنیا ن را گه یه نری۔
 له و ما وه یه وه له هفته کانی پایشنا دوو جاری ئمشکه نجه و ئازار بوونه وه
 که له ئا کامیدا کوتلوو دوو جاری سه کته ی دل هات۔

ثیستان بهی مادی (۱۴۱) و (۱۴۲) ی دستوری تورکیا ، که له سالی ۱۹۸۲ ه وه به سر و لاتدا سپیئندرا وه ، هردوو سرکس بهی کومونیسیت تا وانبارکرا ون ، هردوو ماده ی ناوبرا و دهربرین و پروپا - گنده کردن بو شور او بوچونا نهی که حکومتهی راستره و به مترسی له قهلم دمدات ، قهدهغه دهکات ، میلیتا ریسته گان پاش یا خیبونه که ی ۱۹۸۰ دهه لاتدارییا نگرته دست و شم بمندا نهیا ن له یا س سره کییه گانی و لاتدا دارشتوو ، له مش شیلها میان له (یا ساکانی طواری) ی ثیتالیا و مرگرتوو وه که موسولینی له سالی ۱۹۲۶ دا بریا - ری له سر دا ون .

کاتیک دادگا ریگه ی به پاریزه ری دا کوکیار (دیفام) دا بچنه هولی دادگا وه ، به چاریک زیاتر له ۱۵۰ یا سانس و دادور به جبهی دادوره بیه وه چوونه نا و هولکه وه . ژماره ی شو پاریزه رانه ی کسه ناماده بوون دا کوکی له تومته باران بکن گه شته ۴۱۷ پاریزه ، به شیوه ی مک هیچ کورسیه کی به متال بو پاریزه رانی تر نه ما یسه وه . دهنگی نارهازایی له لایهن نوینه ر: ن و چاودیرانی بیانیه وه به رزبوه وه چونکه پیانانی پولیس ، به پیی فرمانی قازیبه گان به زهری هیز ، چوونه ژوره وه میان لی قهدهغه کردن . پاش مش و مریکی زه بهند تنیا ریگایان به (۱۰) نوینه ری روزنا مه گان و (۵) چاودیری نیو - دهولمتان دا (له نیوانیاندا موسیقا ژمنی یونانی تیودورا کس و سناتوری کومونیسیتی فره نسایی شارل لیدرمان) . وینه به کسی زور کاریگه رمان بیی کاتیک تیودور راکس له کوتلوو سارگن نزیسک بوه وه بو هاندانیا ن دهستی له مل کردن . له و کاته دا چاودیسران و روزنا منوسان که هیشتا نه چوبونه هولکه ، له نارهازایی دهربرینی خویاندا هر به رده وام بوون . چه ما وهر به هات و هاوارو چمیل سه ریزان یالیشتی خویان بو هردوو سرکرده دهربری .

له گل شهوی که شمندا مانی بهرله مان و یا سانسان و کهسانی روشنبری و روزنا منوسانی بیانی ناماده بوون ، که چی دهه لاتدازان

بی ثابروانه سوکایه تیپیان نه که هر به مافه کانی تومنتباران کردو
 بمس ، بهلکو سوکایه تیپیان به وانمش کرد ، که داکوکیپیان لی ده کردن ،
 تا کوتایی شو روزه دهسه لاتداریبی تا کتیککی خوی گوری ، کاتیکک
 ریگای به ، سر کرده کانی ، کومملی دیفاع کردندا له دانیشتنه که هی
 دادگادا ناماده بن ، له ناکامی شهوی پیاوانی پولیس ریگایان
 له پاریزه ره کانی ترگرت نه چنه هولی دادگاوه ، لیپر سراوان سی
 کومملی دیفاع بوناره زایی دهر برین له دژی شم ره فتاره له هولکه
 هاتنه دهره وه ، امر استیدا شمه پیچه وانهی دانیشتنه که هی سر لسه .
 بهیانی بوو ، چونکه لهم جاره یاندا روزنا مهنوس و چاودیره بیانیه .
 کان توانیپیان لهو دانیشتنه دا بمشدار ی بکن ، که تیپیدا بری ساری
 تاوانیار گردنیان خوبنده وه ، که بریتی بوو له ۲۲۰ لاپره ، سهخته
 شم ههنگاوه به پاشگه زبوونه وه بهک بوده به لاتداریبی دابن ساری ،
 چونکه تهواوی شم بهلکه نامه ی پیش وخت بلاو کردوتنه وه .
 هر له ههولین روزی دادگاوه دوو پاریزه ری دیفاع سی
 کوتلوو سارگن زیندانی کران ۱۰ جوشگون بهو تاوانه ی له ریزی
 حزبی کومونیستی تورکیادا کار دهکات و ر شوز بهو تومنتسه ی
 داوای پاخی بوون دهکات ، چون شمه روویدا ؟ کاتیک ههردوو
 سر کرده بو به کهم جار چاویان به پاریزه ره کانیان کهوت سارگن
 هاواری کرد و پیی را که یاند ، که دوو چاری شمکه منجه و نازاردان بو .
 تهوه ، شوز له وه لامیدا هاواری کرد : " بژی خهباتی ههردوو کتان لسه
 پیناوی دیموگراسیدا " شمه پیی دهوتری " چالاکی تیکده رانه " لسه
 ولاتهدا که حکومتی ههول ده دات ، بهده وله تیکی دیموگراسی
 تازه تهرز ناو دهر بکات | .

له بهر شهوی ههردوو پاریزه ره که میان کرانه تاوانبار مافی
 داکوکی گردنیان له ده ست دا ، تا بهم جو ره دهسه لاتداری دهیویست
 بهو یا سازان و پاریزه رانه بتوقینی که دهیانخواست مه سله سی
 داکوکی کردن له سارگن و کوتلوو بگر نه شهستویان ، بو ره تکر دنه وه ی

شم همره شهو گورشانه‌ی فرمانره وایان هه‌موو پاریزهره تورکه‌کان به‌کومهل شاماده‌بوونی خویان بو داکوکی گردن له کومونپسته‌کان راگه‌یاند .

فرمانره وایانی تورکیا ته‌نیا مافه مده‌نیی و مروفا‌یه‌تیه . کانی تاوانباران و داکوکیکارانیا ن‌پئی شیل‌نه‌کرد ، به‌لگو له‌کاتسی یشوداندا ، که دانیشتنی دادگاگه شیوابوو ، بیکدادانیک له نیوان پولیس و خویشانده‌ران روویدا و ، همر به‌بهرچاوی چاودیره بیانیه‌کان پولیس به‌شیوه‌یه‌کی درندانه که‌وته گیانی جهوت لاوو ، لـــــــه شوتومبیلیکی پولیسیان ناخنین و ، به‌ره و لایه‌کی نادیار راپیجیان کردن ناوی چوار لهو لاوانه زانراوه و ناوی سیانه‌که‌ی تریشیان ده‌پئی بخرینه لیستی " ونبووه‌گانه‌وه " شه‌گمر میوانه بیانیه‌کان شاماده نه‌بوونایه ، شه‌وا مه‌سه‌له‌که بو ژماره‌یه‌ک له خویشانده‌مران زور سهخت و دژوار ده‌بوو .

به‌پیی شه‌و زانراوانه‌ی ، که لیبرسراوانی به‌کیتی داکوکی گردن له مافه‌کانی مروف رایانگه‌یاند ، له کودیتا عه‌سکه‌ریه‌کسه‌ی سالی ۱۹۸۰ را ۲۵۰ هزار که‌س دوو چاری گرتن و شه‌سکه‌نجه بونه . ته‌وه ، شایانی باسه ، جوکمی قه‌زا ته‌نیا ده‌ره‌هق به ۵۲۰۰ که‌سیان ده‌رچوووه . له‌تاکامی شازارداندا ۱۷۵ که‌س گیانیان له‌ده‌ست داوه . شه‌مه له‌کاتیکدا ، له‌م دواییه‌دا تورکیا به‌لگه‌نا‌مه‌ی نه‌ته‌وه به‌کگرتوه . کانی له‌مه‌ر قه‌ده‌غه‌کردنی شه‌سکه‌نجه مور کردوه ، که‌چی له‌م ره‌فتاران‌ه‌ی همر به‌رده‌وامه . هه‌روا له‌ماوه‌ی ۱۹۸ - ۱۹۸۴ له‌مه‌ر هوی سیاسی (۵۰) که‌س له سیداره دراون و ، (۲۹) که‌س تریش له زینداناندا چاوه‌روانی مه‌رگن .

بۆم ره‌خسا له‌گهل ژماره‌یه‌ک له‌و که‌سانه‌ی ، که دوو چاری زیند - دان و شه‌سکه‌نجه‌و شازار بونه‌ته‌وه و ، له‌گهل که‌س ، کاره‌کانیاندا بدویم من و چاودیره نیوده‌وله‌تیه‌کانی تر کاتیک که‌میشتنه شه‌نقه‌ره همر له شوتیله‌که‌دا شافره‌تیکی لاوه‌اته لمان و داوای لی کردین که کومه‌کی

هاوسره کهی و هاوریگانی بکهین ، که بهندی سیا سین و له دژی شهو
 بارودوخه سهختهی له زینداندا ره چاو دهگری له خواردن مانیان گرتوه .
 له باره گای به کیستی داکوکی کردن له مافه گانی مروث چاویان بهو
 شافرته کهوت ، که له گهل (۲۰) شافرتهی تردا بو هاریکار یکردن له گهل
 بهنده گاندا مانیان له خواردن گرتبوو . ههروا چاوم به لایک کهوت
 ماوهیه کی کورت بوو له زیندان شازاد کرابوو ، ۳۲ مانگد به تومهتسی
 شهوی له زیزه گانی حزبی کومونیستدا کار دهکات زیندانی کرابوو .
 جگه له و گرنگی پیدانهی ، که ناوهنده کومه لایه تیه کان به
 دادگای شهقه ره ی دهمه ن ، دهسه لاتدارانی تورکیا بهرده وام شهو
 یا ساو داب و نهریتانهی تاراده یه که به چین و به شیوه یه کی گشتسی
 له دادگاکانی و لاتانی روژنا وادا ره چاو ده گرین پی شیل ده کسین .
 بیست یا سازانی بیانی ، له نیوانیاندا یا سازانی بهریتانی پاودن ، که
 به کی که له داکوکی کاران و لورد غیفورده کونگره یه کی روژنا مه گهر بیان
 له شهقه ره دا بهست ، تیایدا نارمزایی و بیژاری خویان دژی رهفتاری
 داپلوسینه رانه و پی شیل کردنی یا سا ده بری . بهم جوهره مه سه له
 ههردوو سهر کرده ی کومونیست پاش جهوت مانگد زیندانی کردن درایه
 دادگا . به پی یا سای دادگاکانی تورکیا ، شهو ماوهیه له دوو مانگه وه
 بو سی مانگد دریز ده کریته وه . بهم کرداره دهسه لاتداران خویان رسوا
 کرد ، که چون له دادگای نیشتمانی گشتی و جیهان سل ده که نه وه و
 لی پی دسترس . دادگری گشتی هه ره خوی به ته نیا نه بوو ، به لکو به کی که
 بوو له شهندا مانی شهو دهسته ی دادگایه که له سی کس پیک هاتبوو
 له لایهن میلیتاریسته گانه وه دهست نیشان کرابوو ، دادگا به توندی
 مافی داکوکی کردنی تمنگه بهر ده کرد . ریگهی به جه ماوهر نسسه ده دا
 بجنه هولی دادگا که وه .

پاش کونگره یه کی روژنا مه گهری ، که یا سازانه بیانیه کان
 ریگیان خستبوو ، وه فدی یونان ، که گهوره ترین وه فدی بیانی بوو
 بریتی بوو له (۳۰ کس) ، له نوینهرانی هه موو حزبه گانی نیسو

پەرلەمانی و لات پیکهاتیبوو کونگرهیهکی تریان سازکرد، دیموکرات -
خواجهگانی یونان رایانگهیاند، که شم پی شیل کردنه ی مافهگانی
مروث له تورکیادا دهیته کوسپ لهریگهی چاککردنی پهیوهندیهگانی
نهک ههر لهگهل یوناندا، بهلکو لهگهل گشت و لاتانی بهره ی شهووپاشدا
ههروا شهندا مانی پەرلهمانی شهلمانیا ی فیدرالی (حزبی شهوزو سو -
سیال - دیموکراتهگان) و فهزهسا (کومونیستهگان)، دانیمسارک
(سوسیال میلییهگان) و ئینگلستان (حزبی کریکاران) ههممان
مهسلهیان دووپات کردهوه، چاودیرانی نهسا و بهلجیکا و شهلمانیا ی
دیموکراتی و هولهندا و سویدو سوپسراش گهشتن و ژمارهیهک له
حزبه کومونیستهگانی شهووپای روژئاواش نوینهرانی خویان نارده
دادگا که، و لاتو سوسیالیستهگانیش بهریگهی کهناله دیپلوما سیبه -
گانیهانهوه نارزهایی خویان دهربری.

یهکیک لهو پاریزهرانهی، که داکوکی له کوتلوو سارگسن
دهکرد، پرسیا ریکی، له مهر ئاسوی دادگا و تیکوشان بهگشتی له
پیناوی دیموکراسی و مافهگانی مروث له تورکیادا ئاراستهکردم.
له وه لامدا پیم راگهیاند، که لهگهل شهوهی چاوهروانی خهباتیکی
دریژخایهن و سمخت دهکم، به لام گهشبینهانه دهر وانمه داها تیبوو.
سالمینهری هوکارهگانی شم بوچوونهم چی به؟

یهکم: نابی حکومهتی تورکیا لهئاست قولی و فراوانی پهرهگرتنی
بزووتنهوهی پالپشتی کردن له کوتلوو سارگن خوی کیل بکات، که
بوونته نیشانهی خهبات له پیناوی بلاوکردنهوهی دیموکراسی له
ژیانی کومه لایمتیدا، ئایا شهو ۴۱۷ پاریزهری، کهبینیان چون
زولم وستهم له جوشگون و ئاوی برادهریان کراو لهوه نمرسان
داکوکی له ههر دوو سهر کردهی کومونیسی تولاک بکن، سالمینهری
شهو راستیه نین، لهمش زیاتر شم ژمارهیه له ماوهی (۱۰) روژدا
گهشته زیاتر له ۵۰۰ کمس، ههروا دوو کمسی ههره بهناوبانگی
هواری کولتووری تورکیا یمشار کهمالی نووسهرو زوغلو لیفانیلی

گورانی بیژی سینهمایی داکوکی و پشتگیری خویان بو هردوو سهر-
کرده راگه یاند، لهو کوبونه وهیمشدا ، که پاریزهره کومونیسته کان
له بهر بهری دادگادا ریکیان خستبوو ، لیفانیلی و تیودوراکس به
گورانی چراندی نیشتمانس و نیونه ته وهیی سهر کردایهتی جه ما وهریکی
۸۰۰ که سییان کرد .

دووم : هاریکاری جیهانی له گهل خهباتی پینا و دیموکراسی و
ماقه کانی سروفت له عه تورکیادا له پهره گرتندایه . بهلگه شمان ته نیسا
شو (۸۰) چاودیره بیانیه نییه که بو دادگاکه هاتن ، بهلگو شو
خوبیشان دانامشه که له شاره کانی شهروپای روژئا وادا سازکران
همندی له حکومته کانی شهروپای روژئا واش بی نارامی و ناره زایی
خویان بهرام بهر هلوستی ده سه لاتدارانی تورکیا دهربری . کاتیک
که به شیوه یه کی کاتی دادگاکردنه که دهستی پیکرده وهو ، چاودیره
بیانیه کان تییدا ناماده بوون . یانس پیتهر بونده ، که نوین بهری
دانیمار که له بهر له مانی شهروپیدا ، نامه یه کی له سهر کرده که یه وه
دایه دهست کوتلوو سارگن و ، بریاری بهر له مانی شهروپاییشی دایه
دهست دادگا ، که تییدا داوای نازادکردنی هردوو بهنده سیاسی که و
دابینکردنی نازادی بیروورا و کاری سیایی له ولاتدا گراوه .

دادوهری گشتی دهولمت نه سهرت دیمیرال موحا که مه کردنی
هردوو سهرتیره گشتیه که ی ناونا " دادگای سده " .

نه گهر موحا که مه کردنه که ی هردوو سهرتیره گشتیه که
ههلیک بووبی بوده ست و شان دنیکی گوشنده ی خواست و ویستی گهل
بو گورینی تورکیا به و لاتیکی دیموکراسی ها و چهرخ ، شو ههلیزه
پیشکه و تنخوازه کان و له نیوانیاندا پارتی کومونیستی تورکیا له و
محا که مه کردنه دا ههلیک ده بین بو دانانی سنوریک بو شو کودستا
عه سهریبه یه که له دوا یه کانه ی به دهیان ناله روو ده دن و ، له
پیناوی رزگار بوون له رژیم داپلوسین . دادگاکمش بووبه مه که
" دیموکراتی تورکیا " .

بکتابخانه
مکتبہ اسلامیہ
کراچی

چاره نووسنی نادیا

جه لال دماغ

دوا روزه کانی ثابی ۱۹۸۸، واته شمسال، له روژانیکدا
گوندنشینه کانی کوردستان، به چیشنی تایبتهتی له ناوچهی بادینان،
له ناکاویکا کهوتنه بهر په لاماری هیرش و په لاماری توپ و تانک
بوردومانی فروکهکان و تمنانمت دهرمان، و چهکی کیمیا بی . . .
هیزه کانی په لامار دهر، له هموو لایه همنگاو بیان دمنان، تا
جه مسری ریگه و دهر با زگهکان له پیشمه رگه و له خه لکی گوندهکان
بگرن لسترس خوشیان له تاریکی و سیبهرو له درهخت و دهوینده -
کانیش تهقیان دهگرد

گوندهکانیا ندهته قاندهوه و، ده سوتاند، با غور ره زیان دهری،
کهوره و بچوکیان، دهگرتن، دهکوشتن، دهموقانندن و راه بیان دمنان . . .
له روژگاریکی شا وادا دهسته پیشمه رگه کی ماندوی هاوره -
یان، له همورازو نشیوی چیا به کی سخت هره کهوتن، چنند شه و
بوو خه له چاویان نه کهوتبوو . . . ماندویو شهکت و برسی، مهتاره -

کانیان له نیوه که متر شاویان تیدا مابوون. هندیکیان نانی وشک
 له گیرفاندا مابوو. هوشیارو گووی رایهل بهریره دهچوون، بسه
 هیوای شاواییهک، تروسکهی روونای گوندیک، دهنگی مرونیسک،
 یان گیانداریکی مالی که نیشانهی شاوایی بی. . . .
 همرده ریشتن و ده ریشتن. . . تا کاربوه، کاتیک روشنایی
 له کهل دهر کهوت. . . ورده ورده دنیای دهورو پشت دهینرا. . . .
 دیمهنی چپای شیرین لهوبه ریانهوه دیار بوو، بهشانان زیبهوه سنگی
 بلند و سمرگمش، وهک شایهتی روودا وهکان بی. . . .
 پیشمه رگهکان لهو ناوهدا خوبان حشار دا، تا له دیتنسی
 فرو کهو سهر بازی هیرش بهرو پا سگهکانی شهر دهوره به دوور بسن. . .
 پاش ماوه یهک له ناکا ویکدا دهنگیک بهره و شهوان هات. . . . وهک
 بروسکه گمیشته پیشمه رگهکان. . . هه موو پیشمه رگهکان واقیان ورما
 که له ناکا ویکدا مندالیکی تهیا. . . کچیکی پینج شمش سا لانه. . .
 له عیل بهجی ماو. . . برسی و تینمی پهره گندهی داماو. . . رهنه
 زهرد و سهرلیو ههلقرچاو. . . له ناوهندیاندا راه ستاو، په کیسک
 له پیشمه رگهکان باومشی بو کردهوه. . . به دهنگیکی نزم و لاواز داوای
 (شاوای لی کردن. . . خیرا مه تاره یه کیان دایه دهست. . . منداله که
 وهک شیت په لاماری داو نای به سهریهوه. . . ده می لی بهرنه دا، وهک
 شور په یه کی تا مه زرو پر به گووی مه کی دایکیدا بکسات. . . .
 پیشمه رگه یه کی وریا به نا چاری و به زور مه تاره کهی له دهست سندهوه
 - شاو. . . لیم گهری با تیر بخومهوه. . . تینومه. . .
 + بهسه. . . شیتر مصخورهوه خراپه. . .
 - برسیمه. . . کاکه گیان نان. . .
 چمند پارچه نانیکی وشکهوه بووی نا و گیرفانیان خسته بهر دهستی.
 . . دانیش و، وهک هار، په لاماری دهدا و کهوته نانخواردن. . . تا
 هندیکی خوارد. . . شاهیکی هاتهوه به بهردا. . . .
 - ناوت چی به ؟

+ شریوان ۰۰۰ شریوانم ۰۰ شریوان ۱۰۰

همر چندیان لی پرسی، همر همیندهی دهزانی، " شریوانم،

شریفان، شیخان ۰۰ فیان ۰۰۰ "شتیک لهه با بهته ۰۰ دمشی گسوت

خفاکی را خربه ۰ خالی له شامیدی به ۰۰ همر همینده بهر ۰۰ جگسه

لب، به همیندی رتهی مندا لانه ۰۰ رووی گمشاوه، دهیکوت: "گهی

دهروین ۰۰۰ گهی دهچینهوه؟"

پیشمه رگهگان زور بهو نا وهدا گهران، گهمیان نهدی ۰۰۰۰۰

بیگومان بوون له تمنیایی شهو منداله لهو چیابه ۰۰ بهکیکیان دهیکوت

دیاره باوک و دایک و گهی شهو منداله بهپهله پروزی و له ترسی

چهکی کیمیایی و هیرشی درندانه هه لاتوون و شهو منداله یان لسی

ون بووه، بهکیکی ترده یگوت بویمان نهچوووه و جیبیان هیشتوووه ۰

مشت و مریکی زوریش لهسهر شهوه بوو ناخو نهمان چی لسی

بگهن، بویمان دهر باز دهی یان نا؟ بهکیک دهیکوت گاریکی سروف

دوستانه به همر دهی دهر بازی بگهن و لهگهل خومان دهیبهین، ریگه،

شیان پر له مهنر سیدا به و دمشی تووشی شمریکی گهوره بن و خوشبانی

تیدا بچن ۰۰ ریگهیهکی دووریان لهسهره ۰۰۰

بهکیکیش دهیکوت ۰۰ شیمه چمان داوه لهه به لایه ۰۰ پیمان

نابری ۰۰ شیمه خومان ریگه مان لیلّه و نازانین چمان بهسهر ده ۰

دوای مشت و سرو ۰۰ شهسهر و شهسهر ۰۰ همر لهو چیابه ۰۰

گهمیک نانه وشک و ناویان پیدا ۰۰ بهجیبیان هیشت ۰۰۰ له باومشی

تمنیایی و ترس و برسیتیدا ۰۰ له شامیزی چاره نویکی نادباردا ۰۰۰

کچوله گورده که ۰۰ بهومش قابل بوو، به زهرده خضه به کسی

مندا لانه بهریی کردن ۰۰ پیشمه رگهگان به چیای شیرین دا هملکهران

شهویک لهگهل هموو همنگاوه گانیاندا له بیری شهو منداله دا بوون

پهشیمانیی بهجی هیشتن لای همندکیان پشکویهک بوو به دلدا دهچزا

۰۰۰ همر بهک خوشکه بچکوله یان کیزوله کهی خوی دههاته وه بهرچاو

بۆرۆژی دوا یی ۰۰ ھەر لە چیا ی شیرین کاتیکیان زانی کچە
وا لە ناویاندا قووت بوو ۰۰ برسی و شەکت و ماندوو بە رێگەکاندا
و ھەدیوان گەوتوو، دوور و نزیک تا پیمان گەشتوو ۰۰ بی گریان و
بی دەنگ :

— کاکە ۰۰ لەگەڵ خۆم نابەن ۰۰ ئەو ئەو ئەو چوونە گوی ؟ ۰۰

ھەستیان کرد زوری برسی و تینوو ۰۰ مەتارە ئاویکیان ل—
پیش دانا :

— ئەو ئاوە ھەمووی ھی خۆمە ؟ ۰۰

لەبەر خۆبەو قسان دەکا و لەسەری دەروا :

— دەبی دایک و باپم لە گوی بن ؟

ئەوجا زەنگول زەنگول بروار یی فرمیسکەکانی لە سەر گونا-

بەو دەرزینە خواروو ۰۰

پیشمەرگەکان لەگەڵ خویانی دەبەن ۰۰ بەبی، بەگول ت—

دەگنە سەر روبرو کە ۰۰

بو پەرینەو تاقە یەك چوویان پی دەبی ۰۰ مندا لەکە و ھەندی

ئەمل و پەلی خویان لەسەر چۆبەکە دادەبەستن و، لەنا و روبروی دەھا و بژن

۰۰ ھاوری ھیواش سەریکی پەتەکە دەگری و دەگەویتە مەلەکردن و ئەو

سەری تریش لە چۆبەکە قایم کراو، بەوجورە دەست بە پەرین—

دەکا ۰ لە ناوەندی ئاوەکەدا شەپۆلی بەگور و خیرای ئاوەکە چۆبەکە

قلپ دەکاتوو، ھیوا زور بەخیرایی بەمەلەکردن بەرەو کەناری روبرو

پەل دەھا و بژی و چۆبەکە بە دوا ی خویدا رانەکیشی ۰۰ تا دەکات—

وشکانی ۰۰ بەخیرایی کێژولە ی جوانی ھەنا سەلی براوی رەنگدزەرد لە

سەر چۆبەکە دەکاتوو و، سەرەو خوار رای دەگری و، لەنا و دەمیبەو

ئا و دەرزینە خوار ی ۰۰ ھەنا سە ی پی دەدەن و لەخەم و پەزارمیەکی زوردا

بە دەوریدا دین ۰۰ تا دەبینن ھەنا سە دەدا و زیان وەك خۆنچمیەکی

پشکوتوو لەسەر لیبوکانی دەگەشتوو ۰۰ بی گریان ۰۰ دەگەویتوو

قسمو با سی مندا لانه ..

شمو چند روزهی شمربوان لهگمل پیشممرکهکان مایهوه، سوز-
یکی تمواوی لهگهلین پمیدا کرد .. باومشی و کتولی هم پیشممرکهکمهک.
بوی بوو بووه باومشی باوک ...
شمو کاتهی بهکوردیکی خاوهن سوزو به (.....) سپردرا .. که
بهلینی دا وهک دلسوزیک بهدواوی باوک و دایک و کهسیدا بکهری و ...
شمگمر لهومشدا سمرنهکوت وهک باوکیکی راستمقینه پمرومدهی بکا .
به سمرنجیکی پر لهمانا و سوزیکی کهرم له پیشممرکهکان
دوورکهوتوه و تا له چا و ون بوون، تهماشای بهکتریان دهکرد ...
شوهی بوم گبرانهوه ، چهوکیکی زادهی خصیال نی به ...
بهلکو رووداویکی راسته .. شمگمر پروات کرد ، دهی قین و تورمیت
دژی شو لایمنهی روزانه سمدان تاوان دهکا بهجوشتری بی .. شمگمر نا .
.. فهرموو بیژره کوردستان بهچاوی خوت ببینه ، نهک ههر رهز
دهسووتی ، بهلکو سیامتی (جینوساید) و کورد قران پمیره و دهگری .

۱۹۸۸/۹/۲۲

چەند كورتە شىعەرى

شىبىر كىۋىيىكەس

۱ - دوو پەيكەر

لە " برونز " ى سەعاتەكانى روزگارو

لە ئاسنى شەوى درىز

مىزووى پەيكەر تاشى شىمەش ،

ھەر لەسەر سەگۈكادوئىنى بوو ،

بۇ مۆزەخانەى سەينى

دوو پەيكەرى بو داتاشىن :

پەكەم پەيكەر : ئەھەى كورنو ا

دووم پەيكەر : مەلاى خەتى ا

لە كۆلىندا نەيشواندن .

كورنو وەك خىرى

خەتى وەك خىرى

بالا با لاو ، چاو همر چاوو
لوت همر لوت و برۆ ۰۰ برۆ ۱
تهنبا ئال و گۆرتی نهیی :
پیتلاوه کهی تهمی کرده سهری تهوو
هیزره کهی
تهویشی بو قاجی ته میان
کرد به پیتلاو ۰۱

ستوک هولم
۱۹۸۸/۲/۲۳

۲ - خوشه ویست

خوشه ویستیت له " با " تهچی
وهختی بمهوی داگیرسیم
دیت و ته مگوزینیتتهوه ۱
خوشه ویستیت له " با " تهچی
که دایشگ یرسام
دیت و ته مگه شینیتتهوه ۱

ستوک هولم
۱۹۸۸/۳/۸

۳ - ژیان

همر گوت و مت
وه کوو سولتان
شیری باخچهی " بایی عالی "
تهویش گهر بوو

نهره‌ی نووسا و
 گۆئی تەپ کردو
 مێزوو خواردی |
 هەر گوت و مت
 وەك " فرایزەر " ی هیندستان
 پلنگەكە‌ی چەنەرالی
 دوورگە‌ی - ریبوی - !
 ئەویش گەر بوو
 گۆئی تەپ کردو
 مێزوو خواردی |
 لە جێ‌ی سولتان و چەنەرالی
 لە جێ‌ی ئەو شێرو پلنگە
 ئەو‌ه‌ی ژیا
 ئەو‌ه‌ی ئەژی
 گۆئی دریزەكە‌ی (نالی) یەو
 ئەو‌یتر بزنەكە‌ی (غاندی) |

ستوکهولم

۱۹۸۸/۲/۲۲

۴ - بەشکردن

- ئیمە برسیتی مان بەشکرد
- بۆ ئەو‌ه‌ی وەکوو بەك بخۆین

رووت قوتیمان دابمشکرد ،
• بو شهوی و مک یهک بیوشین ،
شیمه خوینیشمان دابمشکرد ،
• بو شهوی و هکوو یهک بمرین
به لام شهو و مختهی گمترس
• ثابلقهه ی داین
هاته هر شهوی برستی
بهین به تیری
• لای ؟ منم کوز
رووت و قووتی
بهیوشتمیی لای گفن دز
• خوینمان به بانقی مهر کهزیی
هر هندیکمان پریان پیا کرد
بو یهکهم جار یهکسانیمان بو یهک نهویست !
• بو یهکهم جار و مک یهک نهووین
له مهیداندا و مک یهک نهزیاین !

شام

مارتی / ۱۹۸۲

هه له بجه

هه و النامه ی کتیب

هاشم کوچانی

تا کو د وینی

هه له بجه کهم چاوی گمش هه و امان و

کچی جوانی شاره زوور بوو

چمپکه گولنی کوردستان و

دهزگیرانی مانکه شهو بوو

به لام دینستا

هه له بجه کهم و هکو کچی بی تاوان

بوشاردنه وهی (عاری) فاشی

بو تولهی (عاری) بوورژوا

سمریان بیری

تا کو به خویننه ئاله کهی

رووی ز هر دی ره کهز پهرستی

پاشاکای شاری به همدای بی سور بکهن

■ ■ ■

هیندهی چا ویک بتر و کینی
ههله بجه بوو بهو دوزم خهی
له تور ئانا با سگرا وه

روژ بوو به مشهو

شه و بکی ره ها و شه بهدی

پینج هزار شه ستیره کشا

به تونیلکی بن به ستا

دوو هیغدهی تر

بهک بالندهی توره له خوا

به بهر و بالی سووتا وو ۰۰۰ ههنا سهی قورس

سوراخی درختیک ده کهن

به سر لقی و پویه کانه وه هه لنینش

ههله بجه نر کهی سیمفونیا ی

ملیونان خه لکی کویله به

ولات بهولات ده گهری و هاوار ده کا

چهند سده به

سیاتا کوی و شه سه کهی ئا و دیو بوون ا

که چی لیره قوناخ هیشتا

هه قوناخه کهی شه و سایه

ههله بجه شه به نی دی یه

ههله بجه بسکی ز بیرینی گوردستانه

گوردستانیش

تافگهی زیوینی ئا سیا به
همله بجه ملوانکمییه کی خوینا وی بهو
له ملی جیهان ئا لاه
همله بجه برین و زانی
ملیونان خه لکی دا ما وی دوور گمیه که
جگه له هه زه ی مردن و
ئاگر بارانی کیمیا وی
هیج خوا به ک خو گمی تیا ئا کا

پاشاکانی سهرده می جیهانی ئالوز
جیهانی به کگرتوو له زینر ئا سمانیکا
جیهانی دزه کان له ئا و پاپورنیکا

همله بجه من خوشکی سینه می
ئا کا زاکی و هیرو شیماکهی دوینی به
گهوره ترین نرکه ی زانی
دوا سا لانی شه م سهده به

■ ■ ■

بمئل ده گریم
له دله وه به کوله ده گریم
بوئا وایه ک
جگه له دوو دانی بچوک هیچی نه بوو
دیفا عی پی له خو بکا
شهوا نهی شی به گوی مه مکی دایکیا چمقاند

تا پیگهوه و مک دوو پمله
له میژ وودا ب میننه وه
و مک درمخت و نه ما مه که ی
به یه مک بیور ب برینه وه
له دلوه به کول ده کریم
بو سدان مندالی چا و کمش
له بارانی کیمیا ویی دا رمش هملگه را و
وه کوو ز و خال

که چی ده میان پاشا و سولتان
به لایته وه ده گهرین
گو شه گو شه ی شم دنیا به
په ی ده کمن به شا سیا شه وه

گوردستانی رهنجه ران و
همله بجه ی چه و سا وه نمبی
بغه یه ده ستیان لی بدری

■ ■ ■

همله بجه شستا تهر می که
تف ده کاته نیو چا وانی
هردوو لای شم شم سه که
ده میان همزار پهنجه ی توره دریز ده کا و
گو بی بو سرو وده و یزدانی
ز معانی بیفهر هملده خا و
همله بجه تهر می بارانه

به سهرشانی ز هوی بهوه
زهویش دهریا بهکی ژه هره
پالقیوی خولی له بهردا به

■ ■ ■

گهر شستاکی گورانی (لوتکه) بیته وه
سهریک بگا به شماره که لاهه که یا
شیش و شازاری شیر به نهجهی
لهنا و چاوی دوکه لای

منا لانی هله به جهدا له یاد ده کا
گهر کچانی گونا نه ختیک شالی

هه ورا مان بیینی

له ژه هرا رهش هملکهرا ون

وهک خمرمانه گول ده سووتی و

بووم هله رزه ی شیر له دلایا ده تهقی

شیریک هه سوو شم جیهانه راته کینی و

تووی ویزدان

لهنا و چاویانا بروینی

گهر بزانی

له هه ورا مان گوندیک به پیوه نه ما وه

ته ویتله و بیاره

وهک دوو خوشک له گوریک

با ویشیان له به کتر دا وه

ری بکه ویتنه خور مال و شه محمد شاوا و

بیا نبینی

وهك دوو شاگردانی میژوو

شاویان به سردا کراوه

شاعیری بیر ، له عیل جیما و

ده روانه به زترین لوتکه

، تا دهل به دهل

هه ورا مانی خو له میش و

تارمایی بیا با نه که ی

شاره زور له چاوه کانیا هه لگربیت و

له بهر تیشکی هه ورا وهی (گمشت له هه ورا مان)

هوزانیکی خهفته تباری تورپه و نوی

بنو سینه وه

سه هول به ندانی هه زاران

سالی سته م و زورداری

له ناویا بتوین سینه وه

مناله (کیمیا و بیه کان) یش

بیکهن به سروودی مانه وه

مانه وه ی شه و هه ورا مانه ی له

له شورشی ته کنه لوژیا و

له سرده می گو میپوتهر

گولله توپ و مو شهك نه بی

ههوره تریشقهی کیمیا وی و
گافاته زههرا وی نهیی
هیچی بی نهگهیشتووہ

■ ■ ■

باسولتانه سهگاره کهی بهغدا ی پایتخت
گویی لیمان بی
تا کو زهوی ههلهما نگرئی
تا ر وومتهی خری تا سمان شین بنوینی
ههله بجه مان لهیا د ناچی
شگهر تمیا لقه دار بهر وویهک ما بی
تا شهو کاتهی
تیشکی خور بگاته زهوی
ههله بجه زانی زیانه و
ناله نالی تموا و نا بی
سییهم برینی سهدهی بیسته و

ساریژنا بی

باسولتانه سهگاره کهی شاری بهغدا
گویی لیمان بی
بابرو له (هیرودوتس) و (زینهفون)
لیمان بیرسی

شیعه بو عاشقی چیلین

چیا بو نیمه‌ی خویش دهمی
با سولتانه سه‌گساره‌کهی شاری به‌غدا
گوی لیمانی بی
شهو دمتوانی تنوره‌کیمیا وی داخا و
همزارانمان ، ملیونیکیش
بتوینیتته‌وهو بمانکا به‌قورقوشم
به‌لام‌کاتیک
کده‌مانخاته‌ده‌ریا‌وه
ده‌بینه‌وه‌بمالنده‌شاخا‌وبه‌کهی جاری‌جلران
ده‌گه‌ریینه‌وه‌هله‌بجه‌وه
به‌سر‌بالی‌شمپوله‌کانی‌ده‌ریا‌وه
شاگری‌نه‌وروز‌ده‌که‌ینه‌وه
هله‌بجه‌مان‌له‌یا‌دنا‌چی
دارستانه‌شستیره‌یه‌وه
هم‌مو‌روژیک
له‌رووباری‌سیروانا‌له‌دایک‌دمی
به‌موله‌ی‌سوورو‌سپی‌یه‌وه
له‌ئاسمانی‌شهم‌دور‌گه‌یه‌دا‌ون‌نابی

کوتایی شاداری ۱۹۸۸

لالو چه مه

شيعری راستگو

هه و النامه ی کیتیر

به هاره و گر
دهشتی سهوزو خوله میس و ...
نازهلی و پ ۱۱
چ و هرزیکی شیتانهیه ۱۹
کیشمه کیش و ، چهپوکی پر به هانهیه .
لهو شسوینانه ی
پارچه ی شاسن ، دهنه تنه وه و ، زهوی ده کولنی ..
کانیاوی سارد ، ده گرمینی و ، وا هه لده قولنی ۱۱
بهنا و کوچمی ، پمش و پرووتا ...
هر گوللهیه و ، وا چه می دئی ۱۱
لهنا و چه رگهی ، خه لووزه وه ...
گولله ی سوور ، هر بزه ی دی ۱۱
بهه به هاره ، پر دژواره
لالو چه مه ، بی شامانه ..

سهری دینی و سهری دهبات
پی نازانی، کامیان حقه ۰۰۰
جهستی لهگهل زهوی و زارا ،
تیکهل بی و ، سوتینری ۱۴۰۰۰
یا بیشکویهک ، پر یا سکهیهک را کیش بکات ۱؟
سا دواي شهوه
هرچی همهو ، هرچی دهوو
نا سواری بشیونری •
لالو همه ، لالو همه
جنگیر به ، لهو جی و ری به
هاوریهکت ، لهیشت دی به ،
بازنیگی ئالتوونی له ده ستایه
هر شهو هیزی نه به زینی له مستایه
یهک ئاوری لی بدهرهوه
دهرگایهکی لی بکهرهوه
لالو همه ، لالو همه
دهرفهتی وا ، شیجگار کهمه
جنگیر به ، له مهیدانسا
یشتینی لی بهستهوه
ترا ئینسانی
لهرووی کیمیا بوهستهوه

بى منىت بە لە مەرگى و زىن
ھاورى كىشت لە تەكتايە
با ئىستاكىش ، بە ھاىرەكىت بىسوتىنرى
دوورو نىزىك
ھەر بۆ تۆبە بە ھاىرە كەى ئەم دنيايە
لالو ھەمە ، لالو ھەمە
دەرفەتى وا ، بۆ نەبەردى ، ئىككىگار كەمە .

بە ھاىرى ١٩٨٧ / بەغدا

بەسەر ھاياتىڭ

پشتگىر

دەشتە با نوپورەكەى ھەولير ، ئەو دەشتە بەپىت و فەزەرى ،
مەلبەندى گشتوكال و لەوەرگا و ، مەلبەندى گرازەى حىران و لاوك و
بەيامى دوستانەو دەستە برايانەى خەلك و مەلبەندى دژا بەتەبى و
مەلئانى لەنبوان دەرمەبەگە چا و جنوگەكان و خەلكى رەش و رووتى ئەم
دەشتە مەزىنە . . با سەرتان نەمەيشىنم و ، لەوانەى بەگىگىيان بەلاى
كەم شتى دەربارەى ئەو نا و چەپە بزانى . . خۆشگەر ھەمووان و ، ھەر
بەگە خەرمانەى خوى بەخاتە سەر ئەوى تر و ، دەستەواى بەگەر بەگەن ،
ئەوا ھەر باس ناگرى . . مەن لىرەدا تەنھا ئەو روودا وەتەن بەمى زىادو
كەم بو دەگىر مەوە . . شىتر ھەرىبەگە با باى مەزەندەى خوى لىبىدا و ،
بەپىى بو چوونى خوى ئەم مەيلە ھەلبەپىنى . لەوانەشە پىشەم بەلىن
مادام ئەمەى تو دەپىلى روودا بەكى مەزووى بە ، شىدى مەيل مەيلانى
بۇچپە ؟ . بەلى زىر راست دەگەن و ، ھەقى خۆشتانەو . . مەبەستىشەم
ئەو نىە بە بەردىك دوو چولەكە يا زىاتر بەپىكم ، چونكە مەن دوژمنى

چوله که نیم و ، تهویش صافی زیانی خوی همیدو ، نایی سسی همو
 بکوژی . کاتی لههیلکه دهردی و ، زهرنه قوتهیه و ، گهوره دهسی سه
 تهوهی بژی و تام و چیژی خوی لهزیان و هر بگری . چوله که همیشسه
 نازادی خوش دهوی ، تهگهر بهندیشی بکهی شهوا دسته مو نایی و له
 برسان و تینوان خوی ده کوژی . گهواته مهیلکه بهوو بهجی . بهسه .
 باشه و رودا وهی له سهره تا گه ووتم بوتان بکیر مهوه و بهریزیا کیه گه
 لیوه بکهین و مهیلکه گمشتان بهو هلمه پینین .

لهبناری زوورگه زرا و . دشتی همولیر . لهمه کیگ گونده .
 کان . با نای گونده گمشتان پی بلیم ، به لام کاتی نای شهو گونده
 دههینم ، همووگ یا نم دهنه زی . تهو زیه که لهته و قی سهر مهوه دهرده
 چی و لهژی بیم دینه دهری . چونکه نا وهینانی شهو گونده ، نیسته بهنده
 بهراستانه هرگیز نهیره کانی بیته مهرکه ، شهو گونده چوار جار له لایهن
 عه لهقیه گانه به ویرانگراوه . که لیک داستانی پا لاوانانه ی بهنا وهوه
 تومارگراوه . خوی خستووتنه گونده نهیره کانی دنیا . تهگسهر
 تهمن ریگای داین شهوا لهدا هاتوو شهوهی لهده ستمان هات بوتان
 دهگیرینهوه . چوپکه لهم چند دیره لهتوانا دا نیه خوی لهه قهره
 بدری و یایی لیوه بگری . شهو گونده خنجیلانه به روزی لهه روزان
 ا تهگهر بههلهدانه چوپم لهمالانی پهنجاگان بووا خوی لهسند مال
 دهدا و ، هموو یان زهر بهته یایی دهژیان . هموو گاریان بهیه گهوه
 بوو . شایان بهیه گهوه دهگرد . شینیان بهیه گهوه دهگرد ، لهسه
 دروینهوه ، ساوار کوتان و مهر برینهوه ، سهری خانوو ساو خدان ، هسهر
 مهیره چی تر . هموو دهسته وایی بهکترین دهگرد . وهک کوورهی
 همنگد به خوشی بهیه گهوه دهژیان ، شهوه عمیا میکی زوری پاتاری نهه .
 هیشت و وهرزی خمزان و ره صبا ی . ستانه دهستی پیکرد . وایلیهات
 روزانه چند سهری لیده گراو ، خهله که دهه که وتنه . گانی بهکتر و دهست
 وقاج و سهر و کیلاکی بهکترین دمشکاند . کهره کی لای سهری و لای
 حواری ، لای راست و لای چمپ دروست بوو . سنووری هاتوو چویان

بو یه کتر دانا بوو . کهس نهیده توانی سنووری شهوی تر بیه زینــــی
 هه ریه که ی همیشه دار جوتیکی سمرتوبزی بده سته وه ده گرت و شهوا -
 نیش خه نجه ره که ی بهر پشتینه که ی دهر نه ده هینا . همدیک نا وایسان
 به جیه پشت و به ره و گونده گانی تر رویان کرد . شهو خه لکه شهو روز -
 یان له خویان حرام کردبوو ، نه خوار دنیا ن هه بوو نه خهو ، به کورتی
 هیچ جو ره نا را میه کی پیدا نه ما بوو . قوزه لقورت له زیانی خه لکی
 شهو گونده خوشتر بوو .

نیستا کاتی شهو هاتوو به پرسن شهو قیا مهت را بوونه له بهر
 چی بوو ! ! ! لهو گونده : نا هه ر نیسته ا بهلی ، روزنه بوو مرشکیلا ،
 یا عمل شیشیک یا کومه لی جو جهله ی نهرم و نول و ناسک نه دزری یا بی
 سه رو شوین نه بن ، بهر له وه دا بوو له هیچ شوینیک شوینه واریان دیا ر
 نه ده بوو ، نه نوو کیان و نه نیسقا نیان ج له نا و گونده که ، یا خود له
 دهشت و گهندو قورت و زه ندوله گانی نیو نا قاره گانی ده وروو به سه ری
 گوند . . . شهو های کردبوو هه ریه که ی مه زنده ی بو شهوی تر ده چوو . . .
 شهو شهی تری به دز دادنه . . . شهوی تر وایده زانی هه نکیان کردوو وه
 توانیویان دزری لی بکه ن . . . کهس بر وای به کهس نه ما بوو . . . تنها
 به بهر به باس . فلان فیسان نا وی به کتر یا نه هینا . . . شهمش ما وه به کی
 زوری خایاند . . . جوتیار جووتی خوت به رده . . . گاوان چیل و مانکا گاوان
 خوت به ره و ناوایی به هه وه . . . شوان ده هت و په نجه گانی خسوت
 به سا بوونی حمله بی بشو بو شهوی به باشی په نجه گانت به ما به نوته ر
 کان بگات . . . گچان جلی زه ردو سوور له بهر بکه ن و ، خه نا و کسه و
 قه نه فل و گو به نده به خو وه بکه ن . . . با سهر له نوی بار بیه گانی گوزر
 گورزانی و حمزه لی و کلاوخره گانی نه ندوره سوور کی ده ست پیبکا -
 ته وه . . . دیاره شهو قسه یه راسته جوو لانی کومه لگا خه لک فیرده گات
 به لام شهوی به باشی له ده رسی وینس نه گه پشتی زور به زه حمهت ده ر
 له وانه گانی شهرو ده گات .

وابزانم شیوم ماندوو کردوو . دا وای بووردنتان لیده کهم

خوشم سهرم گبیز بووه و ، کاتی شهوش هاتوو به با سهکه بگير مهوه به لام
 شهگر ماوهم بدهن شهو قسهيمش دهگم ، هممو ما ندهبی شهوه بزانیسن
 واقبع و راستی ، دوست ، و هاوریی مهزنی مروفن : بهلی : ریوسهك
 تنها بهك ریوی ۰۰ جون شهو دگرهیی بهوگونه همزارو کله کرد ۰۰۰
 شسته كه مبهك ، هملویسته بهك بگو به مفر جی نوو سینهکه شهوا و بخو ،
 بینهوه ۰۰۰ شهو ریوی به هممو شهو ماوهم به بهو گونه غیر بهوو ، روزانه
 بنچیریکی قهلهوی لهو گونه ده کرده نوشی گیانی و ، له گونه گمش
 دهنده چوو ، وهك شهوش باش له و مزهعه که گهیشتی و حیساب بیکی
 ووردی بو کردی . شسته لهوانه به بهر سن سیره چون شتی وادهبی
 بهلی وایه ۰۰ که لاهه خانوویهك لهنا و هراستی گونه که همبو ، به لام
 هیشتا به شهواوی شهته بی بوو ، به سهریه کدا نهروو خابوو ، وادیساره
 خاوهن خانووه که ماوهم بهك بوو خانووه کهی جول کرد بوو ، له بهر جی من
 ناتوانم لیره لهجیاتی شهرو هرا م بده مهوه ۰۰ به لام گونه سندوقه لهدار
 دروست کراوه کهی نه بر دبوو ، دیاره شهوش خراب و شق و شلق بووه
 روزیک بهریکهوت که سیک ده چینه نا و شهو که لاهه خانووه ۰۰۰ شهو
 کهسه ده بینی ریویهك وا لهنا و سندوقه که به ۰۰ دنبا روزی روونا کهسه
 (دهك بهخته و هر بی کهسه و هیچ کوسپ نهیته ری) و له سهر مافوری
 کولك و هر کهوتوو ، همر شهوتنا دیاره تو مهزانه هدر کاتی بنچیره کهی
 ده خوارد و توو که گمش له ژیر خوی رانه خست ، هم گهرم و نهرمه و
 نهوه گوش پلانه کهی لی شاکر ابیت ۰۰۰ دیاره شاکا داری شهو هممو
 شهرو بهیه کدا دانهش بووه ۰۰۰ مبهستم شهوه به کوی له ههرا و هورایه که
 راگرتوو ۰۰۰ و ناوی گونه گمشتان پیده لیم شهوه که به کیک و ابزانی
 یا خود وای بوچی شهرو ووداوه وینه به کی خصیا لوی بی شهروینه ۰۰۰
 شسته هممو تان له کهلم بلین " هیله وه " بو شهوه همر گیز له بیر تان
 نهچی ۰ بهلی ههروهك گوونم له بناری زور که زرا وهو به لام شهوه نه گوو -
 تبوو کهسی و پینج کیلومتر له ههولیر دوورمه و ده کوبه لای خوا -
 رووی شه شاره دیرینه ۰ شسته شهوتان زانی به لام دهزانی دوا ی

شاشکرا بوون چي بوو ، چي روويدا ؟ ، باره که چون گورا ؟ ...
شيتر کاتي خملکه که شهه ميزاني هه موويا ن په نجهي خويان
ده گفرت ... په نجهي په زيواني ... تفاله ده میان ده مهیي و وهک
ژه هري ماري لیده هات و گداوهيان سپي ده بوو ، هه نا سهيان تهنگ
بوو بوو ، هه بوو ناره قه ي رمش و شيني به لمش و دم و چاويدا ده هاته
خواره وه ... نازانم بلیم ناره قه ي چيبو ! | هي شرمه زاري بوو ! ؟
هي نه زانين بوو ! ؟ نه مان خويان با شتر ده زانن ... کاتي چاويان
به خملکی گونده کاني ده وروپشتيان ده که وت شرم میان له خويان ده کرده .
وه ... نه ووش هه نازانم به راستي شرم بوو ... يا بيزاري بووله خو
چونکه خملکی نا وچه که دواي دوزونه وه يريوي به که به ته وای لسه
سه رو بهري مه سه له که گميشتن ... چي شتر تان بو باس بکه م ... هيله وه
هه مایه وه ، به لام تا ما وه به کی زور به تور مه يي و نازاري لمشي سه وه
ده زيا ... گهر کاتيک شادمان بوایه شهوا دووسات دلته نگه ده بوو ...
باري گدرهنگه زهره دبو ... ناوه ناوه زاني ده گرت . دوا ناکامي شه
گونده گولبه هار بيمش له ليسته ي رهفتاري به عسيه فاشيه کان بخويننه وه
که چي به سه ر هات ... ؟

کارسات و هه لوئیست

باوکی ژینو

گهلی له نووسه رانی خامه نه گین و خاوهن هه لوئیستی مروفانه
 ریی مهنفا و دوویره و لاتیان مهلبزار دووه که جهه گهلی تر سناک و پسر
 متری بهر هور وویان و هستا و هته وه و چنگ و تینوگی دلهر او که و گومان ،
 سهرباری پیدا ویستی و هه ولی نانی روژانه ، گاسن ئا سا بیر هه رییان
 ده کیلی و روژ له دوای روژ ، وه که روشنا بیه کی به هیز سیمما و شیب وهی
 ژبانی ناله باری گوردستانیان لاکالتر ده کاته وه و ، به ویست و نه ویستی
 خویان موته کهی دووری و دهر به ده ری ، زیاتر ته تماغهی برینی ناموو -
 بیان هه لده کولی و دا هینه ره له سنووری خودی خویی توند ده کا وله گهل
 ههست و پیدا ویستی خودی تا که که ره (خوی) شمه کی ده دات .

به لام دا هینه ره هوشیار ده توانی روودا وه کان شیکا ته وه و خوی
 لهزه لکاوی دوره به ریزی شازاد بکات و ریی راست و پیویست وشیا وی
 خوی بدوزیته وه و ، شهودیواره به روخینی که له نیوان خودی خوی و کومه -
 لدا دروست دهی و ، ده توانی له کون تووژینی یادگار و بیر هه ره ریدار وشنا -

بی په یوه نندیبه پته وو مهنه که ی خوی و و لات بدوزیته وه . پیویسته
 شه و شمان له یا دبی که داگیر که و زور داری نا په سندنه و نده پپی لسه
 خوینریژی و دوز منکاری داگرتووه که منان نه ت به ک چر کمش بواری
 شه و شمان نادات کور دستانی پیشیلکرا و مان له یاد بکهین .
 شه گهر چا و یک به چا په مهنیبه کانی منفا دا بگیرین د میان گو فگار
 و روژ نامهی جور به جور مان بهر چا و شه که ویت ، که هر په که میان لای خوبا .
 نه وه هه ولده دمن ، شه و دیمو کرا سیبه له بلا و کرا و ه کانیاندا به دی بینن
 که دوور به دوو و ریش له و لاتدا بهر چا و نه که و تووه . شه میش خوی له خویدا
 کاریکی پیروزه شه گهر هوشیارانه و شاره زایانه شه انجام بدری و ، شه گهر
 خودی شه و بهر هه مانه " که م و پوخت " بن ، نه ک " زور و بوور " .
 میچ گو مان له و هه دانیبه که که لی کور دمان به مشیوه به ک که مار و
 در او و هه مر شه ی فهوتان و قر کردنی لی ده کری ، که میژووی که سون و
 نویمان مهنری و ای به خویوه نه دیوه . له کاتیکدا پیش مهر که گیانی
 خوی له مهر له پی ده ست نا و هه بهر و رووی هیرش و گازی ژه هراوی و
 ته کنه لوژیای رق ، کینه و مهر گد و هستا و هه ، روله ی ماف پیشیلکراوی
 که له که مان : به و بهری حوا میرانه له کیشدان له که ل مهر گد و فهوتان ،
 دوز منی نامرویش دوز منی نازادی و پیش که و تنخوازی و مروقا به تی ،
 دروشمی نه هیشتنی که لی کور دمانی بهر ز کرد و ته وه و به هیچ شیوه به ک
 دهستی نه پارا ستووه و نا پاریزی . نایا شه هم موو کاره سات و هه وله .
 نا هه مواران نه شه کی شه شانی نوو سهری کورد سهخت تر و قور ستر نا که نا ؟
 شه مه لیره دا مه به ستمان شه و هنیبه بهر هه م و نوو سینه کانیان
 بونی باروت و خوینی لی بی . . رهنکه خمنده ی سهر لیوی مندا لیکی
 کورد ، له نا و شهو کاره ساتاندها ، بان هه نسکی کور په به کی هه له بجه کاری
 که وره بکه نه سهر خوینهران ، گرنگد شه و بهیه . هه هر هیچ نه بی نوو سهران
 دهنکی ناره زایی خوبان را استگویانه به خوینهری کورد (شه گهر له توانا .
 دابی به خوینهری بیگانمش) بکه بهینن ، نه ک هه پیویسته به لکو شه کی
 شه شانیسه نوو سهر له م باره نا هه مواراندها هه لوپستی خوی ده ستیشیان

بگا و په نچه بوژانه گانمان دريژ بکات *

روژگاري سهختي ئيستمان گهلي له کيښه سره کيښه کانسې
سهرده مي ښايي کردووه به لاره کي و ، مهترسي لهنا وبردن و قسه لا-
چو کردني گهله که مان بووه به مه سهله کي گرنگو و سره کي ۰۰۰ بارو-
دوخي شهرومان ريبي شهو مان لي نا به ستينه وه که له بيرويا وهري
خومانه وه و ، به پيبي بوچووني خومان ديارده گاني و لات شيکه پينه وه و
له و روانگه به وه کاري بويکه مين * زور به ي نوو سمراني کورديش ، له
مه نفا دا ، له م ياره به وه دريخيان نه کردووه و ، ههوليان دا وه به پيبي
توانا به رهنگاري پلانه گلاوه کاني دوزمن بينه وه * به لام له گه ل شهو مشدا
همنديک نووسر - شهگر چي که مېش بن - چمندساله له دهره وه ي و لاتن
و نووسينه کانيمان بيان لاواندنه وه ي خويانه ، بيان قسه و قسه لوکسي
تا که که سيه و ، تا شينتاي (له گول کا التريمان) به رژيمي ديکتا توري
به غدا نهوتووه * من ناليم شه مانه په نچه ي تومه تيان بودريژ شه گري ،
به لام به پيوستي ده زانم ، ووي گله بيان لي بکري و ، خوشيان چاوبه م
واقيعه دا بکيرنه وه و له گه ل ها وريکانياندا شه رکي سمرشاني خويان
به جي به ين *

به راستي جي داخه که همندي له وچايه مه نيانه ده بينين و
چاوه رواني نووسيني نوي و با به تي زانستيا به بيان لي ده که بينين ،
که چي له تومت خستنه پال که ساني ترو دهر بريني رق و کينه ي تا که
که سي به و لاره شتيگي به ترخي شه توپان تپدا به دي نا کري * وه ک
پيشتر وتم شه م و کوري و نيگم تيفانه که من ، به لام به شي خويان
داخ ده که ن به دلي خوينه راندا و ، بيان نه وي و نه بيان نه وي ، زيان نيست
ده که به ين *

نووسري کورد له مه نفا شه رکي سمرشاني سهخت و گرانه و ،
له گه ل داهيناني نووسينياندا ، پيوسته داهينه ري ري وشو پيبي
نوي بن بوگه شتني دهنگمان به که لان شه گر کاره ساته جهر که به کهي
ههله بجه به نموونه به بينينه وه ده بينين نوو سمرانمان به زور شي وه

با سیان لیوه کرده و چاپه مهنیه کانیس ههنگا وی لهوه چاکتریسان ناوه، له ریگای بلاو کرده و هی شه و نووسینا نهی لهروژنا مهو گو فاره بیگانه کاندای، دهر باره ی کاره ساته که ی همله بجه، بلاو کرانه وه، به لام شه میشیان پیویستی به ههنگا ویکی پیروزتر هه بوو دوا به دوا ی بیست، شه ویش بیر کرده وه به له که یان ندنی دهنگی خومان به گه لانی تر له ری سیمینار به زمانی بیگانه و دهر کردنی چاپه مهنی به و زمانه وه و هر گیرانی به ره می نووسره کورده کان و هه واله کانی گه لی کورد مان و گه یان ندنی دهنگی خومان به گه لان به هه بوو وه سیله به کانی گه یان دن و داهینان له چاپه مهنی و سیمینار و شان و تمنانته گفتور گو و ده مه ته تیش له گهل روشنبیرو سیاسی و داهینرانی میلله تان له راستیدا بارو زرووف و وه زعی گه لی کورد مان زورتا به ته و پیویسته داهینان و بیر کرده وه و شیوه ی ته عبیریش مان تا به ته بی و هه ول و تمقه لا و کار کردنی شان هه تا به ته، و جیا و زبی له بارو زرووف و کاتی شاسی .

گو فاری "الکرمل"، که به کیتی گشتی نووسرو روژنا مه نووسانی فهله ستین له نیقوسیا دهری ده کات، له ژماره (۲۹) دا پرسیار یان ناراسته ی چند نووسریکی به نا و بانگی شه پرووی کرده وه دهری باری شه روی فهله ستین و شه سهره تای شور شه ی روله کانی فهله ستین له نا و خاکی خوبانه وه بهر پان کرده وه . وه لامه کانیسیان وه کو خوی نووسیه ته وه به چاک و خرا پیه وه، شه خوی له خویدا کاریکی پیروزه و شایا ناگری، وه کدمیونه نووسرانی کورد به گشتی و کار مهندانی چاپه مهنیه کانیس به تا به ته به کاریکی و اهستن و پرسیار لسه داهینرو سیاسیه بیگانه کان بکن دهر باره ی شه به ستم کاری و روژگاره ره شه ی گه له که مانی تی که وتوه و شه هه ول و کوششانه ی بهر ده و امان بو نه هیشتن و ته فرو تونا کردنی کورد؟! . شه و کارمش تمنیا که لکی شه وه ی نیه که دهنگیکی تریش ده جیته پال دهنکه کانی تر بو ناره زاییسی دهر برین و بهر گری کردن له گه له که مان به لکو شه نووسرو داهینره

نا سراوانه سهری بی وه لامی پرسیار نادهنه وه و بهدوای مهسهله که دا
ده که برین و لایه نه کانی شی ده که نه وه شینجا وه لامیک دمه نه وه که
نرخنی خوی هه بی . به و عه و دال بی وون و سهر جا وه به نینمش هه ریبه که بیان
لای خویانه وه دهنگی بیستراوی نارزه زان بیان بهرز بکه نه وه بهه را مبهه
رژیمی داپلوسه و سهر کۆتکه ری به غدا . چونکه لهه را ستیدا شیمسه
لهم بار و زرو و فهی شه مرودا پیویستمان ، به دهنگیکه شان بهشانی خوما
بهه ره ورووی سته مکاران بهه ری بی .

با عه ست ده که م که می دهستم داگرتی بهه را مبهه بهه ها وری
نووسه رانه ی که هیشتا لهه سهر و مزعی شاسایی خویان بهه رده وامن و
تاشیتاش هه لو بیستی روون و شیاوی خویان ده ستیشان نه کرده ، بهه لا
به پیویستم زانی بوور و گله بیه کان لی بگری بهه نیا زهی زیاتر بتوانن
شهرکی سهرشان بیان بهه جی بهینن و قولی راسته قینه ی بهه رگری لسی
هه لکه ن و خامه ی رهنگینیان بو مهسهله سهره کیه که ی شه مرومان بخه نه
کار و (کیشه لایه کیه کان بیان) پشت گوی بخه ن .
شومیده وارم شه و چند دیره مه نه خورینه قالبی شاموزگار بهه وه ،
بهه لکه بهه چر بهه کی دلسوزانه له قه له م بهه برین ، برامبهه دا هینه ره ناوا
ره کانمان و ریخوش که ره بهه ک بن بو بیجا چون هه ی هه لو بیستی شه و بهه شه
که مه ی نووسه رانمان که خامه بان جی خوی هه بیه و گه له که مان
پیویستی پییه تسی .

هانگه وانگلی به پهل به برای گشتی جیهان

شهی شازا دیخوا زانی جیهان!

شهی هیزه کانی شاشتی و خیرخواز له ههر شوینیک همن .
گهلی کوردمان له عیرا قدا ، به هوی شهو شازاره نمته وهیسی و
مروفا به تیه گه وره یه ی تییکه وتوو هیشتا دهنا لینی . شیمه لسه و
یا داشتا نه ی بهریکه وتی ۱۹۸۸/۸/۸ و ۱۹۸۸/۸/۲۹ بومان ناردن ،
شیه مان خسته به ردهم شهو راستیه تا لانه ی سهبار هت به شمزی لسه
نا و بردنی شهتی (العرقیه) ، که دهسه لاتدارانی عیرا قی ، بهرام بهر
به گهلی کوردمان بهریای کردوو . له وانمش به کار هینانی چه کسی
کیمیا وی و ، شهو کاره ساتا نه ی له شاکا میه وه دروست بوون . بسه لام
دهسه لاتدارانی هیشتا به ردهوا من له هیر شه کانیان بو سهر دانیشتا و نه
بی تا وانه کانی کوردستانی عیرا قی ، بهتا بیهت له قهزا کانی ههر دوو
پاریزگای دهوک و نهینه وانا . شهمانمش کردوو کانی بهتی که لسه م
ما وهیهدا شهنجامی داوه :

۱ - له ماوهی ۲۵ ی شاب همتا سرمه‌تای شمیلولی ۱۹۸۸ ادا . (۷۷)
گوندو پیگه‌ی به‌چه‌کی کیمیا وی بوردمان کردووه . سرمه‌رای به‌کار -
هینانی هموو جوړه چه‌کیکی شاسایی و هیرش بردنی زه‌مینی بو‌سرم
گونده‌گان .

ب - / شه‌هیدو بریندار بوونی همزاران‌ها و و لاتی له منال و نافرمت
و بیا و بمتا بمت له (گملی بازی) ی سرم به‌قزای شامیدی زیاتسر
له دووسد خیزان له‌بهره‌به‌یانی ۱۹۸۸/۸/۲۹ به‌چه‌کی کیمیا وی
فروکه جنگیبه بومبا‌ها ویژه‌کانه‌وه له‌ما و چوون . به‌مه‌گه‌وره‌ترین
قه‌سا بخانه‌یا ن‌دروست کرد به‌را مبر به‌وخیزانه شواره بووانسه .
ده‌سه لاتداریانی عیراقریگه‌یا ن‌بمنا ردنی لیژنه‌یه‌کی لیکولینه‌وه
له لایمن نمته‌وه به‌کرتووه‌کانه‌وه نه‌دا وه ، شممش خوی له‌خوب‌دا
دانپیا نانیکه به‌روودانی شم تا وانه .

ج - له همدروو پاریزکا به‌سدان گوندیان ته‌خت ویران کردووه و سوو -
تاندویانه ، شه‌وه‌ی تانیستا به‌مان گمیشتووه (۲۴۸) گونده . همدروا
کانیه‌کانیا ن‌پر کردوته‌وه و کیلکه به‌با خچه‌کانیا ن‌سووتا ندووه و مهر و
مالته‌کانیشیا ن‌له‌ما و بردووه .

د / شواره‌وه ده‌ره‌ده‌ر کردنی هموو گوندیشینه‌کان بو شیسران و
تورکیا ، که خوی ریاتر له ۱۰۰ هزار به‌مابهر دمدات ، سرمه‌رای
۳۲ هزار هسی تر کهوتنه دست ده‌سه لاتداریانی عیراقریگه‌کومهل
له‌شوردوگای نیشته جی کردن له (به‌حرکه) و (جیژنیکان) ، له‌پاریزگای
هولیردا بمضدی کردوون و سرمه‌رای دهر کردنی بریاری لیبوردنسی
گشتی له ۶ / شمیلولی / ۱۹۸۸ ادا ، به‌خراپترین شیوه ره‌فتاریان
له‌گهلدا ده‌گری بوزانین شه‌وه‌موو مندال و ژن و پیا وانه هیچ جوړه
تاوانیکیان نه‌کردووه همتا شایه‌نی شه‌وه‌ین بریاری لیبوردنسیان
بوده‌ریگری ، چونکه شه‌وانه توربانی شم‌ری له نا و بردن و عملیات
ویران کردنی گونده‌کانن و ، به‌شمش هموو برگه‌کانی ریکه‌وتنسی
(دای چوار ریکه‌وتنه‌کانی ژنیف ، که له ۱۲ / تاب / ۱۹۶۹ ادا له‌سه

لایمن لیژنه‌ی جهانی خاچی - وره‌وه دهر جووه ، دهیان گرتیه‌وه .
 تمنامت ته‌گهر شه و هموو خه‌لکه مده‌نیه (له‌روله‌کانی کوردستان)
 کهوتنه دست دوژمن یا (دهسه لاتداریانی داکیرکهر) ، نه‌ک دهستی
 دهسه لاتداریانی عیراقی که دهسه لاتداری دهوله‌تیکه ته‌وا وی شه و
 خه‌لکه‌ی بۆده‌گرتیه‌وه .

ه / دهسه لاتداری عیراق به‌رده‌وا مه‌له‌گورینی مورکی نه‌وه‌یی و
 میژووپی کوردستانی عیراق ، له‌راگوزان و به‌راگنده‌کردنی
 به‌شه‌کانی تری دانیش‌توانی کوردستان و گورینی جیکا و ریگایان و
 بی به‌ش کردنیان له‌زه‌وی و کارو پی شیل‌کردنی مافه‌مروفایه‌تیه -
 کانیا و داپلوسینی سه‌به‌ستیه‌گشتیه‌کانیا له‌خانوو به‌ره‌و کارو
 پانه‌برین و سه‌فه‌ر کردن و هی تر . له‌به‌ر شه‌مه‌شه‌رو ها و ولاتی
 کورد هیچ جوهره‌زامنیکی دهر باره‌ی مال و کارو ماف و ژیا و
 دواروژی نییه . به‌گشتی کورد و ه‌ک ها و ولاتی‌ه‌کی پله‌ی دووهم ره‌فتاری
 له‌گه‌لدا ده‌گری ، هم‌روا شیه‌کانی جیا وازکاری له‌هه‌موو بواره‌کانی
 ژیا ودا زیاد ده‌بی .

شه‌ی شازا دیخوازانی جیهان

دیاره شه و ده‌نگی بیزاره‌ی رسمی و میلیتیانه‌ی دهر باره‌ی
 ره‌فتاری حکومتی عیراقی به‌رزبوونه‌وه ، کاریکی دیاریان کرده‌به‌ر
 که‌م گردنه‌وه‌ی که‌می شازاری گه‌له‌که‌مان و ریگرتنی حکومتی
 عیراق بوئه‌وه‌ی ته‌سا بخانه‌ی سه‌برینی گه‌له‌که‌مان له‌وه‌ی زیات سه‌ر
 نه‌کات . شه‌مش گه‌شبینیکه‌له‌کاریگه‌ریه‌تی هیزه‌کانی خێرخوازه ،
 له‌توانا داریه‌تی سه‌رکه‌وتنی دا . شه‌مش ها‌مان ده‌دات داواتان
 لی بکه‌مین . هاریکاری کاریگه‌رانه‌له‌گه‌ل گه‌لی کوردمان له‌ومه‌ینه‌ته‌ی
 تووشی هاتوو به‌کهن ، به‌تا به‌ت هویه‌بنچینه‌یه‌کانی شه و مه‌ینه‌ته‌و
 شوینه‌واره‌کانی زور به‌تووندی ماوه‌ن .

شه‌مه‌داواتان لی ده‌که‌مین که‌پشتگیری شه‌ودا واکاریانه‌ی

خواره‌وه‌مان بن :

۱ - بهره‌وام بوونی بوسه‌ر حکومتی عیراق و ریسوا کردنی له به‌کار هینانی چه‌کی کیمیا وی و ، ریسوا کردنی شمری له‌نا و بردن دژی گه‌لی کوردو ، زامن کردنی مافه مروثا به‌تیه‌کان و ، نازادی دیموگراسی بوگه‌لی عیراق و ، مافه نه‌ته‌وه‌یه ره‌واکان بوگه‌لی کوردو مافه‌کانی شیداری و کولتووری بو‌تور کمانه‌کان و ناسور به‌کان و شهره‌نیه‌کان و شهوانی تر .

۲ - بهره‌وام بوونی هه‌ول و ته‌قه لا بونا ردنی لیژنه‌یه‌ک بو کوردستانی عیراق بو‌ته‌وه‌ی له تاوانی به‌کار هینانی چه‌کی کیمیا وی بکولیتنه‌وه ، هه‌روا له‌هه‌موو روواله‌ته‌کانی تری شمری ویران کردنی ته‌واوی گوندو شاروچه‌ک کوردیه‌کان و ، بهره‌وازه کردنی دانیش‌توانه‌کانیان و ، له‌سه چاره‌نووسی شه‌هه‌موو خه‌لکه بکولیتنه‌وه . بهره‌که‌مان نانا مه‌یه‌سه هه‌موو کۆمه‌کی‌ک بکات تا شه‌لیژنه بو جیهانیه‌ته‌ر که‌کانی خسوی به‌جی بگه‌یه‌نی .

۳ - له‌حال چاره‌نووسی گوندن‌ش‌یه‌کانی توربا نیانی له‌نا بردن شه‌وانه‌ی گیرا و ن و ، شه‌وانه‌ی خویان به‌ده‌سه لاتا ران‌دا و ته‌وه هه‌روه‌ها له‌بار و - دوخی زیانیان له‌شوردوگا کان و به‌ندیشه‌خانه‌کانی به‌کومهل بکولدر به‌ته‌زه ۴ - شه‌و به‌نا به‌رانه‌ی له‌شیران و تورکیا دان ، به‌خرینه زیر چاوه‌دیری (داشره‌المندوب‌السامی) نه‌ته‌وه به‌گرتووه‌کان و ، کارکردن بسو گه‌یانندی کومه‌ک و یارمه‌تی له‌لایه‌ن کومه‌له خیرخوازه‌کانی جیهانه‌وه .

۵ - له‌به‌ستنی کونگره‌یه‌کی جیهانی پیشنیا رکرا و سه‌بارت به‌قه‌ده‌غه کردن و نه‌هیشتنی چه‌کی کیمیا وی په‌له‌بگری و ، شه‌و پیشنیا ره‌ی داوا ده‌کات ، که روژی بووردمان کردنی هه‌له‌بجه به‌چه‌کی کیمیا وی بگریته روژیکی جیهانی بو خصا‌تکردن له‌پینا و قه‌ده‌غه‌کردنی چه‌کی کیمیا وی ، جی به‌جی بگری و ، شه‌وه‌ی له‌سه‌باره‌کاندا په‌له‌نا و به‌ردریسن .

۶ - به‌شداری کردنی نوینه‌ریکی بهره‌که‌مان له‌وه کونگره ده‌وله‌تیه‌ی

با سمان کرد سبب رت به قهقهه کردنی چهکی کیمیا وی ، وهك نوینه-
ریکی قوربانیه کانی بهکا رهینانی شهو چهکانه ، بوئوهوی شازاروکاره
ساته کانی گهله که مانی تیدا دهر ببری . ههروه ها تاوانه کانی بهکار
هینانی چهکی کیمیا وی له کوردستانی عیرا قدا بگریته بهکیک له
مادده هه ره گرینگه کانی کاروباری کونگره که .

۷ - مهسلهی کورد له عیرا قدا بخرینه نیو کاروباری کومهلهی گشتی
نمتهوه بهکرتووه کان و ، گهران بهدوای ریگا کانی خستنه رووی شه م
مهسلهیه له کوردو کومهله جیهانیه کان . ههروه ها تهوا وی مهسله-
کانی مروثا بهتی و رزگاری که لانی تری جیهان ، کمله بهردم کاره -
کانی ریخرا وه دهوله تیه کاندایه . ههروه ها (تدخل) کردن بو چاره
سهر کردن مهسلهی کورد بهشیوه بهکی دیموکراتیانهی رهوا له چوار
چیوهی کوماری عیرا قدا .

له گهل شهوپهری ریژو تهقدیرمان

مهسعود بارزانی

۱۵ / تشرینی بهکهم

له جیاتنی سهر کردا بهتی سیاسی
بهره ی کوردستانی عیراتی

پیچرا وه کان :

- ۱ - پاشکویه ک بهنا وی شهو گوندوش وینا نهی له ههردوو قهزای پاریزگی
دهوک و نهینهوا دا بهچهکی کیمیا وی بوردمان کرا وه .
- ۲ - پاشکویه ک بهنا وی شهو گوندان نهی له ههردوو پاریزگا کهدا کاونکرا وژ

پاشکوی ژماره (۱)

شهو گوندو نا وچانهی به چهکه کانی کیمیا وی بوردمان کرا ان له کوتایی
شایی سالی ۱۹۸۸ د .

ناوی ناوچهکان و کونده کانیان ریگهوتی بوردمان شهید بریندار

۵۰	۱	۹۸۸/۸/۲۵	ثامیدی	۱ - وهر میلی / بهرواری با لا /
		=	=	۲ - بابیری /
		=	=	۳ - گهره گوه /
		=	=	۴ - چقه لا
		=	=	۵ - هیتی
	۱	۳	=	۶ - شیکماله
		=	=	۷ - ناسپی
		=	=	۸ - بازی
		=	=	۹ - موکا
		=	=	۱۰ - توشه مبیك
		=	=	۱۱ - مبرکاجیا
		=	=	۱۲ - کانی بلاف
		=	=	۱۳ - شیکماله بهری
		=	=	کاره ثامیدی
		=	=	۱۴ - کیری
		۹۸۸/۸/۲۵	ثامیدی	۱۵ - بطیتی
		=	=	۱۶ - باوهرکا کهری
	۱	۲	=	۱۷ - گرکا
		=	=	۱۸ - کوفلینک
		=	=	۱۹ - ردینیا
		=	=	۲۰ - سارکی
		=	=	۲۱ - زیتوکا
		=	=	۲۲ - شیرانه
		=	=	۲۳ - سواری بهرواری زیری ثامیدی
		=	=	۲۴ - سپنداری

۲۵ - کانيکا با سکا	=	=	۲۵ - کانيکا با سکا
۲۶ - شافو کي	=	=	۲۶ - شافو کي
۲۷ - بيمناناش	=	=	۲۷ - بيمناناش
۲۸ - بريسه	=	شاکري	۲۸ - بريسه
۲۹ - جزکيرا	=	=	۲۹ - جزکيرا
۳۰ - جهم جالي	=	=	۳۰ - جهم جالي
۳۱ - جهم شرقي	=	=	۳۱ - جهم شرقي
۳۲ - جهم رهبنکي	=	=	۳۲ - جهم رهبنکي
۳۳ - ميروکي	=	=	۳۳ - ميروکي
۳۴ - بلماس	=	=	۳۴ - بلماس
۳۵ - توپکا	=	زاخو	۳۵ - توپکا
۳۶ - بليجان	=	=	۳۶ - بليجان
۳۷ - زرههوا	=	=	۳۷ - زرههوا
۳۸ - برجين	=	دهوک	۳۸ - برجين
۳۹ - دهگه لاشيخا	=	=	۳۹ - دهگه لاشيخا
۴۰ - زينافا	=	=	۴۰ - زينافا
۴۱ - دبانکي	=	=	۴۱ - دبانکي
۴۲ - ناوچه ي بهروژ / با رزان همولير	=	=	۴۲ - ناوچه ي بهروژ / با رزان همولير
۴۳ - ناوچه ي مزوري با لا همولير	=	=	۴۳ - ناوچه ي مزوري با لا همولير
۴۴ - هيران و نازهنين شفقلاوه	=	=	۴۴ - هيران و نازهنين شفقلاوه
۴۵ - ختي راوندوز	=	=	۴۵ - ختي راوندوز
۴۶ - وهرتي	=	=	۴۶ - وهرتي
۴۷ - ناوچه ي روشين / مزوري همولير ۹۸۸/۸/۲۷ - قه باخانه يه کي	=	=	۴۷ - ناوچه ي روشين / مزوري همولير ۹۸۸/۸/۲۷ - قه باخانه يه کي
۴۸ - گهوره ليره روويدا و زور	=	=	۴۸ - گهوره ليره روويدا و زور
کمي شهيد بوون و زورينا	=	=	کمي شهيد بوون و زورينا
لهخيزانه کان همنديک له	=	=	لهخيزانه کان همنديک له
روله گانيان بيزر بوو	=	=	روله گانيان بيزر بوو

	۹۸۸/۸/۲۶	ثا میدی	۲۸ - سری ثا میدی
	=	=	۴۹ - سپیر
	=	=	۵۰ - سینا
	=	=	۵۱ - نیروه
	=	=	۵۲ - خمرکول
	=	=	۵۳ - کوهمرزکا خراب
	=	=	۵۴ - زئوه
	=	=	۵۵ - بهجی
	۹۸۸/۸/۲۶	ثا میدی	۵۶ - کانی
	=	=	۵۷ - دیری
	=	=	۵۸ - درکنی
	=	=	۵۹ - سیری
	=	=	۶۰ - سکیرئی
	=	=	۶۱ - سرکملی
	=	=	۶۲ - میرستهک
	=	=	۶۳ - دهوروبهری ثا میدی
	=	=	۶۴ - چیارمشک
	۹۸۸/۸/۲۸	نیروه وریکان	۶۵ - شیغیی
	=	=	۶۶ - هیتوت
	=	=	۶۷ - کانیا پینگ
	=	=	۶۸ - باشی
	=	=	۶۹ - سهرنی
	=	=	۷۰ - گاره
	=	=	۷۱ - کمرو
	=	=	۷۲ - باوانکی
	=	=	۷۳ - زئوه
	=	=	۷۴ - کملی کرتکی

۹۸۸/۸/۲۹ نزيكهي (۳۰۰)

۷۵ - بازي / بروراي با لا

خيزان له ناوبردرا نو ،

شه هيديش زوره .

۹۸۸/۸/۲۹

۷۴ کا بروراي با لا

پاشکوي ژماره (۲)

روخاندنی (۲۴۸) گوند له همدوو پاريزگادا .

ليسته يهك بهنا وي شهو گوندا نهی له لایه ن دهسه لاتی عیرا قهوه سوتیندرا وه ، یان بته وای روخیندرا ون له ما وهی ۲۵ / شاب هفتا نا وهرانتی شهیلولی ۱۹۸۸ دا . له وهیرشه سمر با زیه ی عیرا ق به چه که کانی کیمیا وی و کاسایی له قهزا کانی همدوو پاريزگای دهوك و نهینه وادا .

ناوی قهزا	ژماره ی گونده کانی روخیندرا و ژماره ی خیزانه کان	ابن
شیخان	۱۹	۲۷۵
دهوك	۶۲	۱۷۲۰
شامیدی	۲۳۲	۶۱۸۰
زاخو	۱۰۰	۳۳۵۰
شاکری	۳۵	۵۶۰

هضدی تیپینی تر

- ۱ - شهو گوندا نه بهشیکن له گونده تیکدرا وه کانی قهزا کان ، ژماره ی دروستی گونده تیکدرا وه کان زور له وه زیاتره
- ۲ - ته وای گوند نیشنیه کان دمر به دمر بوون ، هضدیکیان به ره وتورکیا و شیران رویشتن و ، به همزارا نیشیا ن له لایه ن دهسه لاتدرا رانی

عبراته به گبران و هندیگیش بهنا چاری خوبان ته سلیمی دهه لاتداران
کردو، بیستا به خرا پترین شیوه رفتاریان له گلهدا دهگری، سمره-
رای دهر جوونی بریاری لیبوردی گشتی .

۲- هه موو گونده گانی پاریزگای دهوک تیکدرا وهو، بیستا ته نهها
(۱۸) بنکهی دانیش توان هه مه له مه لبهندی پاریزگا و، قهزا گان و
هه ندیک ناحیه گانی بهریومه بردن و ژوردوگا زوره ملی به گان .

هه و النامه ی کتێب

اگه یانزئیک له کوپورنوهی بهر کردایی سیاسیی بهر هی کردستانی عیران

بهر کردایی سیاسی بهر هی کوردستانی عیران له روزانی
۲۱ - ۲۲ ی شهبولی ۱۹۸۸ دا کۆبوونهوهیهکی ناڤا سایی کرد بـــ
لیکولینهوهی وهزعی کوردستان و عیراق و ناوچهکهو دیاری کردنی
همبوستی خوی لهو رووهوه .
لهم کۆبوونهوهیهدا باسی شهو هیرشه درندانیهکرا که رژیم
فاشستی عیراق بۆسهر گهلی کورد دریزهی پی دهد ا و بهنا مانجسی
لهنا و بردنی بهکومهلهو لهراکیزانی گهلدا بوده رهوهی کوردستان و
ئاواره کردنی له دهرهوهی سنوور و بهکار هیفانی چهکی کیمیا بـــ
لهدژی دهرهکهوی و ههر شهسال نزیکهی شمش همزار کهسی تـــ
کوژران و چند همزار یکیش بریندار کران .
بهر کردایی سیاسی بهر لهوهی دوویات کردهوه که بـــ
پیداوی دیفاع کردندا لهمانهوهی گهلی کورد و مافه نه نهوهیی بـــ
رهواکانی ، دریزه بههههوه شپوهیهکی خهبات دهدا ، بهررای بهختی و

گرانی هم خدماته لهم روزگاره‌ی شستا دا . سهرگردایه‌تی سیاسی
 بورو بهر و بوونه‌وه‌ی دایلو سین و تهروری رژیم و بهره‌بیدانی خدمات
 له همبو لایه‌تیکه‌وه بهره‌نا مه‌یه‌کی بو کار کردن دانا .
 سهرگردایه‌تی سیاسی به خوشحالی به‌وه سهرنجی شه‌وه‌ی دا
 که بیرورای گشتی جیهان هبشتا شان به‌شانی گه‌له‌که‌مان را وه‌ستا وه
 له به‌مه‌بنه‌تهدا که‌تووشی هات و . که‌ومه‌لگه‌ی ده‌وله‌تان له‌گاتیکدا
 هاوشانی گه‌لی کوردمان ده‌وه‌ستی و له‌دژی به‌کاره‌بنانی چه‌کسی
 کیمیا بی له‌لایه‌ن رژیمی غیراته‌وه توره‌یی و بیزارای دهرده‌بری، ده‌یی
 له‌سهر هم مه‌لمه‌ته‌ی به‌رده‌وام بی و سزای رژیمی به‌عسی بدات دهره‌هق
 به‌تاوانانه‌ی که‌دژی ها ونبشتمانی به‌کوردده‌کان و دژی سره‌نجا به‌تی
 کردوونی . سهرگردایه‌تی سیاسی به‌ره‌ی کوردستانی تا ماده‌ییسی
 ته‌واوی خوی دهرده‌بری بو ها و کاری کردن له‌گه‌ل که‌ومه‌له‌ی نه‌تسه‌وه
 به‌کرتووه‌کان بوته‌و لیگولینه‌وه‌ی چندان ده‌وله‌تی نا و شسه‌م
 ری‌کخراوه نیو ده‌وله‌تیه دا‌وا‌ی ده‌گه‌ن و تا به‌لگه‌ی راست و ره‌وان
 له‌سهر هم تاوانانه‌ی هکومتی عیواق پیش‌گمش بگرین .
 سهرگردایه‌تی سیاسی به‌ره‌ چند یادداشتیکی به‌همنسندی
 لایه‌تی جور به‌جوری سیاسی نیوده‌وله‌تان پیش‌گمش کرده‌ تا هاوشانی
 گه‌له‌که‌مان را بوه‌ستن و ، هه‌روا بو چند ری‌کخراویکی بی‌وفدو سبت
 که‌له شیران و تورکیا بارمه‌تی به‌نا بهره‌کوردده‌کان به‌دن .
 سهرگردایه‌تی سیاسی چند بریا ریکی تریشتی دا بورری‌کخستنی
 مه‌کتب و دامه‌زرا وه‌گاسی و گردنه‌وه‌ی چند مه‌کتبه‌ی نوینه‌را به‌تی
 به‌ره‌ی کوردستانی له‌ده‌ره‌وه‌ی ولات .
 سهرگردایه‌تی سیاسی له‌عه‌سکهری به‌شاره‌راکان له‌به‌تسه‌کی
 پیکه‌بنا بولیگولینه‌وه و تا ماده‌ گردنی سیستهمیکی به‌کرتووه‌یی
 سوپای شورشگیری کوردستان .
 سهرگردایه‌تی سیاسی بیرو به‌بانی به‌کومه‌له‌ی خوبه‌کارانی
 کورد له‌ته‌ورویا پیش‌گمش کرد . سهاره‌ت به‌هه‌نگاوی به‌کرتووانانه‌ی

لهگونگره کهی شه دواپی پهدا و را سپاردهی پیویستی بریاردا بسو
شهوهی ریگخراوه گانی دیکهی خوبندکاران که له ده ره وه ما این بچنه نام
کوملهی نا و برا و .

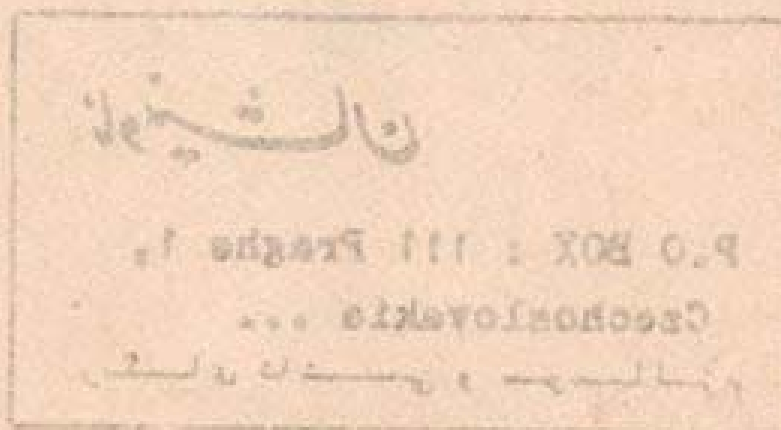
له کوتا پیدا سهر کردا یهتی سیا سی سلاوی گهرم و گورم، خوی به
پیشمه رگه نه به زه گان پیشکش کرد، به و پیشمه رگه قاره مانا نسهی
له قولایی کوردستاندا له رووی دیکتا تووری فهرمانره وادا را وه ستا وین
و له پیناوی عیراقیکی دیموکراتیدا که گهلی کورد له ژیر سایه پید اگشت
ما فه نه ته وه پی به گانی هه پی ، خه بات ده گهن .

به ره ی کوردستانی سلاوی خوی به و پیشمه رگانه پیشکش کرد
که له خوا گورک و قه ندیل جوانترین داستانیان تو مار کرد و ده رسیکی
شا وهای ده ستدریز کارانیان دادا که له بیر رژیم فاشیست نه چینه وه .

سهر کردا یهتی سیا سی

به ره ی کوردستانی / عیراق

۲۲ / شهیلولی / ۱۹۸۸

ژماره ی حسابی بانك

C/O B. L. F. Bar Elias

282242 . 35

Libanon

فريق السلام والافتراكيه

السنة الثالثة المسدد

(١٥) تشرين الثاني ١٩٨٨

ناونيشان

P.O BOX : 111 Prague 1,

Czechoslovakia ...

ريگای ناشی و سوبالزم

RÊGAI ASTÎ U SOSYALIZM

15

*THEORETICAL AND CULTURAL REVIEW
ISSUED BY THE IRAQI COMMUNIST PARTY*

نرخى دیناریکه